

SLUGA BOŽJI

ALOJZIJE STEPINAC

100. obljetnica rođenja

ISSN 1331-2529

STOTA OBLJETNICA ROĐENJA SLUGE BOŽJEGA
1898.–1998.

»Ne bi smjelo biti dana u našem životu da se ne preporučimo Bogu Duhu Svetomu.«

Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

God. 5 (1998.) 8. svibnja | GLASNIK POSTULATURE | Broj 3 | Cijena 5 kn

Spomenik Alojziju Stepincu u Krašiću

(J. Poljan)

PAPINA RIJEČ

TEŽAK JE, ALI ISTOVREMENO SJAJAN, PUT VJERNOSTI ISUSU KRISTU!

U nedjelju 15. ožujka 1998., u tijeku euharistijskog slavlja u bazilici Svetoga Petra u Vatikanu, Ivan Pavao II. proglasio je blaženima Mariju del Carmen Sallés y Barangueras, Brigitu di Ges Morello i Vinka Eugena Bossilkova.

U prigodnoj propovijedi Sveti Otac je istaknuo kako Božji poziv koji pojedinu osobu zove na svetost života i povjeravava joj osobito poslanje za služenje bližnjemu, "na blistav način odsijeva u duhovnom iskustvu troje novih blaženika", koje s radošću uzdiže na čast oltara.

"Troje novih blaženika", nastavio je papa, "koji nam se danas predočuju na čašćenje, znali su prihvatiti taj zahtjevan poziv. Nije ni za njih to bio lagan put. Trebali su se, naime, suočiti s kušnjama i protivnostima, a to su oni činili dušom uvijek spremnom dokraja izvršiti Božju volju."

Kako je to činio Vinko Eugen Bossilkov, redovnik pasionist i biskup biskupije Nikopol u Bugarskoj, suočen s progonom što su ga komunističke vlasti u Bugarskoj nakon 2. svjetskog rata provodile protiv Katoličke crkve? Na to je pitanje Ivan Pavao II., u skladu s liturgijskim čitanjima te nedjelje, među kojima bijaše i odlomak iz 1. poslanice Korinćanima "o Kristu stijeni", vrelu žive vode, dao sljedeći odgovor:

"Pili su, naime, iz duhovne stijene koja ih je pratila, a ta stijena bijaše Krist." (1 Kor 10, 4) Biskup mučenik Vinko Eugen Bossilkov se napojio iz duhovne stijene koja je Krist. Slijedeći vjerno karizmu utemeljitelja svoje Družbe, Svetoga Pavla od Križa, duboko je častio duhovnost /Kristove/ Muke. Osim toga, bez pridržaja se posvetio pastoralnom služenju kršćanske zajednice koja mu je bila povjerena, suočujući bez krzmanja i samu kušnju mučeništva.

Biskup Bossilkov je tako postao najblistavija slava Crkve u svojoj domovini. Neustrašiv svjedok Kristova križa, on je jedna od tolikih žrtava što ih je komunizam žrtvovao, u Bugarskoj i drugdje, u svom programu uništenja Crkve. U ono teško doba progonstva mnogi su gledali u njega, i od njegova primjera i od njegove hrabrosti crpili snagu da bi mogli ostati do kraja vjerni Evanđelju. Radostan sam, što u ovaj svečani dan za bugarski narod mogu iskazati poštovanje tolikima, koji su, poput Bossilkova, životom platili svoju bezrezervnu privrženost vjeri koju su na krštenju primili. Mons. Bossilkov je znao na čudesan način objediniti u svojoj predočuje kao izvrstan lik Katoličke crkve u Bugarskoj, ne samo zbog njezine široke kulture, već i zbog sustavne ekumenske težnje, te junačke vjernosti Petrovoj Stolici.

Ivan Pavao II. proglašava blaženima mučenika Vinka Eugena Bossilkova, Mariju del Carmen Salles Y Barangueras i Brigitu od Isusa Morello u bazilici Sv. Petra u Vatikanu, 15. ožujka 1998.

Kad je neprijateljstvo komunističkog režima protiv Katoličke crkve postalo sve otvorenije i prijeteće, blaženi Bossilkov je želio ostati uz svoj narod, premda je znao da je to životna opasnost. Nije se bojao suočiti se s vihorom progonstva. Kad je osjetio da se približio čas najveće kušnje, napisao je poglavaru svoje redovničke Provincije: "Imam hrabrosti živjeti, a nadam se da ću je imati i za podnošenje gorega, ostajući vjeran Kristu, Papi i Crkvi." (Pismo XIV)

I tako je taj biskup i mučenik, koji je tijekom svega svog života nastojao biti vjerna slika Dobroga pastira, to postao na posve osobit način u trenutku smrti, kad je svoju krv pridodao onoj Jaganjca žrtvovanog za spasenje svijeta. Kako sjajan primjer za sve nas, koji smo pozvani svjedočiti vjernost Kristu i njegovom Evanđelju! Kako veliko ohrabrenje za sve koji i dan danas trpe nepravde i zlostavljanja zbog svoje vjere! Neka primjer ovoga mučenika, što ga danas promatramo u slavi blaženih, ulije pouzdanje i gorljivost svim kršćanima, osobito onima dragog bugarskog naroda, koji ga već može zazivati kao svoga nebeskog zaštitnika."

VINKO EUGEN BOSSILKOV rođen je u mjestu Belene na Dunavu, u Bugarskoj, 16. studenoga 1900. Na krštenju mu nadjenuše ime Vinko, a kad je unišao u družbu pasionista, uzeo je ime Eugen. Za svećenika je zaređen 25. srpnja 1926. Završivši nakon toga doktoratom postdiplomski studij na Orijentalnom Institutu u Rimu, vratio se u Bugarsku. Najprije je imenovan biskupskim tajnikom, a 1934. župnikom u mjestu Bardarscki-Gheran. Isticao se radom oko liturgijske obnove, u katehizaciji, propovijedanju, te znalačkom uspostavljanju odnosa s pravoslavnima.

Novi blaženik Vinko Eugen Bossilkov

Godine 1944. sovjetska je vojska okupirala Bugarsku i u njoj uspostavila komunističko-staljinistički režim. Uskoro po uspostavi toga sustava počeli su progoni protiv katolika: ukinute su crkvene organizacije, plijenjena su crkvena dobra, protjerivalo se misionare strance.

Teške prilike za Crkvu u Bugarskoj mons. Bossilkov opisao je u pismu poglavaru pasionista u Nizozemskoj, početkom 1949., ovim riječima: "Pisano je 'Eto, kazah vam, unaprijed!' (Mt 24, 25). To se sada s nama dogodilo i događat će se. što se mene tiče nimalo se ne sada s nama dogodilo i događat će se. Što se mene tiče nimalo se ne bojim i pripremam se na najgore. Zato uvijek ponavljam moliti, mnogo moliti, i ako jednog dana čujete najgore vijesti, nastavite moliti, a tragovi naše krvi će otvoriti put sjajnoj budućnosti i, premda mi to nećemo vidjeti, drugi će žeti to što smo mi zasijali u mukama. Gdje je misterij zla tamo je i Božja svemogućnost i k tome molitva dobrih Svetaca Božjih. Stoga uvijek naprijed s pouzdanjem."

Kad je mons. Bossilkov odbio prihvatiti posebni zakon kojim je režim naumio odvojiti malenu, ali složnu, katoličku zajednicu od Svete Stolice, uhićen je i osuđen na smrt.

Presuda je izrečena 3. listopada 1952. i izvršena 11. studenoga. Posljednje riječi novoga blaženika bile su: "Ne bojte se za mene; ja sam već zaodjenut milošću Božjom i ostao sam vjeran Kristu i Crkvi."

Kanonski postupak za njegovo proglašenje blaženim otpočeo je 25. listopada 1985., a Ivan Pavao II. potpisao je dekret o njegovom mučeništvu 26. ožujka 1994.

MARIJA DEL CARMEN SALLÉS Y BARANGUERAS rođena je u Vicu (Barcelona) 9. travnja 1848. Kroz obiteljski odgoj, osobito nakon proglašenja dogme o Bezgrešnom začeću Majke Božje, poprimila je gorljivost prema čašćenju Bezgrešne Djevice, te je cijelo svoje biće stavila u službu djela Otkupljenja. Nakon brojnih poteškoća pristupila je 1871. Institutu dominikanskih trećoredica gdje je naučila ujediniti akciju i kontemplaciju. Običavala je govoriti: "Drage volje bih dala svoj život radije negoli zanijekati jednu jedinu istinu koje naučava Crkva." Nakon što je u zajednici došlo do podjele, utemeljila je 1892. "Družbu redovnica od Bezgrešne, misionarki kršćanskog nauka", te se potpuno posvetila cjelovitoj formaciji žena, po uzoru koji je uočila na Bezgrešnoj Majci Božjoj. Osobito ju je taknula poniznost Bezgrešne te je ponavljala: "Ne očekujem ništa od stvorenja, već od Boga, darovatelja svakog dobra." Tražila je od svojih sestara da budu "čatrnje koje se napunjaju učenjem, znanošću molitve i kreposti s ciljem da ih prošire". Gotovo 19 godina putovala je španjolskom i osnovala 13 zajednica i škola, nadvladavajući poteškoće pouzdanjem u Božju providnost. Umrla je u Madridu 25. srpnja 1911. Pošla je ususret slavi neba riječima: "Bože moj, kako si velik u darivanju!" i željom: "U nebo!" U nebo!"

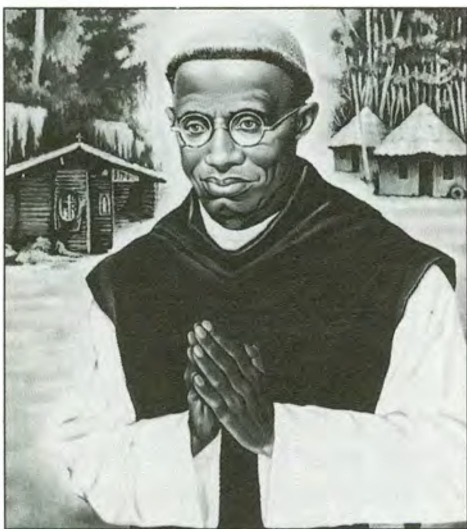
Blažena Carmen Sallés Barangueras

BRIGIDA OD ISUSA MORELLO rodila se 17. lipnja 1610. Kao djevojčica je na Veliki Petak 1614. slušala propovijed te je uočivši kako propovjednik i nazočni svijet plaču, otpočela rasti u razmatranju tajne ljubavi Krista raspetoga. Pratio ju je stalni unutarnji glas ohrabrenja: "želim biti sveta!" Ta odluka nije oslabila ni kad je stupila u brak 1633. s Matijom Zanacariem, jer je shavaćala da je i brak mjesto postizanja svetosti. Ubrzo, nakon što joj je muž umro od sušice, Brigida je ostala udovica bez djece, i, otklonivši drugi brak, potpuno se posvećuje Kristu, nastojeći se sve

ostala udovica bez djece, i, otklonivši drugi brak, potpuno se posvećuje Kristu, nastojeći se sve više suobličiti Isusu Kristu koji se utjelovio, umro i uskrsnuo, za ljudsko spasenje. Zaživjela je misijskim i ekumenskim duhom koje je prenijela na svoje učenice i ozakonila u pravilu. Župnik ju je imenovao "prioricom kršćanskog nauka" odgovornom za vjeronauk i odgoj vjeroučiteljica u vidu osobite blagodati za obitelji i okolinu.

U traženju potpunog redov-ničkog života utemeljila je s pet svojih suradnica 17. veljače 1649. Uršulinke Bezgrešne Djevice Marije. Zadatak družbe bio je odgoj ženske mladeži "blagošću i poniznošću" ali "pravedno i odlučno". Kad se nova redovnička obitelj zaputila redovitim životom, Gospodin ju je pozvao na žrtvu i trpljenje za ostvarenje nauma uključenog u povijest spasenja. Nije ju nadvladalo malodušje jer mu se hrabro oprla osjedočenjem: "Bog je naš otac i nikad nas neće odbaciti!" Ujedinvši sklad srca i volje postala je svjedokinjom "duhovne radosti", kojom je od 1655. do smrti 3. rujna 1679. u bolesti i trpljenju pratila napredovanje nove zajednice i djelo vlastitog posvećenja.

Za vrijeme pastirskog pohoda Crkvi u Nigeriji, od 22. do 24. ožujka 1998., Ivan Pavao II. je proglasio blaženim Slugu Božjega Ciprijana Iwena TANSI.

Novi blaženik, **IWENE (CIPRIJAN MIJO) TANSI** rođen je 1903. u poganskoj obitelji, u mjestu Igboezunu u Nigeriji. Kršten je 1912., i nadjenuše mu ime Mijo. Godine 1925. ušao je u sjemenište i 1937. zaređen je za svećenika. Gorljivo je vršio župničku službu: bio je nadasve Božji čovjek i narodni čovjek; druge je uvijek stavljao ispred sebe, a posebno je bio pozoran za pastoralne potrebe obitelji i apostolat mladeži, kako po molitvenom tako i po moralnom životu. Godine 1950. unišao je u zajednicu trapista u Mount-St. Bernard u Engleskoj, uzeo ime Ciprijan, te je svima bio uzor poniznosti, vjernosti, poslušnosti i molitve. Umro je 20. siječnja 1964. pripremajući se za povratak u domovinu, s ciljem da tamo utemelji monašku zajednicu trapista.

BIJAŠE SLUGA PONIZAN I VJERAN

Dok pišem uvodne riječi ovome broju Glasnika, spontano mi naviru u svijesti riječi pjesnika Petra Preradovića: "Rod bo samo koj si mrtve štuje, na prošlosti budućnost si snuje!" Doista, svojom porukom one posadašnjuju i ljudsku obvezu poštivanja baštine, koja objedinjuje ovovremeni i vječni život. Stota obljetnica rođenja Alojzija Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa, kardinala i hrvatskog metropolita, aktualizacija je vrednovanja i čašćenja takve obveze i takve baštine.

Božja nas riječ u poslanici Hebrejima opominje: "Spominjite se svojih glavara koji su vam navješćivali riječ Božju: promatrajući kraj njihova života, nasljedujte njihovu vjeru." (Heb 13, 7).

I sam Sluga Božji nas je u oporuci zamolio za isti taj čin vjere i ljubavi rekavši: "Sjetite se kadkada u molitvama i mene, svoga pastira u teškim vremenima, da mi Gospodin bude milostiv. Ja se nadam, da će mi milosrdni Isus dati milost, da mogu uvijek u nebu moliti za sve vas, dok bude svijeta i trajala naša dijeceza, da svi prispijete k cilju, za koji vas je Bog stvorio." (Krašić, 28. svibnja 1957.)

Stota obljetnica rođenja Sluge Božjega Alojzija Stepinca uprisutnjuje njegov izvanredan ljudski značaj, kršćansku osobnost, lik vjerna svećenika i dobroga pastira, uzornog rodoljuba, kroz koji se razabire kako je on tražio Božju blizinu i kako ga je Bog pratio i krijepio kroz cijeli njegov zemaljski život. Upravo je ta kristovska dimenzija jamac opravdanoj radosti i zaslužnom zagovoru.

Kad je 28. svibnja 1934. objavljeno da je Pio XI. imenovao mladoga svećenika Alojzija Stepinca nadbiskupom koadjutorom s pravom nasljedstva zagrebačkom nadbiskupu Antunu Baueru, Božji narod se istinski radovao. A on, svećenik tek 3 i pol godine i u dobi od nepunih 36 godina, osjećao je strah pred izazovom hoće li biti *servus fidelis et prudens.* Osim toga bijaše svjestan križevnog sadržaja biskupske službe.

Ozbiljnost njegova stava izvira-la je iz duboke vjere u nadnaravno poslanje Katoličke crkve, iz odgovornosti za spasenje besmrtnih duša te iz činjenice što je hrvatski narod, zbog nasilja koja su prelazila svaku mjeru, bio ogorčen na diktatorski režim kraljevine Jugoslavije.

Suočen u dubini duše s tim činjenicama, već je tada predvidio da će njegov život "biti jedan križni put". Stoga on u složene društvene prilike ulazi oslonjen na Božju

Nadbiskup Stepinac za vrijeme sužanjstva u Krašiću od 5. prosinca 1951. do smrti 10. veljače 1960.

pomoć, osvjedočen u konačnu Božju pobjedu. To je u govoru održanom Prvostolnom kaptolu, odgovarajući na prigodnu čestitku, on očitovao ovim riječima: "Moje imenovanje jest za mene težak križ . Križ pak valja nositi prema pravilima kršćanske savršenosti ne samo *patienter*, nego *libenter et ardenter*."[1]

I hrabro je ponio i nosio Kristov križ . Jačale su ga riječi psalmista, koje je uzeo za načelo svoga biskupskog poslanja: "*In Te Domine speravi! - U Tebe se, Gospodine, uzdam!*" Takovim se stavom uživljavao u Kristov pashalni misterij, proživljavajući "kao slavu krvavi znoj Isusov, kao slavu smrtnu njegovu muku i kalež njegove muke", jer, kako reče, "bilo bi grešno i čudnovato tražiti slavu mimo volje Božje, tražiti slavu izvan Boga".[2]

Kristovo pashalno otajstvo zaokuplja Stepinčevu misao i njegov nauk. "Križ Kristov je", reče, "središte vjere naše, izvor nade naše, simbol ljubavi naše."[3] Teškoće treba svladati vjerom u Raspetoga Krista. Jer "Njegova najveća sveučilišna katedra bio je križ na Golgoti uz hule farizeja, kletve krvnika, nezahvalnost puka. Imamo li mi, koji smo samo beskorisni sluge prema riječima Kristovim, pravo na nešto boljega?"[4] "Pečat i znamen križa oznaka je svih pothvata Božjih."[5]

To osvjedočenje usvojeno tijekom pastirskog života postalo je još životnije tijekom komunističkog progona Crkve i montiranog mu sudskog procesa, te zatvora i sužanjstva. Izgovorio ga je ovim riječima: "Držite i dalje oči uprte u Krista Gospodina i Njegov Sveti Križ. Što je vrijedilo za Konstantina Velikoga, vrijedi i za sve nas: '*In hoc signo vinces!* - U ovom ćeš znaku pobijediti!'"[6]

Upravo je tu vjeru i pouzdanje u Božju pobjedu ostavio kao trajan biljeg svoje osobnosti i duhovnosti: "Makar zvijezde padale s neba ... ne bojimo se ... Bog naš ostaje!"[7]

Tako je on pun optimizma, u orijaškoj borbi između dobra i zla, laži i istine, Beliala i jedinoga pravoga Boga, bio potpora svojim vjernicima za koje se molio i žrtvovao zagledan u Krista, "lišena svega, gologa, raspetoga", ali pobjednika nad zlom i Zlim.

Ta slava Kristova križa i Kristove pobjede ispunjale su ga radošću kojom Isus dariva svoje svjedoke. Posvjedočio je to rekavši: "Ako dakle ljudi nepravedno sude o tebi, a pogotovo ako bi se desilo ikada, da budeš sudski osuđen radi tvoje vjernosti Kristu, raduj se i veseli se, jer Isus trpi u tebi! (...). A kad se s Isusom trpi, onda sve biva lako."[8]

Dimenzijom križa i uskrsne radosti promatrao je sreću, blagostanje i preporod hrvatskog naroda. "Svi znaci govore da će preporod doći i narod hrvatski oživjeti opet kršćanskim duhom svojih pređa."[9] "Iza ove orijaške oluje u svijetu doći će nešto divno, što naša Crkva još nije vidjela. Svi znaci u svijetu govore za to, kao i to, da je taj čas mnogo bliži, nego se nama čini...Doživjet će ga Crkva Božja, pa i u našoj jadnoj Hrvatskoj, razapetoj na križ od bezbožnog komunizma. Iza Golgote uskrnuće!"[10] Za njega rodoljublje nisu bile fraze ni prigodničarski govori već trajna molitva i rad za dobrobit naroda. Boljitak naroda on je promatrao iz vjere i vidio ga jedino u Bogu. To je zabilježio i u svojoj oporuci: "Ostanite ... pod svaku cijenu, pa ako treba i uz cijenu života, vjerni Crkvi Kristovoj, koja ima na čelu Petra, Papu za poglavara. Vi znadete, da su očevi i djedovi naši prolili kroz stoljeća potoke i rijeke krvi, da si sačuvaju blago svete vjere katoličke i da ostanu vjerni Crkvi Kristovoj. Vi ne biste bili dostojni imena svojih otaca, kad bi se dali otrgnuti od pećine, na kojoj je Krist sagradio Crkvu. Godine 1941. mi smo spremali, da svečano proslavimo 1.300 godišnjicu svojih prvih veza sa Svetom Stolicom. Rat je omeo našu nakanu za tu proslavu. Ali niti rat, niti mir, niti sreća, niti nesreća, ne smije nas pokolebati u našoj odlučnosti, da ostanemo vjerni do smrti Crkvi Kristovoj. Moramo biti kao Izraelci na vodama Babilona: 'Ako zaboravimo tebe, Jeruzaleme, neka se preda zaboravi desnica naša!' (Ps 136, 5) Kad bi se dakle ikada našao u vašoj sredini netko, bio on laik ili svećenik, koji bi ma samo i na čas kolebao u toj stvari, neka mu je daleko kuća od vas! Možda ćete reći,

[1] Katolički list, 85 (1934) 23, str. 285. [2] Homilije za sve nedjelje i blagdane u godini, sv. I, Zagreb 1957, str. 109. [3] Pismo "Suradnicama Krista Kralja", Krašić, 22. listopada 1954. [4] Pismo jednoj redovnici, Krašić, 3. lipnja 1956. [5] Pismo sestrama Bošanskog Srca Isusova, Krašić, 16. kolovoza 1955. [6] Pismo dr. Anti Živkoviću, Krašić, 17. srpnja 1957. [7] Usp. Pismo p. Ivanu Kukuli, provincijalu DI, Krašić, 28. ožujka 1958.; Pismo s. Vilki Šimecki, milosrdnici, Krašić, 3. lipnja 1957.: "Makar i zvijezde padale s neba. Stat crux dum volvitur orbis, veli jedna riječ. Sve će proći, ali nikada Krist Gospodin!" [8] Katehetske propovijedi, Zagreb 1956, sv. I, str. 187. [9] Pismo M. Vaninu, 8. srpnja 1957. [10] Pismo jednom provincijalu, Krašić, 25. kolovoza 1958.

Zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac moli na brdu Taboru u Svetoj Zemlji u srpnju 1937.

da prestrogo sudim? Ja bih bio vaš najveći neprijatelj, kad bih vam sakrivao istinu. Kad ovako govorim, govorim radi vašega najvećeg dobra. Zar nije sam Isus upozorio: 'Gledajte, da vas tko ne prevari.' (Mt 24, 4) Biti naime odrezan od Crkve, znači biti odrezan od Krista, koji je glava Crkve. Biti odrezan od Krista znači biti odsječen od čokota kao loza. Što je onda sudbina takvom čovjeku, nego ono, što veli Isus na Posljednjoj Večeri: 'Tko u Meni ne ostane, izbacit će se napolje kao loza, i osušit će se, i skupit će je, i u oganj baciti, i gorjet će.' (Iv 15, 6) Vjernost dakle do groba Crkvi Katoličkoj!"(*Oporuka*, Krašić, 28. svibnja 1957.)

Lik, osoba i djelo Sluge Božjega Alojzija Stepinca osobito su nadahnuće za Crkvu i čovječanstvo uopće na raskršću između 2. i 3. tisućljeća. Njegov život, sav u hodu za Kristom Gospodinom, postao je trajan govor i poticaj na dobro, na vječnu i vremenitu sreću čovjekovu. Osobito danas, kad se govori o slobodi savjesti, o ljudskim pravima, o dostojanstvu čovjeka, a sve to ponajčežće bez oslonjenosti na Boga izvor života, svjedočanstvo kardinala Stepinca je potvrda pravih životnih vrijednosti i putokaz k izlazu iz kriza. Kao propovjednik istinske slobode, prava i dostojanstva svakog čovjeka, bez obzira kojoj rasi, boji, religiji pripadao, on u skladu s Evanđeljem naučava da su svi ljudi djeca Božja i da se međusobno moraju ljubiti kao braća.

Danas, kad se naveliko govori o krizi obitelji, o nedostatku ljubavi prema djeci, o razjedinjenim obiteljima i nesnošljivosti među supružnicima, kardinal Stepinac je propovjednik svetosti obitelji, neraskidivosti braka, pozivatelj na poštivanje začete djece i poimanje obitelji kao "Crkve u malom". Tu, "domaću crkvu", on želi sabrati na zajedničku molitvu, osobito krunice, da bude liturgijska zajednica, da se u njima osjeti slava Gospodnja i nazočnost Bogorodice. Dok svaki dan osluškujemo pozive na karitativnu i humanu djelatnost, valja se prisjetiti apostolata Sluge Božjega, koji ne samo da je poticao, već je pisao članke o potrebi karitativne djelatnosti, pohađao zatvorenike, poplavljene, nastradale bombadiranjem ili ugnjetavanjima političkih moćnika, te velikodušno dijelio sirotinji prikupljenu novčanu pomoć.

U vrijeme svakovrsnih osporavanja on je primjer vjernosti Svetome Ocu i autentičnoj primjeni vjerskih istina. Založen za ispovijedanje, i uz rizik narušavanja zdravlja, te praksom česte ispovijedi, u vrijeme omalovažavanja sakramenta pokore i zbilje grijeha, njegov primjer može biti na poticaj i oživljavanje sakramenta pomirenja te na radosno slavljenje euharistije.

Dok Crkva naglašava potrebu evangelizacije, vrlo je aktualan lik kardinala Stepinca: čitati i širiti u narod Bibliju, radosno i sustavno tumačiti vjerske istine, osobito kroz katehizaciju i katehetski usmjerene propovijedi, čitanjem i širenjem katoličkog tiska.

Današnje vrijeme doista u mnogome sliči onome u kojem je živio kardinal Stepinac: nasilja svih vrsti i razaranje osnovnih etičkih načela; ćudoređe je poljuljano, vjerska načela u javnosti zanemarena, obitelji razorene, djeca ostaju bez vjerskog primjera i odgoja.

Propovijedi što ih donosimo u ovome broju Glasnika izgovorene su u misnim slavljima o 38. obljetnici smrti kardinala Stepinca, a u ovoj drugoj, pripravnoj godini za Veliki jubilej nadolaska trećeg tisućljeća, i u iščekivanju proglašenja blaženim Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Neka izgovorene misli, popraćene svjedočanstvima očevidaca, budu poticaj da, slijedeći Slugu Božjega u vjernom hodu za Kristom Gospodinom, prispijemo kršćanskoj zrelosti, te u nadi iščekujemo slavni pojavak Kristov, kako ga je i on doživio: "Moje biskupsko geslo glasilo je: '*In Te, Domine, speravi!*' A sada se ufam u beskrajno milosrđe Božje, da ću iskusiti istinitost onoga drugoga dijela: "*Non confundar in aeternum!*" (*Oporuka*, Krašić, 9. listopada 1959.)

Juraj Batelja, Postulator

TRODNEVNICA

Nadbiskup Stepinac nosi Presveti sakramenat ulicama Koprivnice na Euharistijskom kongresu 8. kolovoza 1937.

Trodnevna priprava za 38. obljetnicu blaženog preminuća Sluge Božjega Alojzija Stepinca ove je godine u Zagrebačkoj katedrali protekla u znaku kršćanske krjeposti nade. Njome su bile protkane sve propovijedi, pobožnosti i prigodna slavlja. Na svim slavljima se zapazio veći broj mladih vjernika.

Prvi dan trodnevnice pripremili su na temelju Stepinčevih propovijedi i pisama i pjesmom popratili studenti i srednjoškolci iz nekoliko zagrebačkih vjeronaučnih zajednica. Glavninu tereta podnijeli su mladi iz zajednice franjevačke mladeži "Frama". Pridružila im se Hrvatska sveučilišna katolička zajednica "MI", učenice gimnazije iz Sesveta, predvođene s. Mirjam Kuštreba, iz zajednice sestara Klanjateljica Krvi Kristove, te učenice ženske opće gimnazije ss. milosrdnica u Zagrebu s profesoricama. Predvoditelj misnog slavlja i propovjednik bijaše mons. Marin Srakić, biskup đakovački.

Drugi dan trodnevnice pripremile su redovnice i redovnici grada Zagreba. Samu organizaciju pripremile su sestre iz Družbe služavki Maloga Isusa te Provincijalat franjevaca konventualaca. Na klanjanju i misnom slavlju bile su i pripravnice i pripravnici za redovnički život. Misno slavlje je predvodio i homiliju održao mons. Ivan Milovan, biskup porečko-pulski.

Treći dan Trodnevnice pobožnost meditativne krunice pripremili su i pjesmom popratili bogoslovi iz Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu, a Misu je predvodio i Božju riječ navijestio mons. Marko Culej, biskup varaždinski.

Na sam dan Kardinalova preminuća Katedralu je ispunilo preko 900 učenika Osnovne škole "Alojzije Stepinac" iz Jaruna u Zagrebu. Došli su na Misu u 9 sati sa svojim razrednicima i predvođeni gospođom Nevenkom Protega, ravnateljicom škole. Oni su pjesmom uveličali slavlje, a na harmoniju ih je pratila s. Robertina iz Družbe kćeri Božje Ljubavi. Prije Mise su predstavnici škole na Kardinalov grob položili svijeće i cvijeće, a nakon Mise su u grupama posjetili "Spomen-zbirku" iz ostavštine Sluge Božjega.

Toga je dana "Spomen-zbirku" razgledalo oko 1300 Kardinalovih štovatelja.

Misna slavlja, predavanja i školske priredbe održane su u Splitu, Krapini, Dubrovniku, Županji, te u mnogim hrvatskim katoličkim misijama u svijetu. Svečano je bilo i u župnoj crkvi "Naše Gospe Kraljice Hrvata u Torontu", u Hamiltonu, u Oakvilleu te u svetištu hrvatskih mučenika u Mississaugi, kamo su hodočastili i slavlje uzveličali vjernici i pjevački zbor iz Clevelanda, predvođeni župnikom vlč. Mirkom Hladnim. Svečano euharistijsko slavlje održano je u Sarajevu, gdje je s brojnim svećenicima misio i propovijedao pomoćni biskup mons. Pero Sudar, te u Mostaru, gdje je misno slavlje predvodio i propovijedao mjesni biskup mons. Ratko Perić.

U župnoj crkvi u Krašiću je toga dana prije podne misno slavlje predvodio i propovijedao kardinal Franjo Kuharić. S njime je koncelebriralo 58 svećenika.

U Zagrebačkoj katedrali je večernje misno slavlje predvodio i propovijedao mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački. U veleslavlju su sudjelovali kard. Franjo Kuharić, mons. Giulio Einaudi, apostolski nuncij, mons. Ante Jurić, nadbiskup splitsko-makarski, mons. Želimir Puljić, biskup dubrovački, mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij, mons. Marko Culej, biskup varaždinski, mons. Antun Škvorčević, biskup požeški, mons. Valter župan, novoimenovani biskup krčki te 160 svećenika.

Euharistijsko slavlje o spomenu preminuća Sluge Božjega i prigodom 100. obljetnice njegova rođenja, u crkvi Sv. Jeronima istoimenoga hrvatskoga papinskog zavoda u Rimu, 15. veljače predvodio je kard. Joseph Ratzinger, pročelnik Kongregacije za nauk vjere, a u slavlju su sudjelovali kardinal Achile Silvestrini, pročelnik Kongregacije za istočne Crkve, mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, mons. Anton Tamarut, nadbiskup

riječki, mons. Edward Nowak, tajnik Kongregacije za kauze svetaca, mons. Ivan Prenđa, nadbiskup zadarski, mons. Marin Barišić, pomoćni biskup splitsko-makarski, mons. Eugen Hyes, premonstratenski opat iz Orange u SAD te 60 svećenika studenata i djelatnika u vatikanskim uredima. Među Božjim narodom bili su predstavnici Kongregacije za kauze svetaca i veleposlanici pri Svetoj Stolici iz Hrvatske, Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke, Slovenije, Češke i Mađarske.

Tako Stepinčevo iz godine u godinu okuplja oko Sluge Božjega Alojzija Stepinca sve veći broj vjernika, koji iz tih slavlja, prodahnuti mislima i djelima ovoga Kristova mučenika, polaze jači i gorljiviji za kršćanski život.

Nadbiskup Stepinac na otvorenju Euharistijskog kongresa u Požegi 14. kolovoza 1937.

Kršćanstvo se uči na koljenima, a ne na akademijama.

Homilija kardinala Franje Kuharića prigodom 38. obljetnice smrti Sluge Božjega Alojzija Stepinca u Krašiću, 10. veljače 1998.

Draga braćo i sestre u Isusu Kristu!

Ovdje u Krašiću prije 100 godina, točno 8. svibnja 1898., ugledalo je svjetlo svijeta u obitelji Josipa i Barbare Stepinac jedno dijete poput tisuća i tisuća i milijuna ljudske djece. U ovoj župnoj crkvi primio je sakramenat svetog krštenja.Tako je to ljudsko dijete postalo dijete Božje, kao i svi mi, sakramentom svetog krštenja.

Sigurno nitko od ljudi nije slutio da na tom djetetu počiva na osobiti način Božji pogled, Božje izabranje, Božji poziv, i da će to dijete biti izvršitelj osobitog poslanja u teškom vremenu naše suvremene povijesti, u teškom vremenu koje je proživljavao hrvatski narod, u teškom vremenu koje je proživljavala i Crkva u njemu, u teškom vremenu kad su tolike bezbožne ideologije i zablude satirale bezdušno, okrutno, milijune ljudskih života.

On je bio baš izabran za to vrijeme, **Alojzije Viktor!**

Pričao je ovdje za vrijeme svoga zatočeništva, opkoljen stražama, svome domaćinu i župniku blagopokojnom Josipu Vranekoviću, što je doživljavao kad je doznao da ga Sveti Otac Pio XI. kani imenovati nadbiskupom koadjutorom s pravom nasljedstva i tako ga postaviti na stolicu zagrebačkih nadbiskupa. Trebao je odgovoriti apostolskom nunciju u Beogradu ili *affirmative* ili *negative*, prihvaćam ili ne prihvaćam. Taj mladi svećenik, koji je bio tek tri i pol godine svećenik, nije mogao Poglavaru Svete Crkve i Petrovu nasljedniku kazati svoje "ne". Kazao je, ne bez tjeskobe, "da", a to znači odgovorio je *affirmative*. Kao sužanj ovdje u Krašiću kazao je vlč. Josipu Vranekoviću: "Tko bi na pošti mogao slutiti što je sve sadržano u toj jednoj jedinoj riječi? A meni je bilo prilično poznato, što to znači za mene. Gledao sam da će neminovno izbiti novi svjetski sukob, da će biti još prije i stotine žrtava i neprilika, a na kraju možda i Sibirija. Ali ništa zato. U ruke Božje! što sam mogao drugo uzeti za geslo nego: "*In te Domine speravi* - U tebe se, Gospodine, pouzdajem!" (Ps 30, 1)

On nastavlja: "Prigodom konsekracije svijet je klicao i veselio se, a meni je srce krvarilo. Slutio sam da će se dogoditi nešto od onoga, što se i stvarno dogodilo i što je prešlo preko moje glave do mučnog zatočenja." (VD I 32; II 396, str. 73.)

Pročitao sam ovih dana u "Obnovljenom životu" članak O. Celestina Tomića, koji je veoma aktivno sudjelovao u pripremi procesa za beatifikaciju Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Napisao je članak "*Stepinac prorok*". U tom članku kaže: "Prorok je glas Božji u povijesti, savjest naroda i njegovih upravljača; sluša i otkriva Božju prisutnost u svijetu; zna čitati "znakove vremena"; izriče sud svemu onome što se opire milosti i poruci Božjoj. Hrani se Božjom riječju koju svijet možda prezire, ne želi je čuti. Snagu crpi iz vjere i njegovo je postojanje i življenje Bog.

Prorok je duboko ukorijenjen u povijest. Ne gleda kroz prozor što se to događa, nego je uronjen duboko i zahvaćen povijesnim zbivanjima, svjestan da je pozvan i poslan da tom narodu objavi Božje zahtjeve; da ih privede na put poslušnosti i ljubavi!"("*Obnovljeni život*", br. 1-1998.)

Za naše vrijeme, za vrijeme u kojem je živio i djelovao Sluga Božji Alojzije Stepinac, može se zaista kazati da je bilo vrijeme ispunjeno teškoćama, problemima, strašnim sukobima, i da je to vrijeme izazivalo proroka da progovara Riječ Božju, da za nju trpi i da prihvati progonstvo.

Proroci su bili uglavnom svi progonjeni; i proroci Staroga Zavjeta poput Ilije, poput Jeremije, poput Ivana Krstitelja, kojemu je Herod dao odrubiti glavu; i proroci Novog Zavjeta, poput tolikih apostola i mučenika ubijenih radi imena Isusova.

Čuli smo u Evandjelju da je Isus Sin Božji, Bogočovjek koji svojim božanskim pogledom proniče cijelu povijest, i prošlost i sadašnjost i budućnost. On svojim učenicima naviješta blaženstva, ali naviješta i progonstvo: "Blago gladnima i žednima pravednosti, oni će se nasititi... Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko. Blago vama kad vas - zbog mene - pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima!" (Mt 5, 10-12)

Prorok jako pažljivo promatra vrijeme i sve što se u njemu događa, ali on uvijek upire pogled u vječnost, u vječnu budućnost. čuli smo i Joba patnika, koji kaže: "O kad bi se moje riječi zapisale i kad bi se u mjed urezale; kad bi se željeznim dlijetom i olovom u spomen vječan u stijenu uklesale..."

Koje su to riječi tako važne, tako sudbonosne da bi ih trebalo urezati u mjed da ih nitko nikada ne može izbrisati, da ih treba uklesati u tvrdu stijenu da budu uvijek čitljive i prepoznatljive? To je vjera u uskrsnuće, vjera u život vječni.

Job u svojoj patnji kaže: "Ja znadem dobro: moj Izbavitelj živi i posljednji će on nad zemljom ustati." Bog će biti sudac. Njegova će biti zadnja riječ. "A kad se probudim, k sebi će me dići: iz svoje ću puti tada vidjeti Boga. Njega ću ja kao svojega ugledati!" (Job 19,1, 23-27a).

Prorok je ukorijenjen u tu istinu, u tu vjeru. On gleda ne samo horizontalu povijesti nego vertikalu povijesti, Božju prisutnost u povijesti, Božje djelovanje, Božju riječ, koja je ostvarena utjelovljenjem Vječne Riječi u Isusu Kristu, Sinu Božjem.

Duša Sluge Božjega Alojzija Stepinca bila je sva duboko ukorijenjena u Božju prisutnost. Njemu je zaista Bog bio život. On je svim srcem, svom dušom, svom snagom svoga uma, svojih ljudskih sposobnosti i svoje slobode živio za Isusa Krista, pripravan trpjeti za njega do smrti i biti progonjen do smrti. To je ta vjera proroka, kojom on stoji slobodan usred nevjernog svijeta, usred grešnog svijeta, usred neprijateljstva prema Bogu. Neprijateljstvo prema Bogu je uvijek neprijateljstvo prema čovjeku. Zato su sve te ideologije materijalističke, bilo to rasizam, bilo to komunizam, bilo to neke druge filozofije koje su zanijekale Bogu pravo da postoji, koje su zanijekale Bogu pravo da govori čovjeku i zanijekale su Bogu pravo da bude norma savjesti, da zapovijeda dobro, da zabranjuje zlo, sve su se te ideologije urotile protiv čovjeka.

Promatrao je Sluga Božji već kao svećenik a onda kao Zagrebački nadbiskup očima vjere ta zbivanja svijeta. Jasno je upozoravao gdje je izvor svih nevolja, svih ratova, svih sukoba. Zato on postavlja pravu dijagnozu, gdje je lijek, gdje je izlaz, gdje je spasenje. Kaže da je izvor zala i nevolja ljudskih u otpadu od Boga, u grijehu koji materijalistička civilizacija ne priznaje, jer da grijeha nema, jer je čovjek norma dobra i zla; ako mu se svidi činiti zlo, to je dobro za njega. Zato kaže Nadbiskup na Staru godinu 1940. u Zagrebačkoj katedrali: "čovječanstvo koje nije računalo s Bogom, može iskazati na koncu ove stare godine pasivnu bilancu. Mjesto mira razdor i klanje, mjesto izgradnje rušenje i razaranje, mjesto pogleda sitih i zadovoljnih lica avet gladi i bijede, mjesto javne i lične sigurnosti anarhija, mjesto divne i svete kršćanske slobode duha kruto ropstvo, kojemu se ne vidi kraja."

On nastavlja: "Kažu da je prvi uvjet ozdravljenju postaviti pravu dijagnozu. U našem slučaju nije je teško postaviti. Čovječanstvo se dobrim dijelom odvratilo od Boga i praktičnog kršćanskog života. Odvratilo se od Boga Stvoritelja o kojemu je ovisan i vladar i sluga, učenjak i analfabet, crv i div, živo i neživo. A odvrat od Boga isto je što i vlastita osuda na smrt. Oholost je

čovjeka zavela i dovela na misao da može napredovati i bez Boga, što više, da je i Bog u svom djelovanju ovisan o dobroj volji umišljenih zemaljskih veličina (...). Ljudsko je društvo bolesno! Bolesno od upravo sulude oholosti, kao da Stvoritelj nema više posla s ovim svijetom i kao da su oni suvereni gospodari samima sebi. Posljedice toga nisu mogle izostati 'jer se Bog ne da ismjehivati!' (Gal 6, 7) (...) Ljudsko je društvo na rubu ponora. Na rub ponora dovela ga je oholost."

Prorok ne postavlja samo dijagnozu, ne samo da uočava u čemu je zapravo zlo svijeta i zlo čovjeka, jer on je uvijek na Božjoj strani; on u Bogu živi, on za Boga umire; zato je Božji glas na poziv, Božji glas na povratak. Kako god su proroci teško žigosali zlo i grijehe svojih suvremenika, nikad nisu završavali samo u toj dijagnozi, nego su uvijek bili glas Božji na povratak, glas na obraćenje.

Tako i Sluga Božji završava ovo što smo čuli: "Bog poziva sve da se kao rasipni sin u Evanđelju vrate i u poniznosti bace na koljena i priznaju svoje grijehe: "Oče, sagriješio sam i nebu i tebi i nisam više dostojan da se zovem sin tvoj. Uzmi me kao jednog od svojih slugu!" (Lk 15, 16). I otac je sve zaboravio i prigrlio ga kao sina još više nego prije (ib.). To on često spominje kad je imao posla s grešnikom, pa i s grešnim svećenikom, pa kaže: "Kad se skrušio i kad se pokajao, sve sam zaboravio jer sam sve oprostio." Dakle, prorok je glas Božjeg milosrđa.

Postoji tajna povijesti od početka i bit će to do svršetka svijeta, da je prorok progonjen, i ne može biti ne progonjen ako je Bog odbačen; ne može biti ne odbačen ako je čovjeku zanijekana njegova besmrtnost, njegovo dostojanstvo, slika Božja u njemu. Alojzije Stepinac je bio branitelj Božjih prava, Božje časti, a isto tako i branitelj čovjekovih prava, čovjekove časti, čovjekove slobode. Zato je bio progonjen, progonjen radi istine. Govorio je istinu svim moćnicima ovoga svijeta. Imao je svoj sud o svima i o svemu, ali taj sud je on imao iz svoje vjere. Sve je mjerio prema tome kako se odnosimo prema istini, kako se odnosimo prema Bogu, kako se odnosimo prema Crkvi kao Božjoj ustanovi i Božjoj glasnici, i kako se odnosimo prema čovjeku.

Kad je uočavao strašna nasilja, onda je podizao svoj glas u obranu. Bilo je nasilja i prije rata, bilo je nasilja i u ratu, a bilo je strašno nasilje i poslije rata. Kad su se punila grobišta oko naših gradova, kad su ubijani ljudi bez suda i bez pravde, kad su mnoštva otišla pod zemlju, on nije mogao šutjeti, morao je progovoriti, jer je bio prorok. Ali tu je riječ platio i progonstvom; tu je riječ platio osudom. I slobodu proročku kojom je žigosao zlo oko sebe i nasilje protiv ljudi, i bezbožnost u odnosu prema Bogu, platio je klevetama, optužbama, nasiljem. Ali nije samo on bio progonjen, nego svaki onaj koji bi se usudio braniti njegovu nevinost, njegovu čast, bio je progonjen.

Jedan svećenik mostarske biskupije dao je svoj interview u listu mostarske biskupije "Crkva na kamenu", kako je bio progonjen radi Sluge Božjega Alojzija Stepinca. To je vlč. Ilija Drmić. On je govorio vojnicima da nije istina ono što se o Stepincu govori, a govorile su se strašne stvari. On je u svim predavanjima u kojima je bio spomenut, bio tretiran kao zločinac: zločinac u medijima, zločinac na političkim tribinama, zločinac u školama, zločinac u vojsci. Taj naš, bogoslov onda, Ilija, vojnicima bi govorio da nije istina da je Stepinac zločinac. Zbog toga je došao na vojni sud, pa kaže: "Mene su prethodno poučavali kako bih i ja tijekom istrage i suđenja potvrdio što su oni mislili o ovom crkvenom čovjeku. Međutim, ja sam se stalno preporučivao Stepincu da mi Bog dadne snage da ne izdam nikoga i da ne reknem o njemu ono što nije istina. Prije svakog nastupa u sudnici molio sam se Stepincu..."

Na suđenju: "Kad sam počeo mirno govoriti o Stepincu kao hrvatskom velikanu i kardinalu Katoličke Crkve, kojega Papa sigurno ne bi učinio kardinalom kad bi bio zločinac, i da katedrala i trg pred katedralom ne bi bili puni kad nadbiskup Kuharić govori o Stepincu, sudac se razbjesnio i povikao: 'Mi tebe moramo osuditi zbog ovoga što sada govoriš na sudu, bez obzira na ono što si vojnicima govorio!'" (*Crkva na kamenu*, br. 2 (207) - veljača 1998., str. 1, 2, 15.)

On je bio osuđen. U zatvor je ušao 10. siječnja 1976., a izišao je iz njega 29. ožujka 1977. On kaže da je u zatvoru susretao neke ljude osuđene jer su prenijeli preko granice knjigu o. Benigara o nadbiskupu Stepincu.

Progoni radi progonjenoga! To je iskusio nadbiskup Stepinac i u svjoj vlastitoj obitelji. Sin njegove sestre Štefanije Josip bio je satrt mučenjima, ubojstvom, zato, i samo zato, jer je u rodu sa Stepincem.

Sluga Božji piše svojoj sestri Štefaniji: "Saznao sam, da se je konačno tvoj dragi sin Josip vratio iz tamnice, u kojoj je ni kriv ni dužan proboravio nekoliko godina. Sva mu je krivnja, jer kao kršćanin ne može i ne smije prihvatiti bezbožnog komunizma... Naravno da mu je strašna krivnja i to što je sa mnom u rodu."

Nije li onda život zagrebačkog nadbiskupa bio mučeništvo: te stalne klevete, te stalne optužbe! On piše Prvostolnom kaptolu zagrebačkom iz Krašića 1. svibnja 1957. godne: "Ništa doduše vlastodršci nisu propustili, da nas okleveću i oblate pred svijetom. To vi dobro znadete, da čovjek niti je vlas bolji

Mons. Giulio Einaudi, apostolski nuncij, kardinal Franjo Kuharić i mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, uzlaze k oltaru za Misu na 38. obljetnicu smrti Sluge Božjega Alojzija Stepinca, 10. veljače 1998.

ako ga ljudi hvale, niti je vlas gori, ako ga ljudi kude!"

On je tako odgovorio na sve te klevete i na sve te optužbe: ja sam ono što sam u sebi, a u sebi sam ono što Bog u meni djeluje. Zato je stajao uspravan. Ti ljudi Božji su nepobjedivi i ti proroci su nepobjedivi. Oni ulaze u život, ali su nepobjedivi. Stoga su dali na krštenju kao proročko ime Alojziju i ime Viktor, znači pobjednik. Trpio je patnje srca, patnje duše i patnje tijela, i to ne jedan trenutak nego jedan život.

A kako on uzvraća na to? Proroci uzvraćaju progoniteljima ljubavlju, uzvraćaju opraštanjem, uzvraćaju molitvom. On gotovo u svakom pismu piše: moliti za progonitelje. A sestri Štefaniji, povodom situacije njezina sina Josipa, piše: "čujem da je došao tjelesno i duševno posve iscrpljen. A buduć nije ništa kriv, lako bi Te mogla snaći napast, da Te zahvati mržnja na one, koji su ga tako mučili, i želja za osvetom. No mržnja i želja za osvetom mora biti daleko, daleko od Tebe i od svih Tvojih. "Moja je osveta i ja ću je vratiti", govori nam Gospodin Bog. A na nama je da se držimo Kristove nauke: "Ljubite neprijatelje svoje i molite se za one, koji vas progone. Tada ćete biti djeca Oca svojega nebeskog koji pušta da sunce Njegovo izlazi nad dobre i zle i daje da dažđi nad pravedne i nepravedne. Jer ako ljubite samo one, koji vas ljube, kakvu ćete imati plaću? Ne čine li to i carinici?" (Mt 5, 44-47)

Odakle je on crpio tu snagu i tu slobodu? U sudnici 11. listopada 1946., tko je bio slobodan? Bio je slobodan samo optuženi Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački. On je bio slobodan. Njegovi suci nisu bili slobodni; njegov tužitelj nije bio slobodan; i oni lažni svjedoci nisu bili slobodni, niti ono mnoštvo u dvorani koje ga je ismijavalo, ponižavalo, tako reći, pljuvalo po njemu, nije bilo slobodno. Sve su to bile žrtve nasilja, nasilja jedne ideologije, nasilja jedne vlasti, nasilja jedne nepravde, i oni nisu bili slobodni. Slobodan je bio nadbiskup zagrebački Alojzije Stepinac. Makar ovdje zatočen, makar opkoljen stražama, on je bio slobodan, i u toj slobodi on je predao svoju dušu Bogu.

Odakle snaga? Nije to ljudska snaga, to je Božja snaga u čovjeku, to je Božja snaga u proroku. Zato je on na osobit način polagao svu svoju nadu u molitvu. Ovdje, tu pred ovim oltarom, satima je proklečao pred Presvetim. Kad nije mogao upravljati nadbiskupijom, jer je nasilno bio od nje odijeljen, tu ju je nosio u srcu, u svojoj molitvi; tu je on sabirao svećenike, redovnike, redovnice; tu je on sabirao sve svoje vjernike, obitelji, mlade, djecu u molitvi. Tu je on jednostavno iznosio Isusu Kristu Spasitelju u Euharistiji da ih spašava, da ih rasvjetljuje.

Zato piše jednom bogoslovu 7. rujna 1955. godine: "Ja sam na molitvu uvijek polagao najveću važnost, a danas više nego ikada, jer predobro osjećam, da ne bih bio izdržao ni jednoga dana, a kamo li deset ili više strašnih godina, da nije bilo molitava dobrih duša, molitava Crkve!"

Jednoj redovničkoj zajednici piše 14. travnja 1956. godine: "Budite dakle uvijek djeca molitve, tople, skrušene, ponizne i neprekidne molitve...Vama, na oko nemoćnim stvorovima, redovnicama, na oko skoro onemogućenima u radu, daje dragi Bog sredstvo u ruke, kojim možete upravljati svijetom pa i samim vašim progoniteljima, a da toga nitko ni ne opazi. A to sredstvo jest sveta molitva, skrušena, ponizna molitva."

Rekao sam, proroci su nepobjedivi u nadi. Zato on uvijek u svojim pismima upire na prolaznost nepravde, na prolaznost nasilja, na prolaznost svake laži i naviješta Božju pobjedu. Tu je dosljedan svome geslu: "*In te, Domine, speravi!* - U tebe sam se, Gospodine, uzdao!"

On piše opet jednoj redovnici 12. veljače 1952. godine: "Borba protiv Boga i Crkve Božje u svijetu još nije završena, te se pastiri Crkve mogu nadati i gorim časovima nego što su ih proživili (...) Neka vas ni najmanje ne plaše oluje koje sada bjesne na lađicu Crkve Božje. Doći će čas, kad će Spasitelj ustati i zapovijediti: 'Zašuti i umukni!'"

To je, braćo i sestre, njegova poruka i nama: uvijek sačuvati nadu i povjerenje u Božju prisutnost i ljubav. Onda ćemo i mi biti proroci, proroci u svom vremenu: proroci protiv zala koja i danas, premda u demokraciji, razaraju dušu hrvatskog naroda; proroci protiv stava da više nema razlike između dobra i zla; napad na nerođeni život bez ikakve grižnje savjesti; čuvanje zakona kojim se to omogućuje, tolika psovka, tolike mržnje, tolike svađe, toliki nemoral, tolika droga, da maloljetnice već ubijaju da dobiju drogu; ti sijači smrti, ti prodavači koji trguju drogom i koji pune svoje džepove, još nismo pročitali da je netko od tih bosova suđen; sablazni mladih na noćnim zabavama. Svatko od nas bi trebao biti prorok protiv tih zala, svjedočeći novi život, Božji život.

"Ako smo s Kristom umrli grijehu, s Kristom ćemo uskrsnuti na slavu." (usp. Rim 6, 8) Amen.

+Franjo kard. Kuharić
nadbiskup zagrebački u miru

Kardinal Alojzije Stepinac kao sužanj u Krašiću (1951-1960)

Meditacija

Sa Slugom Božjim pred Presvetim sakramentom

Gospodine, Tvoj Sluga i brižni pastir Tvoga stada poručuje nam i danas da je vedrina, kao obilježje životne stalnosti, dar Tvoje milosti, ali i plod naših voljnih, umnih i duhovnih napora. Do postojanosti u nadi i nadnaravnog iskustva koje ona sobom nosi, dolazimo prolazeći kroz okolnosti svakodnevnog života. Upravo iz prihvaćanja Tvoje volje, dakle iz pouzdanja u Tvoje planove na putu spasenja, kršćanin te okolnosti života, često neugodne, prihvaća i preobražava. Poručuje nam svojim životom da se nada u kušnji provjerava, te da Tebe, Boga svoga, najviše vrijeđamo premalim pouzdanjem u Tvoju moć i dobrotu.

Oprosti nam i, po zagovoru kardinala Stepinca, udijeli nam dar istinskog pouzdanja u Tebe i osposobi nas da možemo prihvatiti i zaživjeti taj dar!

Riječima Tvoga Sluge odlučujemo večeras: Uzdat ćemo se svim srcem i svom dušom u Tebe, Gos-

Pozdravne riječi vlč. Josipa Baloga, krašićkog župnika, upućene kardinalu Franji Kuhariću i vjerničkom mnoštvu na 38. obljetnicu smrti kardinala Stepinca, u župnoj crkvi u Krašiću, 10. veljače 1998.

Draga braćo i sestre!

Sluga Božji Alojzije jednom je prilikom rekao: Bijedni ovaj život rado dajem, kad bih mogao, dao bih sto života, samo da živi Crkva Božja! Zahvaljujući njegovoj vjernosti koja je išla do križa, danas smo okupljeni ovdje mi Crkva Božja, u radosnoj zahvalnosti Bogu koji skida s prijestolja silne, a uzvisuje ponizne. Kao župnik ove župe sve vas ovdje nazočne najsrdačnije pozdravljam i za vaš dolazak iskreno zahvaljujem. Iz tog pozdrava i zahvale ne isključujem nikoga, od predstavnika civilnih vlasti i udruga do braće svećenika i časnih sestara. Ipak osjećam dužnošću napose pozdraviti časne sestre Služavke Maloga Isusa.

Ta je družba svojim vjernim služenjem utkana u ovu župu šezdeset godina. Mislim da su te sestre ispisale najčasnije stranice svoje povijesti služeći odano Sluzi Božjemu Alojziju u danima njegova krašićkoga zatočeništva. Neka im Bog plati po zagovoru kard. Stepinca.

S posebnom, radosnom zahvalnošću obraćam se Vama, uzoriti gospodine Kardinale. Proteklih godina niste mogli na ovaj dan biti s nama u Krašiću zbog euharistijskoga slavlja navečer u Zagrebačkoj katedrali. Te Vaše sv. Mise bile su nam svjetlo u tami, jer ste neustrašivo i uporno raskrinkavali laži režimske propagande. Iz Vaših svjedočanstava izrastao je pred nama lik Sluge Božjega Alojzija i postajao zvijezda koja u tami svijetli i tama je ne obuze. Hvala Vam, Uzoriti, za te poruke sa Stepinčeva groba. Izričući Vam u ime ove župe, kao i u ime ovdje nazočnoga naroda Božjega divljenje i zahvalnost za Vaše služenje zagrebačkoj nadbiskupiji i Crkvi Božjoj, zahvaljujem za Vašu nazočnost danas među nama. Neka Vas dobri Bog poživi u zdravlju i miru, kako bismo s Vama dočekali sretni dan uzdignuća Sluge Božjega kard. Stepinca na čast oltara.

podine Bože naš, koji jesi i ostaješ dovijeka jedini Gospodar neba i zemlje i svih događaja u povijesti čovječanstva.

Ti si onaj koji hoće i može obratiti svako zlo u dobro, poniženje u slavu svakome tko svu svoju nadu u Tebe stavi.

»U TEBE SE, GOSPODINE, UZDAMO« govorimo ti večeras zajedno sa našim blagopokojnim Kardinalom i Tvojim vjernim slugom, kojega je pouzdanje u Tebe učinilo svjedokom i svjetionikom Tvoje pobjede. Hvala Ti, Gospodine, za njegovo svjedočanstvo da se nitko nije postidio tko se u Tebe pouzdao. Gospodine Isuse, večeras, u Tvojem i našem hramu želimo Ti se klanjati, moliti, zahvaljivati i slaviti Te kroz razmišljanje i promatranje milosti i kreposti nade koja je zasjala u životu tvoga sluge kardinala Alojzija Stepinca. Hvala Ti za njegovu predanost u Tvoju volju, iz koje je stekao krepost pouzdanja i osobnog poniranja u otajstvo Tvoga veličanstva.

Hvala Ti za njegovo svjedočanstvo nade kao sigurne jakosti u kušnjama, progonstvima i protivnostima.

S njime Te molimo za milost neograničenog pouzdanja u Tebe.

Savršen uzor potpunog predanja u volju Tvoju, Gospodine, bila je Tvome Sluzi Tvoja Majka. Njezina proslava kod Tebe u nebu bila mu je izvor pouzdanja u majčinsku pomoć Djevice u Tvojem djelu otkupljenja, koje se događa u Crkvi. On nam poručuje, a mi njegovu poruku pretačemo u molitvu Tebi posredstvom Majke Marije: Budite nosioci vedrog kršćanskog optimizma u ovom svijetu. Ako tko može i mora biti biti optimist, onda to sigurno mogu i moraju biti štovatelji Marijini. Gore, dakle, glave i srca!

O Duhu Svetome

"Ne bi smjelo biti dana u našem životu da se ne preporučimo Bogu, Duhu Svetom"

Kard. Alojzije Stepinac

Mons. Alojzije Stepinac u pastirskom pohodu župi u Zagrebačkoj nadbiskupiji

MOLITVA VJERNIKA

Gospodine, sluga tvoj Alojzije nepokolebljivo je u tebe vjerovao. Udijeli nam jasnoću njegove vjere, čvrstinu njegove nade i veličinu njegove ljubavi prema tebi. - Molimo te!

Sluga tvoj Alojzije bio je sinovski odan Katoličkoj Crkvi. Daj i nama duha vjerničke poslušnosti crkvenom učiteljstvu, da predvođeni našim duhovnim pastirima na čelu sa Svetim Ocem, slijedimo put istine. - Molimo te!

Sluga tvoj Alojzije ostavio nam je primjer zauzetosti za dobro svoga naroda i domovine Hrvatske. Daj, Gospodine, da svaki od nas bude voljan dati svoj prilog duhovnom i materijalnom napretku domovine, kako bi se u njoj ostvarivalo tvoje kraljevstvo istine i života, svetosti i milosti, kraljevstvo pravde, ljubavi i mira. - Molimo te!

Sluga tvoj Alojzije trpio je nevin za tvoje ime, živeći Isusovu riječ: Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine. Udijeli nam, Gospodine, snagu opraštanja i ne dopusti da se dademo zarobiti mržnjom prema onima koji nam nanose nepravdu i zlo. - Molimo te!

Sluga tvoj Alojzije nam poručuje: Sve prolazi, samo Bog ostaje. Pomozi nam, Gospodine, da vrijeme ovozemnog putovanja provodimo čiste savjesti, težeći vječnom cilju - susretu s tobom. - Molimo te!

Sluga tvoj Alojzije dovršio je svoju žrtvu vjernosti blagoslivljajući tvoje ime i predajući se tvojoj volji. Udijeli, Gospodine, svim pokojnima, a napose onima koji su trpjeli za istinu, vječnu utjehu u radosti neba. - Molimo te!

Molitva vjernika

Gospodine, zajedno sa Slugom Tvojim, Kardinalom Alojzijem u Tebe se uzdamo, i molitvom Ti se obraćamo:

Gospodine Isuse, da se Crkva u Hrvata, zajedno sa svojim Pastirima i vjernim pukom, poput svoga Natpastira, blage uspomene, Kardinala Alojzija Stepinca, čvrsto pouzda u Tvoje nepogrešivo vodstvo, molimo Te!

Da naše obitelji resi kršćanski optimizam hranjen svakodnevnom molitvom, Tvojom Riječju i vršenjem Tvojih zapovijedi, molimo Te!

Za našu mladež, da ju u pomanjkanju nade, ne obuzme dosada, zadovoljstvo s malim, a potom nezadovoljstvo sa svime. Oživi u njima novu nadu i oslobodi njih i sve nas od opasne malodušnosti, molimo Te!

Blagoslovi naše bolesnike, starije, nemoćne i osamljene osobe. Ispuni ih nadom u smislenost s Tobom življenog njihovog sada, molimo Te!

Da svi oni koji usnuše u nadi budu dionici Tvoje Slave, posebno Tvoj Sluga i uzor življene nade, Kardinal Alojzije, te da ga što prije uzdigneš na čast oltara, molimo Te!

Primi, Bože, naše molitve, ove izrečene, ali i sve one koje u srcu nosimo, i ne daj da se u svojoj nadi postidimo, po Kristu Gospodinu našem. Amen.

BEZ MISTERIJA KRIŽA GUBI SE KRŠĆANSKI IDENTITET

Propovijed zagrebačkog nadbiskupa Josipa Bozanića, 10. veljače 1998., u Zagrebačkoj katedrali, na 38. obljetnicu smrti Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

Mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, po prvi put propovijeda za Stepinčevo u Zagrebačkoj katedrali, 10. veljače 1998.

Draga braćo i sestre u Kristu!

1. Ova sveta misa okupila nas je danas pokraj groba Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa, na dan njegova blaženog preminuća. Ovo nas slavlje ispunja dubokim ganućem i radošću. Iz srca proizlaze osjećaji hvale Bogu što je darovao Crkvi zagrebačkoj, Crkvi u

hrvatskom narodu, kao i općoj Crkvi, pastira i učitelja, svjedoka i mučenika u osobito teškim vremenima naše nedavne prošlosti.

Papa Ivan Pavao II. kaže: "U našem stoljeću ponovno imamo mučenike... velike Božje stvari. Koliko je moguće ne smiju se izgubiti njihova svjedočanstva." (TMA 37) S ovog mjesta, stoga, odajem zahvalnost i priznanje našem zaslužnom zagrebačkom nadbiskupu u miru kardinalu Franju Kuhariću, koji je od godine 1970. pa do godine 1997. na zadušnicama 10. veljače u Zagrebačkoj katedrali u dvadeset i sedam govora ocrtao duhovni profil i učiteljske poruke Sluge Božjega. Moj je dragi Predšasnik govorio i naviještao Riječ Božju u zgodno i nezgodno vrijeme, i tako nam ostavio u baštinu neprocjenjivo svjedočanstvo za istinu, pravdu i ljubav.

2. Sveti Pavao, apostol naroda, danas nam poručuje: "Svi koji hoće živjeti pobožno u Kristu Isusu, bit će progonjeni." (2 Tim 3, 12) Evanđelje je uvijek "znak osporavan" (Lk 2,34). Svijet se spašava po patnji i smrti Sina čovječjega. Isus Krist došao je k svojima, ali ga njegovi ne primiše (usp. Iv 1, 11). On nas je ljubio do kraja (usp. Iv 13, 1), a bio je predan, osuđen na smrt i raspet. Na taj je način ispunio žrtvu ljubavi, da bismo mi život imali (usp. Iv 10, 10). Mučenička smrt i uskrsnuće Kristovo središnje su teme Novoga zavjeta.

Drugi vatikanski sabor kaže da mučeništvo, po kojem učenik postaje sličan Učitelju, Crkva smatra kao osobiti dar i najveći dokaz ljubavi, te nastavlja: "Iako se to daje malobrojnima, ipak treba da svi budu pripravni priznati Krista pred ljudima i slijediti ga na putu križa za vrijeme progona, bez kojih Crkva nije nikada." (LG, 42)

Mučeništvo je poziv. Ono nije samo plod ljudskog nastojanja, nego u prvom redu odgovor na Božji zov, kojim Bog poziva izabranika na posebno svjedočanstvo ljubavi. U snazi zajedništva života, koje se uspostavlja po Duhu Svetom između Krista i njegovih učenika, sam Krist nastavlja živjeti u svojim izabranicima, koji se u slobodi svoga bića otvaraju djelovanju Duha Svetoga. Zbog tog životnog zajedništva između Krista i mučenika, koji su živi udovi Mističnog tijela Kristova, sam Krist po svome Duhu govori i djeluje u njima: "Kad vas predaju, ne budite zabrinuti kako ili što ćete govoriti. Dat će vam se u onaj čas što ćete govoriti. Ta ne govorite to vi, nego Duh Oca vašega govori u vama." (Mt 10, 19-20) Zbog toga milosnog zajedništva između Krista i Kristovih, Crkva neće nikada ostati bez progona, kako to izričito kaže Drugi vatikanski koncil. "Blago vama kad vas pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima! Ta progonili su tako i proroke prije vas!" (Mt 5, 11-12) "Nije učenik nad učiteljem... Dosta je da učenik bude kao njegov učitelj." (Mt 10, 24-25) "Ako su mene progonili, i vas će progoniti!" (Iv 15, 20) To je život Kristov, koji se nastavlja u njegovoj Crkvi. Mučeništvo se ostvaruje po Gospodinovoj milosti, čija se moć očituje u ljudskoj slabosti. Samo to daje pravo tumačenje hrabrosti i nadljudskoj postojanosti, koja se je očitovala u mučenicima.

Mučeništvo kao perspektiva je mogućnost koja je stalno otvorena za Kristovu Crkvu. Mučeništvo daje ozbiljnost kršćanskom životu. Bez misterija križa gubi se kršćanski identitet, a kršćanstvo tada upada u utopijski bijeg prema zatvorenoj ovozemnoj budućnosti. Po sadašnjenjem Crkva ne smije upasti u napast da isključi mučeništvo iz duhovnog života, nego dapače treba težiti da mučeništvo postane očitije i prepoznatljivije.

3. Mučeništvo je na izvrstan način bilo vidljivo i prepoznatljivo u životu Sluge Božjeg kardinala Alojzija Stepinca. Od samog početka pastirske službe On je živo osjećao da je njegov poziv i da Bog od njega želi i hoće: da postane žrtva svoga nadbiskupskog služenja. Tajnik Vatikanskog poslanstva u Zagrebu, Giuseppe Massucci, zapisao je krajem 1945., kad su se u Zagrebu skupljali potpisi za uhićenje nadbiskupa Stepinca: "Ako se to dogodi - kazao je tada naš Nadbiskup - izvijestite Svetog Oca da rado dajem svoj život za Katoličku Crkvu." (Batelja, 246) U svom obrambenom govoru na sudu, 3. listopada 1946., rekao je: "Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti ne samo ismjehivanje, prezir i poniženje, nego, jer mi je savjest čista, pripravan sam svaki čas umrijeti." Krašićki župnik, blage uspomene Josip Vraneković, 11. listopada 1954., na godišnjicu osude Sluge Božjega zapisao je ove Kardinalove riječi: "Ako treba trpjeti, trpjet ćemo, ako u zatvor u zatvor, ako umrijeti, umrijeti, ali sotoni popustiti - to nikada!" (Batelja, 251)

Stepinčeva spremnost na žrtvu bila je čista od svake mržnje i neprijateljstva. Kardinal toliko puta naglašava: "Ne smijemo mrziti!" To nam na osobiti način svjedoče Vranekovićevi dnevnici.

Dana 22. listopada 1956. župnik Vraneković zapisao je ove Nadbiskupove riječi: "Gledam milicajca kako budno pazi na svaki naš pokret i tko dolazi k nama. Ma njih ne smijemo mrziti! Daleko to od nas! Jadni su vidim ti naši stražari. čuvaju svoj kruh - ispričavaju se. Vjerujem da je gorak taj kruh. Da sve ovo jednostavno svrši i da odem u Zagreb, vjerujte mi bio bih sretan da svima mogu prirediti jedan dobar objed. Sve bih ih bez razlike okupio oko stola." (Batelja, 288). Kardinalov životopisac otac Aleksa Benigar o Stepinčevoj herojskoj volji i odluci

opraštanja svjedoči: "Nije se našlo ni u Vranekovićevom dnevniku ni u drugim dokumentima da bi ikada Kardinal kazao koju riječ žalbe protiv onih koji su ga progonili. Naprotiv, u različitim je zgodama naglašavao zapovijed Kristovu da smo dužni ljubiti i svoje neprijatelje i moliti za one koji nas mrze i progone." (Benigar, 706) Taj nam je kršćanski stav kao naš pastir i učitelj sluga Božji kardinal Alojzije Stepinac ostavio i kao svoju oporuku.

Nadbiskup Stepinac je bio spreman dragovoljno i velikodušno prikazati svoj život Bogu i tako ispuniti svoje biskupsko služenje. 16. srpnja 1954. godine rekao je: "Vidim da mi nema duga boravka na zemlji. U ruke Božje! Ali dok sam tu, ne popuštam. Neka budem žrtva, ako je to volja Božja, samo neka se širi Crkva Božja, neka se dobri Bog smiluje jadnom čovječanstvu, a posebno našem narodu." (VD II, 236)

"Savjest nam je čista i mirna!" Pod tim znakom stoji sav Stepinčev zatvorenički i zatočenički život i trpljenje, kao i njegova mučenička smrt. S tom je sviješću smireno i dostojanstveno izdržao lepoglavski zatvor i svoje krašićko zatočeništvo do prijelaza u vječnost 10. veljače 1960.

4. Glas o svetosti i mučeništvu kardinala Alojzija Stepinca širio se još za vrijeme njegova ovozemnog života, a s danom njegove smrti počinje rastuća posmrtna proslava. Kad je u subotu, 13. veljače 1960., vjerni puk dostojno dočekao njegov pobjedonosni posmrtni povratak u njegovu i našu Zagrebačku katedralu, postao je Stepinčev grob sve do danas, kako to kaže naš kardinal Franjo Kuharić, stalna meta velikog i neprekinutog hodočašća.

Smrt nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca bila je smrt mučenička, kao posljedica dugih četrnaest godina nepravedne izolacije, pod stalnim fizičkim i moralnim pri-

Nadbiskup Josip Bozanić rado se odazvao pozivu dijela mladih koji su sudjelovali u pripremi Trodnevnice za Stepinčevo '98. i omogućio im ovaj povijesni podsjetnik.

tiscima i trpljenjima svake vrste. Neprijatelju je bilo lakše oduzeti život kardinalu Stepincu, nego pokolebati ga u vjernosti Bogu, Crkvi i povjerenom mu narodu. Taj kršćanski puk hodočasti njegovom grobu, jer u svojoj vjerničkoj duši duboko osjeća kako onaj koji je umro za Krista, s Kristom i u Kristu, na osobit način sudjeluje u slavi Kristovoj.

5. Mučeništvo pretpostavlja u prvom redu temeljitu vjeru u Boga. To je vjera koja pokreće i usmjeruje čitavu osobu i koja se u nadi potpuno predaje Bogu. "*In Te, Domine, speravi!* - U Tebe se, Gospodine, uzdam!", bilo je biskupsko i životno geslo Sluge Božjega kardinala Stepinca. Takav stav može ostati postojan samo ako se ukorijeni u ljubav prema Bogu koja se razlijeva prema Crkvi i svakom čovjeku. U mučeništvu čovjek doživljava i prihvaća svoju potpunu nemoć i potrebu da se sasvim osloni na Božju milost. Kod mučenika se očituje čista i nezainteresirana ljubav, koja vodi do herojskog svjedočenja kreposnog života.

Mučeništvo, nadalje, ima uvijek crkveni i socijalni karakter. Dobar čin jednog uda Mističnog tijela Kristova koristi svima. To osobito vrijedi za mučeništvo. Mučeništvo, napokon, ima uvijek i eshatološko značenje, jer na poseban način govori kako sljedbenici Krista Raspetog i Uskrsnulog nemaju ovdje trajnoga grada, nego onaj budući traže (usp. Heb 13, 14).

Na taj način mučeništvo očituje u svijetu Kristovu pobjedničku moć nad smrću i zlom.

6. Stoga Sveti Otac Papa poziva Crkvu, da na pragu trećeg tisućljeća kršćanstva ne prepusti zaboravu one koji su pretrpjeli mučeništvo u našem stoljeću, kako bi Apostolska stolica mogla popuniti martirologije opće Crkve, pazeći napose na svetost onih koji su u naše vrijeme potpuno živjeli u Kristovoj istini (usp. TMA, 37). Na najsvečanijoj euharistiji u Hrvatskoj, na zagrebačkom hipodromu 11. rujna 1994., Papa je o našem Sluzi Božjem izrekao nezaboravnu pohvalnicu: "U ovom trenutku mislim na svijetle likove brojnih svetaca vaših sunarodnjaka koje vi dobro poznate. S uzbuđenjem mislim, posebno, na stranicu vaše suvremene povijesti, stranicu vjernosti Kristu i njegovoj Crkvi napisanu godinama nakon Drugoga svjetskog rata. Zagrebački nadbiskup kardinal Alojzije Stepinac bio je protagonist te povijesne stranice, plativši patnjama i kušnjama svake vrsti svoju hrabrost i privrženost Evanđelju." (*Papin go-vor u Zagrebu*, Dokumenti KS, str. 23.)

Na taj način lik kardinala Alojzija Stepinca ostaje svjedočanstvo jednog povijesnog razdoblja. On postaje znak vremena. On je spasiteljski putokaz i svjetionik za Crkvu u hrvatskom narodu. On je bedem naše vjernosti Bogu i Katoličkoj Crkvi, sa Svetim Ocem Papom na čelu. On je uzor i ohrabrenje za pravo rodoljublje i vjerno domoljublje. On je nadahnuće za ispravnu ljubav prema svome narodu i za dosljedno poštivanje dostojanstva svake ljudske osobe.

Draga braćo i sestre, draga djeco i mladi, dragi roditelji: očevi i majke, bake i djedovi, bolesnici, patnici i prognanici, draga braćo svećenici, redovnici i časne sestre redovnice, draga braćo u Episkopatu, večeras u ovom svečanom euharistijskom slavlju, dok stojimo na pragu trećeg tisućljeća, Sluga Božji nadbiskup Alojzije Stepinac, zagovarajući nas pred prijestoljem Jaganjčevim, ponavlja u naše ime riječi Prvaka Apostolskog zbora: "Gospodine, kamo da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga!" (Iv 6, 68)

8. svibnja ove godine slavimo 100. obljetnicu rođenja sluge Božjega Alojzija Stepinca. Neka ova godina, koja je u vidu pripreme na Veliki jubilej posvećena Duhu Svetome, bude i Stepinčeva godina. Potrebno je da ovu godinu doživimo kao neodgodivi izazov za što bolje upoznavanje njegova uzornog lika i velike vjerničke zbilje, za koju je živio i koja je nadahnjivala Slugu Božjega kardinala Alojzija Stepinca. Tim povodom uskoro ću uputiti svećenstvu, redovništvu i vjernom puku Zagrebačke nadbiskupije posebno pastirsko pismo.

I dok s velikom čežnjom iščekujemo radosni dan kad će se potvrditi svetost najsvjetlijeg lika svete Crkve zagrebačke - Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca, završavam ovo razmišljanje proročkom riječju koju je u milanskoj katedrali na zadušnici za Slugu Božjega 12. veljače 1960. izrekao kardinal Giovanni Battista Montini, poslije Papa Pavao VI.: "Stepinac neka nas uči! Neka nas nauči pouzdanju i dobroti!" Amen.

+ Josip Bozanić,
nadbiskup zagrebački

O Duhu Svetome

"Oživljujmo našu trajnu vjeru ufanje i ljubav prema Duhu Svetome."
Kard. Alojzije Stepinac

ALOJZIJE STEPINAC - ČOVJEK NADE

Propovijed mons. Marina Srakića, biskupa Đakovačkoga i srijemskoga, u Zagrebačkoj katedrali, 7. veljače 1998.

Sveti Otac Ivan Pavao II. u svom je apostolskom pismu "Nadolaskom trećeg tisućljeća" za ovu drugu godinu priprave rekao: "U ovoj eshatološkoj perspektivi vjernici će biti pozvani da ponovno otkriju teološku krijepost *nade*, o kojoj su "već čuli navještaj u riječi istine - Evanđelju" (Kol 1,5). Temeljni stav nade, s jedne strane, nagoni kršćanina da ne izgubi iz vida konačni cilj koji

Marin Srakić propovijeda u Zagrebačkoj katedrali u Trodnevnici za Stepinčevo '98.

daje smisao i vrijednost njegovu životu i, s druge strane, nudi mu sigurno i duboko nadahnuće za svakodnevno zalaganje u preobrazbi stvarnosti da bi je učinio sličnom Božjem planu." (TMA 46) U duhu tih riječi i u svjetlu nade provedimo ovu prvu večer trodnevnice uoči obljetnice smrti Sluge Božjega Alojzija Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa.

Čovjek je biće koje se nada

Kroz povijest su mnogi pokušavali izreći i doreći što je čovjek. U pokušaju tih definicija o čovjeku mogli bismo za njega reći: "*čovjek je biće koje se nada.*" Nada je temeljna karakteristika čovjeka, usprskos brojnim razočaranjima, čak i provalijama beznađa. Nada kao otvorenost prema budućnosti, ili, još bolje rečeno, pouzdano očekivanje budućeg događaja jedan je od korijena naše ljudske egzistencije i temeljni stav ljudskog duha. To mi potvrđujemo na najrazličitijim područjima našega života, npr. *u djelovanju*, u kreativnoj aktivnosti umjetnika, u proizvodnom radu, u suradnji na dobrima civilizacije, kulture i mira, u sklapanju ženidbe i osnivanju obitelji. Kad započinjemo neko djelo, započinjemo ga s uvjerenjem da ćemo ga i završiti.

To potvrđujemo u našoj *misli ili istraživanju istine o stvarnosti*. Čovjek kreće na put istraživanja, istražuje razloge stvarnosti, ispituje i trnovita pitanja ljudskog života, uvijek s pretpostavkom da je odgovor moguć, s uvjerenjem da će otkriti istinu.

To potvrđujemo svojom *strpljivošću* u njezinim najrazličitijim oblicima: u jednostavnom očekivanju i neprijatnosti, u naporu i velikim iskušenjima bolesti, u patnji i sl.

To očitujemo u *molitvi* i mi kršćani kad se molimo Bogu kao Ocu, i drugi, koji vjeruju u više sile koje su naklone čovjeku. Nitko ne sklapa ruke ili ne započinje molitvu bez uvjerenja da će postići ono što moli.

Nekada nada nije duboka, nekada nas vodi kroz iskušenja, a nekada u nadi ulažemo sve svoje biće, kad kažemo "nadam se", u otvorenosti prema beskraju, kao što je odgovorilo i ono dijete na pitanje "što je početak, a što kraj?": "Početak je kad sam se ja rodio, a kraja nema."

Kršćanin je vjernik koji se nada

Nada kao bitna i specifična oznaka čovjeka, ukoliko je čovjek, dobiva novo značenje u životu onoga tko slijedi Krista. Štoviše, kršćani se razlikuju od onih "koji nemaju nade", kao što kaže Sv. Pavao (1 Sol 4, 13). Sveti Petar poziva kršćane da budu uvijek spremni na odgovor svakome koji od njih zatraži obrazloženje nade koja je u njima (usp. 1 Pt 3, 15). Mi kršćani "u nadi smo spašeni" (Rim 8, 24).

Kršćanski živjeti znači nadati se, ufati se, izričito i spontano, što se očituje u kršćanskoj strpljivosti i ustrajnosti, u našem kršćanskom djelovanju kad osnivamo obitelj, karitativno djelujemo. Dok čovjek svoju nadu temelji na ljudskoj računici, na vlastitim mogućnostima, osobnim i zajedničkim, kršćanin svoju nadu polaže u Božju riječ, u njegova obećanja, u njegovu milost. Kršćanska nada je Božji dar. Kršćanska nada je obilježje vjernika pojedinca i Božjega naroda koji putuje prema nebeskom gradu. Kršćanska se zajednica nada da će doživjeti svoje ispunjenje u nebeskoj slavi, u obnovi svih stvari u Kristu. Ta nada uključuje i nadu u bolji svijet u razvoju povijesti ljudskoga spasenja. Ne samo to, nada je pretpostavka pravoga djelovanja, ona potiče da se u životu angažiramo. Nada čovjeka potiče da se založi svim silama za ono čemu se nada. Kršćanin koji doista živi u nadi razvija življi osjećaj odgovornosti prema svijetu u kojem živi, zalaže se za uspostavu mira i pravde, radi na pomirenju i solidarnosti među različitim narodima...

Dio mladeži i suradnika "Frame" koji su pripremili prvu večer Trodnevnice uoči Stepinčeva '98. s predvoditeljem slavlja mons. Marinom Srakićem, biskupom đakovačkim i srijemskim.

Mons. Alojzije Stepinac: "U tebe se, Gospodine, uzdam!"

Svima je poznato da je geslo Sluge Božjega, Alojzija Stepinca, bilo "*In te, Domine speravi!* - U tebe se, Gospodine, uzdam!" Nije to bila neka zavodljiva parola, nisu to bile prazne riječi, nego program njegovog svećeničkog i biskupskog života. To je bio izraz njegove otvorenosti prema beskraju (kako će to reći suvremeni mislilac Ernst Bloch), beskraju kojega mi kršćani nazivamo Kristom, Bogom. To je bilo povjerenje u Boga, koji je na samom početku dao grešnom čovječanstvu obećanje i ispunio ga slanjem vlastitoga Sina, i tako potvrdio da nikada čovjeka ne ostavlja bez nade, i da njegova obećanja nisu jalove obmane. To je bilo svjedočanstvo pažljivijeg slušanja glasa Duha Svetoga, koji je govorio preko znakova vremena toga doba.

Vođen Duhom Božjim nadbiskup Alojzije Stepinac u nadi i pouzdanju je ispunjavao svoje poslanje. To je očitovao za vrijeme cijelog svoga svećeničkoga i biskupskoga života. I kad je kao mladi svećenik i izaslanik nadbiskupa Antuna Bauera stišavao duhove u nekim župama svoje nadbiskupije, imao je veliko pouzdanje u Gospodina. Pouzdavao se u Gospodina kad je, želeći obnoviti javni kršćanski život, postavljao zdrave temelje katoličkog laikata i učvršćivao njegovo jedinstvo na osnovi Katoličke akcije, koja je trebala "uvesti Krista u svijest ljudskog društva prema evanđeoskim načelima." Nije to bilo bez poteškoća i muka, ali je pobijedilo ono: "U tebe se, Gospodine, uzdam!". Očitovao je pouzdanje u Gospodina kad je odvažno krenuo u osnivanje novih župa i gradnju crkava i župnih stanova u gradu Zagrebu i njegovim predgrađima, i to u vrijeme velike gospodarske krize. Odlučio ih je osnovati osam, a izgradio ih je šesnaest. Pouzdavao se u Gospodina kad je proširenjem i poboljšanjem katoličkog tiska pokrenuo duhovnu obnovu hrvatskog vjerničkog naroda. U vrijeme kad su se nametali laž i nasilje, nadbiskup je htio da katolički tisak ističe istinu i mir i tako odgaja vjernike.

Ni socijalno područje ljudskog života nije nadbiskup Stepinac ostavio po strani, naprotiv! U godini svećeničkog ređenja i neposredno nakon njega, mladi je svećenik i nadbiskupski ceremonijar uočio tešku gospodarsku situaciju, do koje je dovela ekonomska recesija. U mnogim krajevima nastupila je glad. Toga nisu bili pošteđeni ni naši krajevi, ni grad Zagreb. Na poticaj mladog nadbiskupskog ceremonijara osnovan je dijecezanski Caritas, na čelo

kojega je postavljen on sam, Alojzije Stepinac. Osnivao je pučke kuhinje da se prehrane gladni, pomagao studentskoj mladeži. Pouzdajući se u Boga, htio je obnoviti hrvatsko društvo, u prvom redu obnovom obitelji. Zato je (1937.) organizirao Hrvatski katolički tjedan, na kojem se htjelo produbiti značenje obitelji, njezina uloga u socijalnom, ekonomskom, odgojnom i moralnom pogledu.

Nije po strani ostavio ni svoj kler. Naprotiv, njemu je posvetio osobitu pažnju: od brige za zvanja i odgoja za svećeničke kandidate, do permanentnog obrazovanja i stvaranja čvrstog zajedništva. U dogovoru sa đakovačkim biskupom Akšamovićem, Dječačko sjemenište u Zagrebu povjerio je oo. isusovcima, organizirao i poticao svećeničke sastanke, pastoralne tečajeve, sa svećenicima se osobno često sastajao...

Bile su to godine teške političke krize u novonastaloj državi nakon propasti Austro-ugarske monarhije: zlostavljanje hrvatskog pučanstva, svećenstva. To je doba izglasavanja konkordata sa Svetom Stolicom i njegova rušenja na beogradskim ulicama... No uvijek je ostao na svome geslu: "U tebe se, Gospodine, uzdam!"

Dr. Alojzije Stepinac svojim likom i djelovanjem nije samo čovjek i velikan svoga vremena, on ima i nama mnogo toga poručiti, napose po svome životnome geslu i programu. Od njega možemo mnogo toga naučiti svi, naročito mladi.

Ovaj susret organizirali su i predvodili mladi i njihovi predstavnici. Mladost znači sposobnost nadanja, to je raspoloživost misliti i činiti "neveliko" i želja za zajedništvom, koje su usađene u dubini ljudskog bića. Nada kao Božji dar jedno je od obilježja mladosti. Sačuvajte uvijek u svome životu mladost i ne dopustite da vas obuzme strah ni pred čime. Mladost je težnja prema solidarnosti i želja za zajedništvom, koje su usađene u dubini ljudskog bića. Biti mlad znači biti ponesen idealima. Sačuvajte ideale težnje otkriti istinu, ideale prave slobode, koja se ne sastoji u samovolji, kapricama, lijenosti, drskosti, okrutnosti, buntovnosti. Život bez ideala dovodi čovjeka u opasnost da se dade zavesti negativnim silama agresije i nasilja, da čovjek traži umjetne rajeve u pornografiji, alkoholu i drogi. Mladost je vrijednost u sebi, po onome što jest i po onome što daje.

Sluga Božji Alojzije Stepinac volio je mlade, rado se s njima sastajao, njima govorio. Govori mladima jedni su od najljepših njegovih govora. On ih je pozivao da u nadi podignu pogled prema nebu, ali isto tako da ga spuste i prema stvarnostima ljudskog života i promatraju ih u svjetlu Božjega kraljevstva. U njih je ulijevao nadu, tj. otvorenost prema budućnosti, a ona se zove Krist "nada naša". Amen.

+Marin Srakić
biskup đakovački

ŽIVA VJERA BILA JE TEMELJ SVEGA NJEGOVA POSTUPANJA!

Propovijed mons. Ivana Milovana, biskupa porečko-pulskoga, u Zagrebačkoj katedrali 8. veljače 1998.

Pozdravljajući okupljene vjernike na početku sv. Mise, mons. Ivan Milovan reče: "Pozdravljam sve vas nazočne na večerašnjoj sv. misi u ovoj lijepoj Katedrali. U trodnevnici smo priprave za dan 10. veljače, godišnji spomen blažene smrti Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

"Divan je Bog u svetima svojim!' Zahvaljujmo mu, slavimo ga, molimo ga za proslavu Sluge Božjega, da bi Bog sam bio više slavljen."

Mons. Ivan Milovan, biskup porečko-pulski predvodi Euharistijsko slavlje u Trodnevnici uoči 38. obljetnice smrti kardinala Stepinca u Zagrebačkoj katedrali, 8. veljače 1998.

Nakon biblijskih čitanja mons. Milovan održao je homiliju:

Poštovani vjernici!
Još jedan put pozdravljam sve sabrane na večerašnjem slavlju.

Svaka Euharistija jest spomenčin Krista, njegove svete večere i smrti. Naša večerašnja Euharistija jest spomen i živo sjećanje na Slugu Božjega kardinala Stepinca.

Slavimo Boga koji se u životu Sluge Božjega divno proslavio. Zahvaljujmo za sve što nam je po njemu dao. Kao što mjesec daje odsjaj sunčeva svjetla, tako su i sveti takav odsjaj Boga, izvora svetosti.

Mi Istrani rado se i u ovoj prigodi spominjemo jednog mladog divnog svećenika-mučenika, čiju smo 50. obljetnicu mučeničke smrti lani proslavili. Bilo je najveće biskupijsko vjerničko slavlje te godine.

Znadete o kome je riječ: o Miroslavu Bulešiću, koji je kao bogoslov u Rimu primao pomoć zagrebačkoga nadbiskupa Stepinca i koji je skupa s grupom svećenika i bogoslova posjetio nadbiskupa Stepinca u jesen 1946. - tjedan dana prije njegova uhićenja.

Kardinal Franjo Kuharić je na lanjskom slavlju u Istri rekao: "Isti duh nadahnjivao je Stepinca i Bulešića."

Doista, koliko su slična ta dva svjedoka vjere; ista dosljednost, vjernost, neustrašivost, hrabrost-isti duh i stav koji ih je koštao u jednom teškom vremenu progona Crkve.

Današnja misna čitanja izvrsno pristaju u ovoj trodnevnici priprave.

Doživljaj je proroka Izaije bilo viđenje i proročki poziv. Doista, vjernik zna: sve je poziv Božji - i život i vjera i zanimanje - ali na poseban način je to duhovno zvanje. Tako je i mladi Alojzije Stepinac doživio nakon godina razmišljanja unutarnje rasvjetljenje, koje ga je potpuno proželo i odlučilo njegovim budućim životom. Duboki religiozni doživljaj poziva Božjeg označio je svu njegovu egzistenciju.

Evanđelje: poziv! Također neočekivan poziv onda, i odaziv koji mijenja sav život. Usred običnih poslova - ribarenje, ili kod Sluge Božjega u zemljoradnji - doživljaj susreta sa svetim postaje i osjećaj vlastite grešnosti i nedostojnosti (kao kod Petra) - ali i odaziv i odluka - odgovor Bogu Svetome i dobrome.

Ivan Pavao II. je to izrazio u pjesmi: "O Bože zar si pozvao mene... Svoju lađu sada ostavljam žalu..."

Isus je rekao Petru: "Od sada ćeš loviti ljude." (usp. Mt 4, 19) Ako je more bilo znak mračnih, zlih sila, tada izvlačiti iz mora znači oslobađati od zla, privoditi spasenju.

"A mreža bit će riječ Božja prava." Loviti riječju Božjom, zanositi, privlačiti, spasavati. Svetog Jozafata Kunca nazivali su "dušelovac". A za mladog don Mira Bulešića - koji je divno privlačio mlado i staro u župi, neprijatelji su govorili: "Dok je ovaj živ, narod neće ići za nama, niti nam dolaziti na naše sastanke."

Za apostole je još pisano: "Ostaviše sve i pođoše za njim." (Mt 4, 22) Toliko je jak i odlučujući bio poziv, toliko je prožeo njihovo biće, da su ostavili sve i pošli za Gospodinom.

Sluga Božji Alojzije Stepinac često je znao kazati: "I sam život sam pripravan dati za vjeru!" I don Miro je zapisao u svom dnevniku: "Uz Tvoju milost i ako me ti učiniš dostojnim, ne bojim se mučeništva, već ga žudim. Ali neka bude volja Tvoja." Doista, ova dvojica svjedoka i mučenika vjere, ostaviše sve i pođoše za Isusom.

Braćo i sestre! U godini smo Duha Svetoga. Taj je Duh Sveti nadahnjivao, prosvjetljivao, jačao Slugu Božjega Alojzija Stepinca od početka, od onog poizitivnog odgovora "DA" Božjem pozivu, pa kroz svakodnevni "DA" služenju, zauzetosti, trpljenju.

I sve su temeljne kršćanske kreposti vidljive u njegovom životu. U ovoj godini osobito spominjemo nadu, a ona je osobito vidljiva kroz cijeli život Sluge Božjega.

A nada je simbolizirana sidrom. Kao što lađa na pučini mora, šibana vjetrom i valovima, ali čvrsto usidrena na dnu mora - ostaje nepomična, tako je stamena i duša usidrena čvrsto u Bogu.

Kroz kakve je bure i oluje Sluga Božji prolazio u ratnom razdoblju?! No, on nije paničario iako ni njega nisu mimoilazili strah i mnoga pitanja. Bilo je ono vrijeme velikih nada, ali i beznađa i očaja za mnoge. Zagrebački nadbiskup Aloj-zije Stepinac imao je i u tim sudbonosnim vremenima neuništivu nadu u Boga. Svjedoče to i ove njegove riječi: "Sve prolazi, Bog ostaje." Nada je Bog sam, jer sve ljudske nade često zakažu.

Nada usidrena u svijet koji ima doći - oživljava sav kršćaninov život. Oživljavala je Abrahama, Mojsija, i tolike koji su se "nadali protiv svake nade".

Svi poznavatelji Sluge Božjega ističu živu vjeru kao temelj svega njegova postupanja. Iz žive vjere proizašlo je i nepokolebivo pouzdanje i nada u Božju providnost. Tako je on mogao biti vođa, pastir, putokaz i oslonac tisućama. To neka bude i nama. Amen.

Ivan Milovan,
+biskup porečko-pulski

Nadbiskup zlojzije Stepinac i P. Ramiro Marcone, izaslanik Svete Stolice pri hrvatskom episkopatu na Zagrebačkom velesajmu 5. rujna 1942.; prati ih vlč. Stjepan Lacković, Nadbiskupov tajnik

SVJEDOK VJERE NA SUDU U LEPOGLAVI I U KRAŠIĆU

Propovijed mons. Marka Culeja, biskupa varaždinskog, u Trodnevnici za 'Stepinčevo '98, Zagrebačka katedrala, 9. veljače 1998.

Mons. Marko Culej, biskup varaždinski, propovijeda treće večeri Trodnevnice uoči 38. obljetnice smrti kardinala Stepinca u Zagrebačkoj katedrali, 9. veljače 1998.

Braćo i sestre!

Za Slugu Božjega u svom eseju reče jedan književnik (Žanko): "Prije osude bio je dobar pastir, na suđenju hrabri svjedok. Prije smrti mučenik, u smrti svetac."

Za Isusa je živio. Isus i Evanđelje bili su nadahnuće njegovu propovijedanju i radu. Za Isusa je mučeništvom posvjedočio vjernost i ljubav. Zato je i mogao reći na montiranom procesu, u završnoj riječi 3. listopada 1946.: "Znajte, Isus Krist je Bog! Za Njega smo spremni umirati."

Osuđen je nevin, a jedina mu krivnja bijaše vjernost Isusu Kristu i Njegovoj Crkvi. Ta vjernost je bila "krivnja protiv naroda i države". I osuđen je u ime "naroda" 11. listopada 1946. na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom, u trajanju od 16 godina. Sam će Sluga Božji reći: "To je bilo pravno ubojstvo!", a u Lepoglavi i Krašiću slijedit će psihičko i fizičko ubojstvo.

I Sluga Božji je s apostolom ponavljao: "Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Pogibao? Mač? - u svemu tome nadmoćno pobjeđujemo po Onome koji nas uzljubi." (Rim 8, 35-37)

Ako je Bog nas ljubio cijenom križa, zar možemo mi svjedočiti tu ljubav, a ne proći kroz tu tajnu ljubavi, koja umire, da bi rađala život? Znao je da trpi za Krista i zato je dragovoljno podnosio nepravde i tjeskobne trenutke, bilo je, kako sam kaže, "gorkih i neugodnih časo-va."

Odijeljenost od svećenika i vjernika bila je teška, jer ljubio je svoje suradnike, svećenike, volio je svoje vjerno stado - svoje vjernike. Za njih je prikazivao svoje patnje i svoje molitve. "Sve ste mi uzeli, ali jedno niste, da kao Mojsije dižem ruke k nebu."

I u tamnici Euharistija je bila snaga da može piti kalež tamnovanja. Zato se nije bojao, niti drhtao pred smrću. Euharistija je sjeme konačnog uskrsnuća. Sjeme slave u našem smrtnom tijelu, kvasac neraspadljivosti koji nadilazi smrt.

U Euharistiji primamo Krista raspetoga i uskrsloga, i On utiskuje u nama proslavljene rane kao pečat pobjede nad grijehom, nad zlom, nad raspadljivošću i smrću. Euharistijski Isus kruni to jedinstvo s Bogom i bližnjim i omogućuje da to jedinstvo sve više raste.

Stoga, kada su unutar zatvorskog kruga neki zatvorenici bili pobijeni, Sluga Božji reče svojoj sestri Štefaniji, prigodom posjeta: "Ako se dogodi da ja ovdje padnem, hoću da ležim na robijaškom groblju među robijašima, jer na dan suda digo se ja iz kraljevske zlatne grobnice, iz dna oceana ili središta robijaškog groblja, pred Boga ću donijeti samo svoja dobra djela."

Mnogi su dolazili u tamnicu da ga nagovaraju da popusti, a drugi opet da ga slome, a jedni i drugi su odlazili postiđeni jakošću njegove vjere, strpljivosti i ustrajnosti. I druge je hrabrio i tješio, kako se ni u jednom času ne bi pokolebali u pouzdanju u Boga, koji bdije nad svojom Crkvom. Stoga je ponavljao i tumačio riječi Isusove govoreći: "'Ja sam s vama do svršetka svijeta.' Krist je Bog. On će iznijeti konačnu pobjedu u svijetu."

Molio je, i druge je pozivao na molitvu za obraćenje svojih progonitelja i mrzitelja, da im se otvore oči i da nađu put k Bogu. Isus je molio i u najvećoj muci za svoje mučitelje: "Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!" (Lk 23, 34)

Ni mi ne bismo bili učenici svoga Učitelja, kada ga ne bismo nasljedovali u ljubavi i praštanju prema neprijateljima. Njima je u srcu mržnja, a u nama mora biti ljubav. I dok su Crkvi oduzimali materijalna dobra, on bi govorio: "Neka nam sve oduzmu, mi ćemo se klanjati Bogu, a nikada đavolskom repu kojeg predstavlja komunizam."

"Bog nas neće ostaviti. Što više gledam sudbinu Crkve to ju više ljubim. Sve će proći, a Bog i Crkva ostaju. Samo Bog je velik i Crkva Njegova. Kako su mirni oni koji su joj ostali vjerni. Kad bismo popustili pred bezbožnom ideologijom, ustali bi protiv nas stotine tisuća svetih mučenika, koji su stradali radi svoje vjere i obrane istine."

Radovao se, kada su svećenici hrabro i vjerno ustrajali na putu vjernosti Isusu i Crkvi, radovao se duhovnim i redovničkim zvanjima. Kamo sreće, kada bismo svakoj raspuštenoj duši u ovom izopačenom svijetu mogli suprotstaviti jednu kreposnu redovničku dušu, da

se dragom Bogu pruži naknada i izlije njegov blagoslov na ovu dolinu suza.

Sestre i braćo! Nalazimo se u predvečerje 38. obljetnice blažene smrti Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

"Njegovo mučeništvo", reče jedan nadbiskup iz Čilea, "ne bijaše kratki i prolazan prizor: 14 godina bijaše on mučenik dušom i tijelom i tako je posvjedočio svoju nepokolebljivu vjeru i neograničenu ljubav prema Crkvi. Njegovi neprijatelji htjeli su ga uništiti, a uveličali su ga mučeničkom aureolom. Mislili su da će izbrisati njegovo ime, a učinili su ga besmrtnim. Računali su da će kod njega izazvati strah i trepet, a postigli su obratno - pojavio se primjer hrabrog svjedoka za čitave generacije. Znao je kome je povjerovao i zato: 'U Tebe se, Gospodine, uzdam!'" Amen!

+Mons. Marko Culej,
biskup varaždinski

Pred tvrđavom istine 1946.

U spomen nadbiskupu Stepincu

Kao vojnička siva cerada, sivo je hrvatsko nebo.

Sumrak sve gušći pada na kraljeve i na bane.

Tornjevi katedrale propinju se nad gradom.

Blijedi, neslomljivi pastir na vratima tvrđave stoji.

In te, Domine, speravi! In te, Domine!

Antun Milovan, Rovinj

Propovijed kard. Josepha Ratzingera, pročelnika Kongregacije za nauk vjere, u crkvi Sv. Jeronima Hrvatskoga papinskog Zavoda Svetog Jeronima u Rimu, 15. veljače 1998.

Liturgijska čitanja 5. nedjelje kroz godinu:
Jer 17, 5-8; 1 Kor 15, 12. 16-20; Lk 6, 17. 20-24.

Bio je branitelj progonjenih i odvjetnik vjerujućih!

Eminencije, ekscelencije!
Draga subraćo u svećeništvu!
Dragi vjernici!

U posljednjoj pjesmi Božanske komedije (Raj XXXI, 103), Dante govori o nekom pristiglom hodočasniku, možda iz Hrvatske, koji je očaran Kristovom slikom utisnutom na Veronikinom rubcu, te ne može svoj pogled drugamo, već ga drži čvrsto upravljenim u Krista Gospodina. Ovaj anonimni Danteov Hrvat ima za nas jedno ime: Sluga Božji kardinal Alojzije Stepinac, rođen prije stotinu godina u Brezariću, župi Krašić, a umro 10. veljače 1960. Uistinu je ovaj čovjek, ovaj Sluga Božji, držao pogled čvrsto upravljen u Isusa, razmatrao o njemu, živio je u zrenju Krista i tako se sve više neprestano suobličavao Kristu, bivao preobražen u Krista, te i sam postao živa slika trpećeg Krista s trnovom krunom i ranama njegove muke.

Tri čitanja iz današnje liturgije na svoj su način slika Kristova. Iz propovijedi na gori, iz koje smo upravo čuli jedan odlomak, Sveti Otac u svojoj enciklici Veritatis Splendor ("Sjaj istine") kaže, da je ta propovijed neka vrst skrivenog Kristova životopisa, jer je zapravo Krist onaj primjerni siromah, rođen u jaslama izvan grada jer nije bilo mjesta u svratištima, koji je umro gol i lišen svega na križu. Krista su mrzili, prognali, jer je naviještao Božju ljubav za sve. Gledajući na taj način, razmatrajući današnja čitanja, vidimo Krista, ali možemo i bolje razumjeti poruku Sluge Božjega: kardinal Stepinac nas vodi Kristu i uprisutnjuje njegovu poruku, a Krist nam omogućava da vidimo dubinu srca, prave korijene ovoga života.

Htio bih skrenuti pozornost tek na dva mala odlomka današnjeg Evanđelja. Prije svega na onu već navedenu rečenicu: "Blago vama kad vas zamrze ljudi i kad vas izopće i pogrde." (Lk 6, 22) Naš blaženik, naš Sluga Božji, živio je upravo tu odbačenost iz ljudske slave, živio je osamljenost, patnju. Postoji neka vrst proročkog navještaja ove rečenice u jednoj Sokratovoj izjavi, koju je Platon naveo u svojoj Apologiji (31c), kad ovaj pred sudom kaže: "Nijedan čovjek, koji se u ime svoje savjesti suprotstavi moćnom mnoštvu, neće dobro proći na ovoj zemlji." Kardinal Stepinac bijaše čovjek savjesti, koji se u ime savjesti suprotstavio moćnom mnoštvu. Bio je čovjek savjesti prosvijetljene Kristovom riječju, čovjek savjesti oblikovane Njegovom istinom, i preko savjesti je njegov hod dostigao istinu, a to je put pravoga života. Budući da je bio čovjek savjesti, kršćanske savjesti, suprotstavio se totalitarizmima; i u vrijeme nacističke diktature postao je branitelj židova, pravoslavaca i svih progonjenih, zatim je u vremenu komunizma postao odvjetnikom svojih vjernika, svojih svećenika progonjenih i ubijanih. Postao je nadasve odvjetnikom Božjim na ovoj zemlji, jer je branio pravo čovjeka

Kardinal Josip Ratzinger polazi k oltaru hrvatske nacionalne crkve Sv. Jeronima u Rimu, gdje je slavio misu i propovijedao na proslavi 38. obljetnice smrti i 100. obljetnice rođenja Sluge Božjega Alojzija Stepinca, 15. veljače 1998.; u koncelebraciji su uz druge (nad)biskupe sudjelovali i mons. Josip Bozanić, nadbiskup i metropolit zagrebački te mons. Anton Tamarut, nadbiskup i metropolit riječki.

da živi s Bogom, branio je Božji prostor na ovoj Zemlji.

Kardinal Stepinac se bavio politikom. Poštivao je državu, kada i ukoliko je zaista bila država. Slijedio je smjernicu koju je zacrtao već Sv. Ambrozije, a koja veli: "Uvijek sam odavao svjesno i ispravno poštivanje vladarima, ali Božje stvari nisu moje, ne pripadaju vladaru, one su Božje te moram poštivati i braniti ono što je Božje." (usp. Lettera fuori coll. 10, 1. 12). Tako je, dakle, činio i kardinal Stepinac: branio je Božje stvari protiv grešne i lažne svemoći čovjekove, branio je Božja prava, a tako i istinska prava čovjekova, iskonsku sliku čovjekovu protiv totalitarizma koji ne priznaje Božju moć, koji ne priznaje prisutnost Božju, Božja prava u svijetu.

Sluga Božji bijaše čovjek savjesti, i stoga u svoj svojoj zadivljujućoj postojanosti nije nikada bio tvrd čovjek, nije nikada postao žučljiv, tim manje je poznavao mržnju, jer je branio istinu, jer je njegova savjest bila uronjena u lice Kristovo, bio je oblikovan Kristom. Ova postojanost bila je istodobno ljubav prema ljudima, ljubav i prema svojim progoniteljima. On nas tako uči kako čvrstina kršćanske savjesti pomiruje istinu i ljubav, ona je spoj istine i ljubavi. A jer je bio čovjek savjesti, nadvladao je zlo dobrim i preobrazio zlo svojom nepobjedivom ljubavlju, hranjenom ljubavlju Kristovom.

Druga rečenica na koju sam želio skrenuti pozornost, jest prva od blaženstava: "Blago vama, siromasi: vaše je kraljevstvo Božje." (Lk 6, 20) što znači ovo "blaženi"? U čemu se sastoji ovo blaženstvo? Očigledno je da ovo blaženstvo ne predstavlja zemaljsku sreću u pukom smislu blagostanja, uspjeha, karijere, posjedovanja, moći nad svime. Upravo obrnuto. Tako gledajući, istinito je što nam danas kaže Sv. Pavao u svojoj poslanici: "A ako Krist nije uskrsnuo ... ako se ufamo samo u ovaj život i u ovaj svijet ... najbjedniji smo od svih ljudi" (Usp. 1 Kor 15, 17. 18) Doista, naš je Sluga Božji živio i trpio tu bijedu, taj izgon, tu osamljenost u vjeri. Trpio je bijedu, ali ju je mogao podnositi jer je u njoj otkrio pravo blaženstvo. Znao je: "Ja znam, da moj Otkupitelj živi i da ću živjeti sa svojim Otkupiteljem." (Job 19, 25)

U čemu se, dakle, sastoji ovo blaženstvo, ovo biti blažen? Nije to nešto što pripada ovom svijetu, to je stvarnost Božja, božanska stvarnost, stvarnost u Bogu za čovjeka, koja će se u ovom čovjeku objaviti u svoje vrijeme, koje će Bog odrediti. Tko, dakle, želi živjeti ovo blaženstvo, stići ovom blaženstvu, ne može se zatvoriti u samog sebe, mora se uzdići iznad samoga sebe, mora izići iz samoga sebe, mora živjeti vlastitu onostranost, mora se izgubiti u Božjim rukama. A gubeći samoga sebe, živi baš u stanju pravoga blaženstva. Znamo da je Sluga Božji doista živio tu vlastitu onostranost. Nije promatrao svoje biskupstvo i svoje svećeništvo kao čast, dostojanstvo. Doista se izgubio u Bogu, a gubeći se pronašao je pravi život. Budući da je ostavio samoga sebe, postao je slobodan. Slobodan u poimanju ljudske časti, slobodan u podnošenju uvreda, kleveta, slobodan da ljubi. U svjetlu ovog pravog blaženstva možemo razumjeti i drugu riječ: "Jao vama, bogataši: imate svoju utjehu!" (Lk 6, 24) Ako je blažen čovjek koji ne živi za sebe, nego, mogli bismo reći, kao da živi izvan sebe, koji živi upravljen prema Bogu, uzdiže se prema Bogu, povjerava samog sebe u ruke Božje, bogataš je čovjek koji želi posjedovati sve za sebe, koji želi posjedovati život, samog sebe, zbog samog sebe, zatvara se u samog sebe, želi uspjeh u svemu na ovoj zemlji. Upravo tim bogatstvom on postaje siromašan, i jer biva osiromašen bez prave stvarnosti, Boga, i njegov život postaje ono što današnje prvo čitanje opisuje riječima: "tavori dane u usahloj pustinji ... kao pljeva što je vjetar raznosi", jer je prazan; takav život, to "samo ja" nije dovoljno jer je lišeno istine, lišeno je ljubavi, ako ne poznaje Boga. A posljedica toga je: "Jao, vama, već imate svoju utjehu!", nije, kao što bi se moglo činiti, izvanjska osveta. To je tek objava onoga što se događa kad se netko zatvori u materijalno, u vremenite stvarnosti, koji želi posjedovati samoga sebe poradi sebe i

živjeti samo za sebe. Tako uočavamo kako se podudaraju riječi Evanđelja s prvim čitanjem i prvim psalmom, pripjevnim psalmom ove nedjelje, gdje prorok, naviještajući Krista i njegove svjedoke, kaže: "Blažen čovjek koji se pouzdaje u Boga: On je kao stablo zasađeno uz vodu što korijenje pušta k potoku." Ova voda koja nikada neće uzmanjkati, koja daje vječni život stablu, ovu vodu nalazimo u vjeri Crkve, u riječi Božjoj. Sam Bog nam daje ovu vodu. Tumačeći psalam 1., Sveti Augustin kaže: "Ovaj čovjek, blagoslovljen od proroka i od psalma, on je kao stablo čije je korijenje u visini, čije je korijenje u nebu i raste iz neba. Stoga se čini izgubljenim na zemlji, čini se strancem, ali u biti njegovo je korijenje uronjeno u pravu vodu života."

Dio pobožnika na misi u crkvi Sv. Jeronima istoimenog Hrvatskoga papinskog zavoda u Rimu sudjeluje u svečanoj Euharistiji o 38. obljetnici smrti i 100. obljetnici rođenja Sluge Božjega Alojzija Stepinca, 15. veljače 1998.; prvi s desna u prvom redu o. Ambrozije Eszer, dominikanac, Nijemac, generalni relator u Kongregaciji za kauze svetaca, bijaše relator i Stepinčeve kauze.

Kardinal Stepinac doista je bio takvo stablo koje je raslo iz visine, iz zajedništva s Bogom, te se činio gotovo izgnanikom, strancem na zemlji, a uistinu imao je korijenje zasađeno tamo gdje su prave vode pravoga života. Psalam, dakle, drugo čitanje i Evanđelje, pozivaju nas da otkrijemo pravi izbor: ili živjeti samo za ovo vrijeme, isključivo za samog sebe i biti prividno sretni, ili živjeti s Bogom, za Boga, a time i za druge. Nema drugih izbora. Na kraju postoji samo ova mogućnost, i Sluga Božji nam pokazuje pravi put života te nas poziva na tu postojanost, tu hrabrost, kako bismo bili u suprotnosti sa svijetom, ako je svijet u suprotnosti s riječju Božjom. Znajući dobro, da na kraju ostaje i vrijedi samo božanska riječ, a ona je prava stvarnost.

Kad je 1934. Sluga Božji bio izabran za nadbiskupa koadjutora zagrebačkog, uplašio se. Dobro je poznavao tešku situaciju u Katoličkoj crkvi i vjernika katolika u svojoj zemlji, u onoj Jugoslaviji koju su saveznici nakon Prvoga svjetskog rata umjetno stvorili od suprotnih elemenata i sa snažnim protukatoličkim nabojem. No nije poznavao samo tu poteškoću, tu prijetnju. On je poznavao i snagu totalitarnih i bezbožnih ideologija, koje su u onom trenutku bile snažne i postajale su sve moćnije. U toj situaciji nije mogao gledati na biskupsku službu kao na puku ljudsku promidžbu, kao na viši stupanj ljudske karijere. Znao je da je biskupstvo u tom trenutku značilo žrtvovati se, izgubiti se, prepustiti se u ruke Božje.

Izrazio je program svoga biskupstva, svoga života u riječima: "U Tebe se, Gospodine, uzdam!". To je bilo njegovo biskupsko načelo. Ono se podudara s riječima prvog današnjeg čitanja: "Blagoslovljen čovjek koji se uzdaje u Gospodina i kome je Gospodin uzdanje." (Jr 17, 7) "U Tebe se, Gospodine, uzdam." Prepustio se Gospodinu u tolikim patnjama, prepustio se Gospodinu, znajući da su u Gospodina vode pravoga života, pravoga blaženstva. U svim je poteškoćama ostao čovjek nade, budući da je bio čovjek vjere i čovjek ljubavi, čovjek prave ljubavi.

Danas nas kardinal Stepinac poziva na takvu hrabrost, poziva nas da stavimo naše pouzdanje u Krista, da budemo ljudi nade. "U Tebe se, Gospodine, uzdam!" Tko živi od ovih riječi, zna da vrijedi i završetak "Te Deuma", da je istinita, "non confundar in aeternum - neću se postidjeti nikada". Amen.

+ Joseph kardinal Ratzinger

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati glasnik "Sluga Božji Alojzije Stepinac". Ako navrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku, moći će redovito izlaziti i biti vjesnik njegovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. Glasnik može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem Glasnika sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

PRISUTNOST I DJELOVANJE DUHA SVETOGA U ŽIVOTU I NAUKU SLUGE BOŽJEGA ALOJZIJA STEPINCA

"Godina 1998. je druga godina pripremnog vremena za proslavu Velikog jubileja, koje je započelo prvom nedjeljom Adventa, 29. studenoga 1997., a bit će posvećena na poseban način *Duhu Svetome* i njegovoj posvetiteljskoj prisutnosti unutar zajednice Kristovih učenika." (Apostolsko pismo, "*Nadolaskom trećeg tisućljeća*", 10. studenoga 1994., br. 44).

Papa je to najavio već u enciklici "Gospodina i životvorca" (18. svibnja 1986). "Crkva se osjeća pozvanom da naviješta Duha Svetoga, dok se zajedno s ljudskom obitelji približava kraju drugog tisućljeća" (br. 2). "Duhu Svetom obraća se misao i srce Crkve pri završetku drugog tisućljeća, a u očekivanju trećega poslije dolaska Isusa Krista na svijet" (br. 49). "Na taj jubilej Crkva se želi pripraviti u Duhu Svetom, kao što je od istog Duha Svetoga bila pripravljena Nazaretska Djevica u kojoj Riječ tijelom postade" (br. 88). "Sav život Crkve, koji će se iskazati u tom velikom jubileju, odvijat će se pod ovim znakom: stalno hrliti u susret Bogu skrivenu, hrliti u susret Duhu koji oživljuje" (br. 54).

U spomenutom Apostolskom pismu Sveti Otac ističe među primarne zadatke priprave Jubileja *ponovno otkriće prisutnosti i djelovanje Duha*, koji je *glavni djelatnik nove evangelizacije*. Vjernici su pozvani da ponovno otkriju teološku krijepost *nade*, obnavljajući svoju nadu u konačni dolazak Kraljevstva Božjega. Posebna briga bit će *o vrijednosti jedinstva* unutar Crkve.

"*Marija*, koja je začela utjelovljenu Riječ po Duhu Svetom... bit će promatrana i nasljedovana u tijeku ove godine, prije svega kao žena poslušna glasu Duha, kao žena šutnje i poniznosti, žena nade, koja je poput Abrahama znala prihvatiti

Kardinal Achile Silvestrini, pročelnik Kongregacije za istočne Crkve, sudjeluje u proslavi 38. obljetnice smrti i 100. obljetnice rođenja Sluge Božjega Alojzija Stepinca u Rimu, u hrvatskoj crkvi Sv. Jeronima.

volju Božju 'nadajući se protiv svake nade' (Rim 4, 18)" (br. 45-48).

Crkvi u Hrvata će pripremu za taj veliki jubilej pomoći i Sluga Božji Alojzije Stepinac primjerom svog života poslušna poticajima Duha Svetoga.

Njegovi kolege Germaničari, prigodom njegove biskupske posvete završavaju svoju čestitku sa željom: "Neka dođe na tebe po sili božanske tajne punina Duha Svetoga, da on bude tvoj zaštitnik, svjetlo tvoje, jakost tvoja, govor tvoj i vatra srca tvoga."

Nuncij mons. E. Pellegrinetti završava svoju čestitku riječima: "Stalno će te pomagati Tješitelj Duh Sveti."

Sluga Božji je to i ostvario. Bio je pobožan Duhu Svetom, i poticao druge na pobožnost Trećoj božanskoj osobi. Njegovi nagovori i propovijedi, njegove okružnice i pisma zrače silu i svjetlo Duha Svetoga.

Bilješka. Govor o Bogu Duhu Svetome i njegovo djelovanje u Crkvi u nauku nadbiskupa Stepinca opečaćen je teološkim rječnikom značajnim za razdoblje prije Drugoga vatikanskog sabora. U teološkim studijama, naime, nije se posljednjih stoljeća svraćalo pozornost na Duha Svetoga (pneumatologija) koju Treća božanska osoba zaslužje. O Duhu Svetom govorilo se u okviru kristologije i ekleziologije.

Međutim, u liturgiji i pobožnosti vjera u prisutnost i djelovanje Duha Svetoga bila je uvijek u Katoličkoj crkvi u velikom zamahu. Duhovi se slave kroz tri dana. Duh Sveti se zaziva himnima koji ostaju remek djelo religiozne poezije, kao "O dođi Stvorče, Duše svet"; "Dođi, Duše Presveti", itd. Nijedan važniji čin u danu i u životu Crkve ne počima, a da se ne zazove Duha Svetoga. Simbol Duha Svetoga u obliku golubice nalazi se nad katedrom Sv. Petra, u njemu posvećenoj bazilici u Vatikanu, i nad svim propovjedaonicama Katoličke crkve, a taj simbol ukazuje na Onoga koji će Crkvu Božju "poučavati u svemu i dozivati u pamet sve što vam ja (Isus Krist) rekoh" (Iv 14, 16). Nad krstionicama ledbi golubica, simbol Duha Svetoga, da pokaže na onoga koji nas posvećuje i čini djecom Božjom u Isusu Kristu. Na baldahinu, nad oltarom, gdje se slavi Euharistija, u starim crkvama lebdi golubica, da potvrdi vjeru Crkve da Duh Sveti ostvaruje veliko čudo pretvorbe kruha i vina u tijelo i krv Isusa Krista, kao jednom u Marijinu krilu utjelovljenje Božje Riječi. Podizale su se brojne kapele i crkve na čast i slavu Duha Svetoga, osobito u vremenima kad je Crkva živjela u sustavnom progonu, i te su crkve postale hodočasnička mjesta.

Trebalo je čekati Drugi vatikanski sabor da se prisutnost Duha Svetoga nanovo otkrije te da se otačka predaja, posebno istočne Crkve, nanovo osvježi i Crkva ponovno zaživi veliko bogatstvo i snagu skrivenog gosta duše, a koji nam je toliko potreban. Ivan Pavao II. u navedenoj enciklici veli: "Drugi sveopći

vatikanski sabor ukazao je na nužnost novog produbljivanja nauka o Duhu Svetom, kao što je Pavao VI. izrijekom rekao: "Kristologiju, a napose ekleziologiju Koncila treba da slijedi novo proučavanje i novo štovanje Duha Svetoga, što će svakako upotpuniti nauk Koncila" (br. 2).

Svjedoci smo da se kao posljedica tih teoloških buđenja na katoličkim svučilištima i fakultetima otvaraju katedre o Duhu Svetom, pojavljuju se brojne, stručne i divulgativne knjige o Duhu Svetom na svim stranama svijeta. U liturgiji Svete mise imamo nove kanone, ali duhom otačke teologije, u kojima je naglašena epikleza, djelovanje Duha Svetoga u otajstvu euharistijske tajne. Na sve strane cvatu duhovski pokreti i molitvene skupine. Može se reći da je u Katoličkoj crkvi nastalo novo proljeće života Duha Svetoga, koje je već bio naslutio Ivan XXIII. najavljujući Opći sabor.

U duhu tih spoznaja želimo i dublje upoznati, kako opečaćen Bogom Duhom Svetim djeluje i živi Sluga Božji Alojzije Stepinac.

Otajstvo Duha Svetoga

Duh Sveti u Preblaženom Trojstvu. Crkveni himan pjeva: "O Oče, vrelo milosti, o Sinu, svjetlo Očevo, o Duše, svezo ljubavi i poljupca obojice." Ivan Pavao II. u spomenutoj enciklici veli: "Duh Sveti je sam, kao Ljubav, vječni nestvoreni dar. U njemu je izvor i počelo svakoga darivanja stvorenjima" (br. 34).

Nadbiskup Alojzije u katehetskoj propovijedi o plodovima Otkupljenja piše: "Isus je poslao Duha Svetoga. Jedan je Bog, tri osobe, i treća je Duh Sveti. Prema tome vječan, posvuda prisutan, svemoćan, svemogući itd."

U Novom zavjetu naziva se Bogom (Dj 5, 3-4), pripisuje mu se sveznanje (1 Kor 2,10), preporođenje, opravdanje i posvećenje (Dj 6, 11). Duhu Svetom dugujemo poštovanje.

Ime i simboli. "Ocu i Sinu možemo ocrtati obrise, ali Duh nema lica, pa čak ni imena pogodnog da izazove predodžbu ljudskog lika" (*Rječnik Katoličke Teologije*, 216). Duh Sveti je vlastito ime onoga koga častimo i slavimo skupa s Ocem i Sinom. Isus ga naziva Paraklet (Iv 14, 6.26; 15, 26; 16, 7), a što znači: "Tješitelj", "Branitelj", "Zastupnik", "Odvjetnik". U Novom zavjetu susrećemo i druga imena kojima se služi Alojzije Stepinac: Duh obećanja, Duh Kristov, Duh Gospodnji, Duh Božji, Duh slave, Sila Svevišnjega, Sila odozgor itd.

Velika očitovanja Duha Svetoga koja postaju njegovi simboli su: voda, oganj, zrak, vjetar, oblak, ruka, prst, golubica. Alojzije Stepinac tumači neke od ovih simbola u navedenoj katehetskoj propovijedi:

vjetar: oborio je propovijedanjem apostola oholo i gordo poganstvo, moć tirana i ispraznio mudrost i rječitost filozofa;

oganj: pali hrđu, rasvjetljuje tmine, topi led, okrućuje glinu, uklanja hrđu grijeha, tmine neznanja, topi led srca i ražaruje ljubav prema Bogu; čovjeka iz gliba zemaljskog otvrđuje i utvrđuje u dobru;

jezik: daje dar govora da može govoriti svim narodima svijeta i voditi ih Kristu snagom Božje riječi. Jezik i riječ tvore jedinstvo;

golubica: čini vjernike blagima i razumnima.

O simbolima Duha Svetoga govori u homiliji u oktavi Uzašašća:

golubica: dobroćudnost;

vjetar: ruši gordo poganstvo, moć tirana, rječitost filozofa;

oganj: spaljuje hrđu, rasvjetljuje, topi led, tvrdim čini posude od blata;

jezik: izlazi od vječne Riječi i ljude privodi vječnoj Riječi - Kristu." (*Homilije za sve nedjelje i blagdane u godini*, Zagreb 1957).

Sveto pismo: Neprocijenjeni dar Duha Svetoga je Sveto pismo. što je Sveto pismo? Nadbiskup Stepinac odgovara: "Knjige, što su ih Bogom prosvijetljeni i Duhom Svetim potaknuti i vođeni ljudi napisali bilo prije bilo poslije Krista."

Učenici osnovne škole "Alojzije Stepinac" sudjeluju u misi u Zagrebačkoj katedrali na 38. obljetnicu smrti kardinala Stepinca, 10. veljače 1998.

Te su, dakle, knjige riječ Božja: "Bog Duh Sveti, htijući ljudima saopćiti riječi Božje, potaknuo je i kod pisanja prosvijetlio stanovite ljude, da napišu ono što Bog želi i traži. Sveto je, dakle, pismo riječ Božja".

"Sveto pismo je najsavršenija škola života za sve ljude." "Štogod je lijepo stvorenog na karitativnom, socijalnom, gospodarskom, umjetničkom, graditeljskom, književnom, pjesničkom području, jednom rječi, štogod je lijepo u ljudskom životu, nalazilo je svoje najviše inspiracije upravo u Svetom pismu." (*Uvod u tumačenje knjige Postanka*, 1. homilija)

Te misli će nadbiskup Stepinac ponavljati u svojim okružnicama, propovijedima i pismima. U pismu iz Krašića 9. siječnja 1954. franjevcu o. Leonu, Kardinal piše: "Danas narod potrebuje riječ Božju više nego možda ikada u povijesti roda ljudskoga."

U pismu ministru Andresu, 23. siječnja 1954., Kardinal naglašava: "Riječi su Božje *spritus et vita* (duh i život), duh i život svima, koji ponizno poklone glavu pred Stvoriteljem svojim."

U pismu jednom profesoru, 28. ožujka 1959., on ističe: "Voltaire je podrugljivo napisao da će Biblija za sto godina biti zaboravljena knjiga. A boljševici su 1933. prodali *Codex Sinaiticus* Britanskom muzeju za 100.000 funti. A sva djela Voltaireova procijenjena su na 8 šilinga, manja vrijednost nego papir košta."

U propovijedi na Nedjelju muke godine 1954., tumačeći riječi: "Tko je od Boga riječi Božje sluša", Kardinal reče: "Riječ je Božja najprije lijek našim dušama, zatim hrana našim dušama, obrana našim dušama, oganj koji spaljuje, oštri mač koji siječe na obadvije strane. Da imamo znamen, jesmo li na pravom putu ili ne, nastojmo prema opomeni Spasiteljevoj u današnjem Evanđelju marljivo slušati riječ Božju."

Zbor svećenika-studenata iz hrvatskih (nad)biskupija, pod vodstvom vlč. Vinka Sitarića, dao je osobit doprinos proslavi 38. obljetnice smrti i 100. obljetnice rođenja Sluge Božjega Alojzija Stepinca u hrvatskoj nacionalnoj crkvi Sv. Jeronima u Rimu, 15. veljače 1998.

Sveto pismo, upravo jer je riječ Božja, knjiga Duha Svetoga, stvara uvijek u svijetu, kroz tijek povijesti, čudesna djela, i zato treba svakidan čitati Bibliju, da se ispunimo Božjim Duhom, Svetim Duhom.

Ali moramo i čitati Sveto pismo u istom Duhu u kojem je napisano. U propovijedi prigodom dijeljenja sv. potvrde vojnicima u topničkoj vojarni u Zagrebu, 21. svibnja 1944., Sluga Božji uspoređuje djelovanje Duha Svetoga sa sunčanom zrakom, koja čini da sjeme Božje Riječi posijano u naša srca uzmogne klijati, rasti i donositi plod.

Crkva. Drugi Vatikanski sabor uči o *rođenju Crkve na dan Duhova.* Taj događaj predstavlja konačnu objavu onoga što se u istom blagovalištu dogodilo na dan Uskrsa." (Enciklika Ivana Pavla II. "Gospodina i životvorca", br. 25). Duh Sveti, dakle, stvara Crkvu, novi Božji narod, i trajno je na djelu u Crkvi Božjoj kao "Gospodin i životvorac".

U homiliji na IV. nedjelju po Uskrsu, kardinal Stepinac veli: "Duh Sveti, pravi Bog, vrši u Crkvi važnu ulogu: duša je u tijelu Crkve, upravljač Crkve nevidljivi, graditelj Crkve (u krilu Djevice Lk 1, 35). Vodi i završuje ono što je Krist počeo kad je osnovao Crkvu. Na poseban način podupire i vodi Papu, kao vidljivog namjesnika Kristova na zemlji. Nadahnjuje što se ima govoriti u vrijeme progona, briga je i pomoć osobito u opasnim vremenima, da nikada ne uzmanjka svetaca."

U homiliji u oktavi Uzašašća veli: "Duh Sveti djeluje u pojedinoj duši: prosvjetljuje razum i jača volju. Na različne načine poziva svece. Dušu čini izvanredno lijepom i dostojnom prijateljstva Božjega.

I danas dijeli darove da unaprijedi spas bližnjega i da ljude privede Crkvi: dar govora, čudesa, proroštva, lučenje duhova, ushićenja, viđenja." (Usp. *Homilije za sve nedjelje i blagdane u godini*, sv. I, str. 145).

U katehetskoj propovijedi (br. 106) Sluga Božji govori kako Duh Sveti izabire i nova sredstva za posvećenje duša. U najnovije doba nalazimo u Crkvi jednu važnu novost: postoji u Crkvi oko 25 čisto svjetovnjačkih, laičkih udruženja, koja žive kao i svi drugi ljudi u svijetu, što se tiče rada, i nose svjetovno odijelo, a po duhu su pravi redovnici i polažu zavjete.

Temelj je redovničkom duhu za sva vremena položio Isus Krist, a Crkva kao njegova zamjenica prema

prilikama i raznim vremenima, po nadahnuću Duha Svetoga, pruža vjernicima mogućnost, da se svaki odluči za ono što mu najbolje pogoduje u danom času.

U katehetskoj propovijedi (br. 120) govori kako je Crkva žarište umjetnosti. "Bog, neizmjerna ljepota, kad je obdario čovjeka smislom za ljepotu i umjetnost, onda je jasno da želi da umjetnost privuče čovjeka k Njemu, izvoru ljepote."

Dvadesetak dana prije smrti, 18. siječnja 1960., Kardinal piše jednom svećeniku: "Glede budućnosti naše Crkve ne budi nimalo zabrinut... Dvije tisuće godina plovi lađa Crkve... kroz burne valove svjetske povijesti. Na prvi dan Duhova iza Uzašašća, odbila se od kopna, malena i neznatna, sa samo dvanaest apostola posade, usudila se na uzburkano more naroda... Još nije bila ni daleko: 'Izgibosmo!' Uvijek je jači od oluje i valova onaj koji je počivao na ugroženoj lađici: Krist Gospodin."

Suradnicama Krista Kralja, napisao je 13. srpnja 1959.: "Neka vas nikada ne napusti vedri optimizam u budućnost naše Crkve, makar naša vremena u mnogočem naliče onima u vrijeme općeg potopa, radi silne pokvarenosti koja je zavladala svijetom.

Još uvijek je od svega jača milost Božja. Ona ista božanska snaga Duh Sveti, koja je porušila gorde kule staroga poganstva, u stanju je da sruši i babilonsku kulu modernog poganstva, makar na oko izgledalo nerazorivo."

Crkva je "božanskog podrijetla i Duh Sveti s njom ravna".

Govoreći o pustinjskom šatoru Izraelaca, a koristeći se tumačenjem svetih otaca, nadbiskup Stepinac gleda u njemu sliku Kraljevstva Božjega, što ga je Krist Gospodin ustanovio na zemlji. Svjećnjak sa sedam grana simbolizira Isusa, svjetlo svijeta, sa sedam darova Duha Svetoga. "Nema divnijeg svjetla od sedam darova Duha Svetoga" (*Knjiga Izlaska*, homilija br. LXXV)

Sakramentalni život

Katekizam Katoličke crkve uči: "Da bismo bili u dodiru s Kristom, treba da nas prije dotakne Duh Sveti. On nas pretječe i budi u nama vjeru" (KKC, br. 683).

"Po sakramentima Crkve članovima svoga Tijela Krist priopćuje prije svega Svetog Duha Posvetitelja" (KKC, br. 739).

Govoreći u katehetskoj propovijedi o djelujućoj milosti (KP, sv. II, str. 3), nadbiskup Stepinac reče: "Bog nikoga ne sili. Duh Sveti je naime sličan vodiču kojega možemo, ali ne moramo slijediti. Milost djelujuća je svjetlo, koje izlazi od Boga, da nam pokaže put. No kao što možemo suncu zatvoriti prozore i oči, tako možemo i oči duše djelujućoj milosti.

Pred sudom neće imati isprike ni grešnik katolik, ni shizmatik, ni protestant, ni muhamedovac, ni poganin, ni Židov."

Sveti krst. "Temelj je cijelog kršćanskog života, ulaz u život Duha i vrata koja otvaraju pristup drugim sakramentima" (KKC, br. 1213) "Po našem krštenju, prvom sakramentu vjere, život, kojemu je izvor u Ocu i koji nam je darovan u Sinu, intimno i osobno nam daje Duh Sveti u Crkvi." (Isto, br. 683).

Nadbiskup Stepinac tumači kako se u svetom krstu ponavlja otajstvo Kristova krštenja: "Bog Otac veli: 'Ovo je Sin moj'; Duh Sveti u slici golubice silazi nad Isusa, nebo je otvoreno. Tako i kod svetog krsta: snagom Duha Svetoga postajemo djeca Božja, puni Duha Svetoga, otvoreno nebo" (KP II 6).

Duh Sveti na svetom krstu ispunja dušu sa sedam svojih darova, a to su: dar mudrosti, razuma, znanja, savjeta, jakosti, pobožnosti, straha Božjega, da krštenik može živjeti i djelovati pod utjecajem Duha Svetoga.

Na Duhove 1956., u prigodnoj propovijedi, Kardinal reče: "Nema na svijetu tako skupocjenog srebra ni zlata, nema na svijetu tako dragocjenog biserja i dragog kamenja, kao što su dragocjeni darovi za dušu i prema tome za čovjeka uopće darovi Duha Svetoga."

Tumačeći dar mudrosti, veli: "Bolno je i žalosno, da toliki ljudi, i što je još bolnije, kršćani katolici, tako malo cijene ovaj dar Duha Svetoga."

"Dar mudrosti Duha Svetoga nije neznatna stvar nego golema stvar, vrijednija od svega zlata i srebra i dragog kamenja i zdravlja i ljepote. Cijenite dakle visoko taj dar Duha Svetoga, pa se nećete kajati na času smrti, kao što se kaju milijuni, kad je prekasno... Mudrih ljudi malo je na svijetu. Tima mudrost govori, da ne cijene ono što prolazi kao san i dim na vjetru, prolazna zemaljska dobra, nego samo Boga, koji je jedino pravo dobro. Tako Pavao: 'Sve sam smatrao za smeće, samo da zadobijem Krista.'"

Na Duhovski ponedjeljak 1956., tumačeći u homiliji dar razuma, reče: "Duh Sveti ga donosi u dušu, a on čini da uzmognemo pravu katoličku nauku razlikovati od svake druge i obrazložiti njezinu vrijednost. Golemi je to dar Duha Svetoga... U ispovijedanju vjere ovisi ne samo naša vječna sreća, nego možemo reći i naša zemaljska sreća, barem što se tiče najveće sreće, a to je mir duže, mir savjesti."

U nagovoru akademičarkama na svetkovinu Sv. Katarine, 25. studenoga 1942., nadbiskup Stepinac je, poslužívši se riječima Sv. Jeronima, rekao: "Kao što se kod ražarene kovine ne može raspoznati, da li je zlato ili srebro već se samo opaža žar vatre, tako i kod onih koji su primili po svetom krštenju Duha Svetoga, prestaje svaka razlika spola, roda i položaja, a ostaju samo djeca Božja."

Na blagdan krštenja Gospodinova, 12. siječnja 1997., Ivan Pavao II., reče prigodom molitve Anđeoskog pozdravljenja: "Tko prima sakramenat krštenja, krštava se u Duhu Božjemu kako bi se ucijepio u Krista te zajedno s njim i s braćom tvorio 'jedno tijelo' (1 Kor 12, 13). Neizmjeran je to dar! Dan krštenja bi valjalo slaviti ništa manje svečano od rođendana."

Tu aktualnu poruku Ivana Pavla II. nalazimo i u mislima kardinala Stepinca. Na rođendanske čestitke, u pismu jednom svećeniku, 2. svibnja 1952., piše: "Mi kršćani moramo slaviti dan krštenja. Jer, kako kaže svećenik kod blagoslova Uskrsne svijeće: *Nihil nobis nasci profuit, nisi redimi profuisset!* - Jer ništa nam ne bi koristilo što smo se rodili da nismo imali sreću zadobiti otkupljenje! Na sreću je moj krst bio samo par sati odijeljen od rođenja, pa ste donekle pogodili sa čestit-kom."

Potvrda. Ivan Pavao II. u Apostolskom pismu "Nadolaskom trećeg tisućljeća", svraća posebnu pozornost na sakramenat Potvrde (br. 45). "Po sakramentu Potvrde, krštenici se još savršenije vežu uz Crkvu, obdaruju se posebnom jakošću Duha Svetoga te su tako obvezniji kao pravi Kristovi svjedoci da riječju i djelom šire i brane vjeru." (LG, br. 11; KKC, br. 1285)

Alojzije Stepinac u katehetskoj propovijedi, govoreći o Bogu Duhu Svetome, veli: "Duh Sveti daje polaganjem ruku milost da možemo svoju vjeru javno priznavati i po njoj živjeti. Na krštenju nam se daje bijelo odijelo, u sv. potvrdi mač u ruci. Opaki se svijet služi dvama sredstvima da slomi kršćane na otpad i zatajenje vjere: krvavo progonstvo ili izrugivanje. Potrebna nam je snaga Duha Svetoga da se možemo oduprijeti napastima svijeta" (KP, sv. II, str. 9).

On je visoko cijenio milost sakramenta potvrde. To potvrđuju ova dva znakovita događaja.

Mons. Alojzije Stepinac s Hrvatima iz Amerike pred Zagrebačkom katedralom 9. srpnja 1937.

Dne 17. lipnja 1922., zagrebački pomoćni biskup mons. Dominik Premuž imao je doći u Krašić i podijeliti svetu krizmu. U župi je nastala prepirka. Radi prestiža u pripemama za biskupov dolazak nastala je kavga između obitelji: Stepinci i Ilijanići. Istodobno se razmahala i izborna borba. Jedna od stranka je odlučila omesti svečan doček biskupa.

Alojzije, koji se nakon vojske nalazio na očinskom imanju, tumačio je župljanima, kako se ne radi ni o Stepincima ni o Ilijanićima, nego o zajedničkoj stvari cijelog Krašića. Ne smiju dopustiti da ostane sramotni žig na župi zbog nepoštivanja biskupa koji dolazi podijeliti mladeži Duha Svetoga. Dan prije biskupova dolaska obilazio je još kasno u noć po kućama i pozivao svoje vršnjake da pripreme zastave i konjicu. Njegov trud nije bio uzaludan. Smireni, župljani sutradan prirediše biskupu sjajan doček.

Drugi događaj zbio se za vrijeme njegova sužanjstva u Krašiću. Vlč. Vraneković, krašićki župnik, pripremio je djecu za sv. potvrdu, koja se imala obaviti u sporazumu s nadbiskupom Stepincem 13. srpnja 1952. Prije nego je prebačen iz Lepoglave u Krašić, Ministarstvo unutranjih poslova je izričito zabranilo nadbiskupu Stepincu da ne može upravljati Nadbiskupijom, ali da može obavljati obrede sv. Reda. Stoga je župnik zamolio zasužnjenog Nadbiskupa da on podijeli djeci sv. potvrdu, što je Nadbiskup prihvatio.

Dan prije potvrde, u subotu 12. srpnja, 15 minuta prije podne, prispio je iz Zagreba neki činovnik iz Ministarstva unutarnjih poslova i priopćio Nadbiskupu da ne smije dijeliti sv. potvrdu. Uzalud je on pokušao protumačiti činovniku, da dijeljenje sv. potvrde nije čin crkvene jurisdikcije, što mu je zabranjeno, nego je to čin sv. Reda. Činovnik je ostao pri svome, i dodao da "firma nije zabranjena".

Jer je već sve bilo spremno, župnik nije mogao otkazati zakazanu svečanost. Telefonski se obratio Duhovnom stolu u Zagrebu, moleći da jedan od pomoćnih biskupa dođe u Krašić i podijeli sv. potvrdu. Ali biskup Lach je istoga dana dijelio sakramenat potvrde u jednoj podravskoj župi, i mogao je doći tek u ponedjeljak. A biskup Salis-Seewis nalazio se na odmoru u Selcima.

Župnik je tada, s plaćenim odgovorom, brzojavio u Đakovo u 12 sati moleći da jedan od biskupa dođe sutradan u Krašić. Čekao je na odgovor sve do 18 sati, kada se pošta zatvarala.

Fra Milan Krišto, Ante ćorić, Vesna ćorić i Ana Marija Jerković, iz zajednice mladih "Frama" na Kaptolu u Zagrebu prate bogoslužje u Zagrebačkoj katedrali u Trodnevnici uoči 38. obljetnice smrti Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

Kako odgovora nije bilo, uz pristanak Nadbiskupa, župnik je krenuo po pomoćnog biskupa Salisa u Selce. Krenuo je s vozačem u 18,30 sati. Pošli su najprije u Rijeku, ne bi li tamo našli senjskog biskupa ili njegovog pomoćnog biskupa. Ali ni jednoga nije bilo.

U 2,30 poslije ponoći stigli su u Selce. župnik je probudio mons. Salisa i uručio mu Nadbiskupovo pismo, koje završava: "Inzistiram, da na svaki način dođete, jer ima za to više razloga. Uz pozdrav. - A. Stepinac, nadbiskup."

I dobri starac prispio je u Krašić u 9,30 sati. Tu je već bio došao i mons. Stjepan Bäuerlein, đakovački biskup. Župljani su bili ispunjeni radošću i oduševljenjem. Govorili su: "Zabranili su jednom biskupu firmati, pa su onda bila tu trojica."

Nadbiskup Stepinac bio je odlučio da ako ne dođe nijedan biskup, da će on podijeliti sakramenat i u propovijedi javno prosvjedovati zbog učinjenog nasilja. Tekst propovijedi i prosvjeda je bio pripravio u više primjeraka, s nakanom da ih prije propovijedi podijeli nekolicini vjernika, kako bi se sačuvalo to izvorno svjedočanstvo njegovih riječi. Poslije propovijedi bi pak podijelio sv. potvrdu. Nije kanio time nikoga izazvati, ali na povredu prava Crkve bio je spreman dati odgovor i podnijeti možebitne posljedice, s kojima je računao. Toliko je cijenio ovaj sakramenat kojim se daje Duha Svetoga.

Nadbiskup Stepinac je prigodom dijeljenja Svete potvrde vojnicima u topničkoj vojarni u Zagrebu, 21. svibnja 1944., održao značajan govor u kojem je istaknuo: "Više nego ikada potrebna nam je pomoć Duha Svetoga, da kršćanski živimo! ... Onaj, koji je prošao jedan rat, znade vrlo dobro, da se bez osobne hrabrosti vojnika ne dobiva ni jedna bitka...Drugačije, vojnici, ne ide ni u duhovnom ratu, koji je mnogo teži i mnogo mučniji nego ikoji drugi rat... Pa ipak, koliko god bilo teško i bolno u tom duhovnom ratu, mi smo dužni, ako želimo spasiti dušu, da ostanemo vjerni Bogu i zakonu Njegovu, što više da žrtvujemo i život, ako treba...Kad dakle Gospod Bog kao zakonodavac stav-lja na nas zahtjeve i obveze, On se je kao mudar gospodar i otac pobrinuo, da nam dade i toliko snage, koliko je potrebno, da možemo svoj teret nositi, u kušnjama života izdržati i napokon iz te duhovne borbe izaći kao pobjednici. Ta nam je snaga danas potrebnija nego ikada. Tu nam snagu evo daje u sakramentu Svete potvrde, koju ćete sada primiti, snagu Boga Duha Svetoga...Potrebna nam je dakle snaga s neba, da svoju vjeru možemo javno ispovijedati i po njoj živjeti. I tu snagu daje nam Duh Sveti u sakramentu Potvrde...Krist je zasijao sjeme riječi Božje u srcima ljudskim propovijedajući Evanđelje. Ali da uzmogne donijeti rod, potrebno je svjetlo i toplina Duha Sveoga, sedmerostruko svjetlo, sedam svetih darova Njegovih: dar mudrosti, razuma, znanja, savjeta, jakosti, pobožnosti i straha Božjega.

Potrebno vam je danas jakosti s neba... U ovoj općoj pokvarenosti u svijetu vrijedi i te kako riječ sv. apostola Pavla: 'A vrhu svega uzmite štit vjere, kojim ćete moći pogasiti sve raspaljene strijele nečastivoga. I uzmite kacigu spase nja i mač Duha, koji je riječ Božja!' (Ef 6, 16-18). Mač Duha! Zapamtite tu riječ dobro!... Uzalud nam je oružje, ako uz njega ne bude i snaga Boga našega. Tu nam daje Duh Sveti u sakramentu potvrde."

Celestin Tomić OFMConv.

(nastavlja se)

Sluga Božji dolazi na blagoslov temeljnog kamena Bl. Nikole Tavelića u Zagrebu

SLUGA BOŽJI ALOJZIJE VIKTOR STEPINAC ZAGREBAČKI NADBISKUP I KARDINAL

08.05.1898. rođen je u Brezariću, pokraj Krašića, kao peto od osmoro djece, od roditelja Josipa Stepinac i Barbare r. Penić. Kršten je sutradan u župnoj crkvi Presvetog Trojstva s imenima Alojzije-Viktor.

1909. -1915. kao gimnazijalac na "Gornjogradskoj klasičnoj gimnaziji" u Zagrebu.

28.06.1916. nakon položenog ispita zrelosti, pozvan u vojsku. Časnički tečaj započeo je u Karlovcu, nastavio u Rijeci te **20.02.1917.** odlazi na talijansku bojišnicu kod Gorice. Nakon proboja talijanske bojišnice vojevao je na Piavi.

Od srpnja 1918. bijaše talijanski zarobljenik, najprije u Mestre, pa u Ferrari i konačno u Noceri.

17.09.1918. saveznička vojska probila je solunsku bojišnicu, a **06.10.1918.** osnovano je u Zagrebu "Narodno vijeće" kao predstavnik sviju Slovenaca, Hrvata i Srba u zemljama Austro-ugarske monarhije.

Alojzije Stepinac kao srednjoškolac

Josip Stepinac i Barbara r. Penić, roditelji Sluge Božjega Alojzija Stepinca

16.10.1918. austrijski car i kralj Karlo IV. izdao je odluku, kojom proglašuje slobodno sjedinjavanje dotadašnjih naroda u monarhiji u zasebne države.

29.10.1918. "Narodno vijeće" u Zagrebu izdaje proglas o preuzimanju vlasti i ujedinjenju južnoslavenskih naroda u jedinstvenu državu, prema načelima političke i ekonomske demokracije.

01.12.1918. proglašeno je u Beogradu ujedinjenje Srba, Hrvata i Slovenaca u jednu državu.

06.12.1918. Alojzije Stepinac pušten je iz zarobljeništva i prebačen u Solun te u Vranje, Gnjilane i Prištinu u svojstvu potporučnika redovne vojske; u proljeću 1919. je demobiliziran.

1919.-1924. razmišlja o životnom pozivu: upisuje Agronomski fakultet u Zagrebu, aktivno sudjeluje u životu župne i društvene zajednice, promiče vjerske i kulturne djelatnosti, priprema se na osnivanje obitelji.

28.10.1924. započeo put prema svećeniž tvu u Papinskom zavodu "Germanicum-Hungaricum" u Rimu.

10.11.1924. upisuje se kao redoviti student filozofije i teologije na Papinskom sveučilištu "Gregoriana".

02.07.1927. na filozofskom Fakultetu postiže doktorat iz filozofije.

20.06.1928. izvršen atentat na hrvatske poslanike u parlamentu u Beogradu; dvojica poslanika su na mjestu ubijena a Radić, vođa hrvatskog naroda, smrtno je ranjen.

Alojzije Stepinac kao posvećeni nadbiskup-koadjutor zagrebački 24. lipnja 1934.

06.01.1929. Kralj Aleksandar uvodi vojnu diktaturu. Zabranjena su sva društva na nacionalnoj i vjerskoj osnovi te narodne zastave i simboli.

26.10.1930. nadbiskup Josip Palica zaredio ga za svećenika u crkvi Sv. Petra Kanizija u Rimu.

01.11.1930. Mladu misu proslavlja u Santa Maria Maggiore pred oltarom Bogorodice, čašćene pod naslovom *Salus populi Romani*.

01.07.1931. polaže ispit iz cijele teologije i postiže doktorat iz teologije i početkom srpnja 1931. vraća se u domovinu

19.07.1931. slavi prvu Misu u rodnoj župi.

27.07.1931. Nabiskup Bauer imenovao ga je svojim obredničarom.

03.09.1931. Uveden je oktroirani ustav: diktatorski centralistički sustav u kraljevini Jugoslaviji.

25.12.1931. Na Alojzijev poticaj nadbiskup Bauer osniva Karitas Zagrebačke nadbiskupije.

Od 01.10.1932. djeluje kao privremeni upravitelj župe Samobor.

28.02.1933 do svibnja te godine djeluje kao privremeni upravitelj župe Sveti Ivan Zelina.

28.05.1934. Pio XI. imenovao ga titularnim biskupom Nikopsisa i nadbiskupom koadjutorom s pravom nasljedstva zagrebačkom nadbiskupu Antunu Baueru.

24.06.1934. Nadbiskup dr. Antun Bauer u Zagrebačkoj je katedrali, uz suposvetitelje dr. Ivana Šarića, nadbiskupa vrhbosankoga, dr. Kvirina Klementa Bonefačića, biskupa splitskoga, dr. Alojzija Stepinca posvetio za biskupa.

02.07.1934. po protokolarnom običaju položio zakletvu vjernosti pred kraljem Aleksandrom.

07.07.1934. predvodi pješice zagrebačko zavjetno hodočašće u Mariju Bistricu.

U rujnu 1934. započeo kanonske pohode po Nadbiskupiji. Kroz prve tri godine pohodio je i podijelio sakramenat potvrde u 208 župa.

29.09.1934. prima pokorničko odijelo franjevačkog trećeg Reda iz ruku generala Reda Leonarda Bello. Na blagdan Bezgrešne 1935. polaže zavjete.

09.10.1934. ubijen u Marseilleu kralj Aleksandar. Mons. Stepinac bio je nazočan na sprovodu u Beogradu, gdje se susreo sa srpskim patrijarhom Varnavom te s knezom Pavlom.

25.12.1934. zajedno s nadbiskupom Bauerom upućuje svećenstvu i vjernicima okružnicu o načelima i sustavu Katoličke Akcije prema enciklici *Ubi arcano* Pia IX.

10.11.1934. potpisuje memorandum hrvatskih intelektulaca o konfederalnom položaju samostojnih država unutar povijesnih i etničkih granica pojedinih naroda.

01.01.1935. Posjećuje Pia XI.

17.02.1935. Na proslavi Papinog dana, pred 15.000 vjernika iznosi svoj program pastoralnog rada.

Mons. Alojzije Stepinac kao nadbiskup-koadjutor predvodio je Hrvatsko nacionalno hodočašće u Svetu Zemlju 1937. te se okrijepio vodom s Jakobovog zdenca.

20.02.1935. Potiče svećenike i vjernike na pripravu i sudjelovanje na međunarodnom euharistijskom kongresu u Ljubljani.

03.05.1935. otvara centralu Katoličke Akcije u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu.

20.06.1935. na euharistijskom kongresu u Bjelovaru.

07.07.1935. propovijeda u Mariji Bistrici prigodom 250. obljetnice pronalaska Gospina kipa, te krunjenja toga kipa krunama što su izražene u stilu starohrvatskih vladara.

30.07.1935. pribiva ustoličenju biskupa Burića u Senju, kojom je prigodom osudio teror koji žandari provode nad vjernicima Hrvatima.

09.08.1935. u pismu nunciju Pellegrinettiju opovrgava lažne optužbe da je u nastupima "previše hrvatski usmjeren", te naglašuje: "Uvijek sam osjećao pretešku bol zbog pretjeranog nacionalizma gdje god on u svijetu vlada, zbog kojega nije više čovjek čovjeku brat, nego postaje vuk. Zato bi sljedeći Koncil svete Crkve među prvim današnjim zabludama trebao osuditi pretjerani nacionalizam kao najveću kugu ljudskoga roda."

9.08.1935. upućuje svećenstvu i vjernicima grada Zagreba okružnicu o osnivanju osam novih župa.

14.08.1935. osniva povjerenstvo za crkvenu umjetnost u Zagrebu.

15.08.1935. predvodi Euharistijski kongres u Virovitici

23.-25.08.1935. sudjeluje na Euharistijskom kongresu u Čakovcu; **28.08.** održan je i Krajevni euharistijski kongres u Kloštru Podravskom.

26.11.1935. susreo se po prvi put, u župskom dvoru sv. Blaža u Zagrebu, s dr. Vladkom Mačekom, vođom hrvatskog naroda, poradi zaštite hrvatskih narodnih interesa i slobodnog djelovanja Katoličke crkve, osobito na vjerskom i odgojnom području.

31.01.1936. Uspostavlja jedinstveno Dijecezansko vijeće Katoličke Akcije.

U proljeće 1936. prihvaća pokroviteljstvo nad Komitetom za pomoć izbjeglicama Židovima i drugim žrtvama Hitlerova režima.

05.07.1936. uspostavlja župu Sv. Terezije od Maloga Isusa, prvu od njih 14 u Zagrebu.

20.09.1936. blagoslivlje zgradu "Crvenog križa" u Zagrebu.

28.01.1937. upućuje pismo s poticajima na duhovno sudjelovanje na Međunarodnom euharistijskom kongresu u Manili na Filipinama.

25.-27.5.1937. sudjeluje na Međunarodnom euharistijskom kongresu u Budimpešti.

20.06.1937. predvodi Euharistijski kongres u Krapini

08.07.-4.08.1937. predvodi Hrvatsko narodno hodočašće u Isusovu domovinu, te u Jeruzalemu 25.7. blagoslivlje oltar u čast Bl. Nikole Tavelića.

07. i 08.08.1937. sudjeluje u Euharistijskom kongresu u Koprivnici.

08.08.1937. u svim pravoslavnim crkvama u Kraljevini Jugoslaviji čitana je rezolucija Sv. Sinoda Srpske pravoslavne crkve, prema kojoj su svi, koji su glasovali za Konkordat u Skupštini, bili lišeni vjerskih povlastica i izopćeni; vjernicima je bilo zabranjeno izopćene primati u kuću. Tim izopćenjem bila su pogođena devetorica članova vlade, s Milanom Stojadinovićem i stotinu zastupnika.

14.-16. 08.1937. predvodi Euharistijski kongres u Požegi.

18. i 19. 08.1937. pohodio je Đakovo i Osijek, te govoreći o završenom hodočašću u Svetu Zemlju, izjavio: "Kad vidite nešto tuđega svijeta, morate još više zavoljeti svoju rodnu grudu!"

03.10.1937. sudjeluje na Euharistijskom kongresu u Zlataru

28.10.1937. Predsjedništvo Biskupske konferencije poziva katoličke vjernike da ne organiziraju javne prosvjede protiv savezne vlade koja, uslijed protivljenja Srpske pravoslavne crkve, nije prihvatila već potpisani Konkordat između Kraljevine Jugoslavije i Svete Stolice.

19.10.1937. na posljednjoj sjednici Senata odbačen je zakonski nacrt o Konkordatu. Stojadinović je izjavio, da neće više iznositi Konkordat pred Senat. Arhijereji su, u pripremi izbora novog patrijarha, jer je Varnava u međuvremenu preminuo, s oduševljenjem primili odluku Senata i odriješili izopćenja sve zastupnike koji su glasovali za Konkordat.

25.-31.10.1937. sudjeluje na Prvom hrvatskom socijalnom tjednu, na kojem je istaknuo: "Kao što se ne može

Mons. Stepinac silazi s vlaka nakon hodočašća u Svetu Zemlju - u Zagrebu 6. kolovoza 1937.

urediti kuća, da se ne urede njezini temelji, tako se ne može urediti niti ljudsko društvo, ako se ne uredi pitanje obitelji, koja je njihov temelj."

07.12.1937. umire nadbiskup Antun Bauer, i mons. Alojzije Stepinac postaje rezidencijalnim nadbiskupom zagrebačkim.

09.01.1938. Proglašava 1938. "godinom obitelji".

07.02.1938. poziva vjernike da ne organiziraju prosvjedne skupove poradi neprihvaćanja Konkordata, te da povezani sa svojim crkvenim poglavarima nastave u miru i ljubavi tražiti slobodu i ravnopravnost Katoličke crkve u Jugoslaviji.

Sluga Božji Alojzije Stepinac dolazi blagosloviti gradilište temeljnog kamena svetišta Majke Božje Lurdske u Zagrebu, 25. ožujka 1936.

13.03.1938 . podijelio uskrsnu pričest 250-torici nezaposlenih radnika u Zagrebu; okuplja ih o. Poglajen a dobivaju besplatni ručak u menzi kod Isusovaca.

21.03.1938. upućuje okružnicu s molbom da se u svakoj kršćanskoj obitelji nabavi i po mogućnosti svakodnevno čita Sveto pismo.

27.03.1938. u propovijedi sveučilišnoj mladeži istaknuo je vrijednost rodoljublja te osudio nauk rasističke ideologije: "Mnogo se, istina, govori o ljubavi prema narodu. Ali nerijetko govore o njoj već za to što koristi njihovom džepu. Drugi opet za to da lakše pokriju razne prljavštine. Treći zato što su željni slave. No za uvjerenog katolika ljubav prema narodu nije predmet trgovine ni za novac ni za slavu, nego je ona moralna i etička dužnost... Kad dakle te dužnosti ne bi vršili, ne biste uopće bili katolici, kao što ni ja ne bih bio katolički biskup, kad ne bih požrtvovno ljubio svog naroda. Kršćanin katolik ne samo da smije nego mora ljubiti narod iz kojeg je nikao. To leži već u samoj naravi čovjeka, i prema tome je naravni zakon. Kršćanstvo pak naravnog zakona ne ruši, nego ga usavršuje i oplemenjuje...Moderni rasizam zamjera n. pr. Crkvi, što neće pasti na koljena pred njegovim kumirom i pokloniti mu se. Ali zar je narodnost najviše dobro čovječje? Nije, jer bi inače moralo biti u stanju, da ispuni sve težnje čovjekove i učiniti ga blaženim na zemlji. A da to ne može, jasno je. A na koncu konca sa smrću prestaju i sve rasne razlike. Zato se čovjek na sudu Božjem neće opravdati pripadnošću ovoj ili onoj rasi, nego poštenim životom i dobrim djelima. Ako dakle ljubav prema narodnosti pređe granice zdravog razuma, onda nije ljubav nego je strast, a strast niti je od koristi niti je od trajnog opstanka. Zato Crkva i u nacionalnom pogledu postavlja načelo - što nećeš da tebi drugi čini ne čini ni ti drugome! Ljubav prema svojoj narodnosti ne smije čovjeka učiniti divljom životinjom, koja sve ruši i izazivlje osvetu, nego ga oplemenjivati tako, da svome narodu pribavi poštovanje i ljubav sa strane drugih naroda. Zato ljubav prema vlastitome narodu ne stoji u nikakovoj opreci s ljubavlju prema čitavom čovječanstvu, nego se međusobno popunjuju. Svi su naime narodi djeca Božja i zato svi vape k Bogu - Oče naš koji si na nebesima!"

04.05.1938. kao novoimenovani predsjednik predvodi zasjedanja Biskupske konferencije.

08.05.1938. blagoslivlje "Dječji dom ss. Kćeri Milosrđa" u Šestinama"

06.06.1938. upućuje okružnicu s rezolucijama 1. Međunarodnog katoličkog kongresa protiv alkoholizma.

12.06.1938. predvodi Euharistijski kongres u Samoboru.

20.-27.06.1938. pohađa, uz oduševljenje naroda, sjedišta i svetišta u biskupijama u Bosni i Hercegovini, a prigodom zlatne mise mons. Ivana Šarića, nadbiskupa vrhbosanskoga.

28. i 29.06.1938. sudjeluje u slavlju euharistijskog kongresa u Varaždinu.

12.07.1938. blagoslivlje novi odjel bolnice "Sestara Milosrdnica" u Zagrebu.

18.08.1938. u pohodu katoličkim vjernicima u Bihaću

14. i 15.08.1938. predvodi Euharistijski kongres u Petrinji.

17.09.1938 . sudjeluje i propovijeda prigodom blagoslova novih zvona za uređenu crkvu u Biskupiji kod Knina.

23.-29. 10. 1938. sudjeluje u proslavi "Trećeg hrvatskog socijalnog tjedna".

01.12.1938. blagoslivlje Dom Likovnih umjetnika u Zagrebu

11.12.1938. održani su izbori za Narodnu skupštinu. On je glasovao za "Udruženu opoziciju" koju predvodi Dr. Vladimir Maček, a predstavlja hrvatski narodni pokret, njegove težnje za pravdom i slobodom, na koje ima pravo kao i svaki drugi narod.

16.12.1938 . upućuje pismo Prvostolnom kaptolu zagrebačkom, u kojem je zaiskao pomoć progonjenim Židovima, koji su "uslijed zakona 'za čuvanje rase' morali iz Njemačke i Austrije".

31.12.1938 . osnovao je *Akciju za pripomoć izbjeglicama* Židovima, i stavio ju je pod svoju zaštitu.

11.01.1939. uputio je pismo imućnijim vjernicima za prikupljanje pomoći izbjeglim Židovima, jer "naša je kršćanska dužnost da im pomognemo".

27.01.1939 . Hrvatski episkopat izdaje poslanicu o proslavi "Hrvatske jubilarne godine", o 1300. obljetnici prvih veza hrvatskog naroda sa Sv. Stolicom te početku pokrštavanja Hrvata.

Nadbiskup Stepinac dolazi na otvaranje župe Sv. Ivana Boska u Podsusedu.

16.02.1939. pohodio u Subotici mons. Lajča Budanovića biskupa te je iz susreta s bunjevačkim Hrvatima ponio utisak kako se oni "boje da ih Zagreb ne ostavi na cjedilu u pregovorima s Beogradom".

28.04.1939. otvara Prvi kongres hrvatskoga katoličkog tiska.

25.03.1939. pohaža radnike tvornice "Tivar" u Biškupcu.

06.03.1939. potaknuo je cjelovito hrvatsko izdanje Svetoga pisma.

U srpnju 1939. blagoslivlje dom "Gospodarske Sloge" u Zagrebu.

1.08.1939. sudjeluje na Međunarodnom euharistijskom kongresu u Ljubljani.

12. i 13.08.1939. predvodi Euharistijski kongres u Jastrebarskom.

26.08.1939. potpisan sporazum između Dr. Vladka Mačeka, vođe hrvatskog nacionalnog pokreta, i Dragiše Cvetkovića, predsjednika vlade Kraljevine Jugoslavije, o uspostavi Banovine Hrvatske, koji čin je mons. Stepinac s odobravanjem prihvatio.

09. i 10.09.1939. sudjeluje u slavljima euharistijskog kongresa u Našicama.

10.11.1939. predvodi hrvatsko narodno hodočašće u Rim i predstavlja ga novoizabranome papi Piu XII.

19.11.1939 blagoslivlje temeljni kamen za odgojnu ustanovu "Hrvatski Radiša" u Zagrebu.

U studenome 1939. obraća se javnosti s molbom da podupre uređenje svetišta Majke Božje Bistričke kao "hrvatskog narodnog svetišta", "hrvatskog Lurda" i "mjesta moralnog preporoda hrvatskog naroda".

25.11.1939. blagoslovio je gimnaziju sestara milosrdnica na Savskoj cesti u Zagrebu, sa željom da škole u hrvatskom narodu, usklađene s obiteljskim odgojem, doprinesu kršćanskom sazrijevanju mladeži.

02.12.1939 blagoslivlje kolni most na rijeci Savi u Zagrebu

03.12.1939. blagoslivlje željeznički most na rijeci Savi u Zagrebu.

24.12.1939. kanonski utemeljuje prvi hrvatski Karmel u Brezovici.

10.01.1940. uputio je "u odgovornosti pred Bogom, i u ljubavi prema narodu mome i domovini" pismo liječnicima protiv pobačaja.

14.02.1940. pozdravlja na vratima crkve Sv. Marka u Zagrebu kneza Pavla Karađorđevića, ističući opravdanost borbe malih naroda za svoja prava.

12.05.1940. na molbu mons. Stepinca papa Pio XII. ispravom *Cum ex venerabilis* proglažuje "Svetu godinu hrvatskog naroda" u trajanju od **29.06.1940.-29.06.1941.**

24.06.1940. upućuje vjernicima okružnicu o važnosti "hrvatskog jubileja" te poziva na zadovoljžtinu za bogohulne psovke i kletve.

26.06.1940 posebnim pismom podsjeća javnost na izvršenje zavjeta Hrvatskog sabora iz 1739. o podignuću zavjetne kapele u čast Predragocjene Krvi Kristove u Ludbregu.

29.06.1940. u crkvi Sv. Petra u Zagrebu svečano je započeo "Hrvatsku svetu godinu".

29. i 30.06.1940. predvodi Euharistijski kongres u Đurđevcu.

07.07.1940. prigodom zavjetnog zagrebačkog hodočašća u Mariju Bistricu otvara stazu novoga križnog puta, kao trajan spomen na jubilarnu godinu, i posvećuje hrvatski narod Blaženoj Djevici, koju je posvetu najavio 1939. prigodom rimskog hodočašća i pohoda u Marijino svetište u Pompejima.

20.07.1940. sudjeluje u proslavama Euharistijskog kongresa u Čazmi.

15.08.1940. predvodi Marijanski kongres u Glogovnici.

15.09.1940. predvodi Marijanski kongres u Sv. Mariji Okićkoj.

18.08.1940. sudjeluje na Euharistijskom kongresu u Starom Gradu na Hvaru.

Mons. Alojzije Stepinac kao predvodnik Hrvatskoga nacionalnog hodočašća u Svetu Zemlju blagoslivlje oltar na čast Blaženoga Nikole Tavelića 25. srpnja 1937.

Za opće dobro hrvatskog naroda podupro je objavljivanje Hrvatske enciklopedije kao "dokaz životne sposobnosti hrvatskog naroda i njegove težnje za napretkom".

25.08.1940. predvodi Marijanski kongres u Kloštru Podravskom.

31.08. i 01.09.1940. sudjeluje u slavlju Euharistijskog kongresa u Sv. Križu Začretju.

02.09.1940. pohaža zatvornike u zatvoru u Staroj Gradiški.

15.09. blagoslivlje "Dom Majke Božje za siromašnu djecu" u Prišlinu.

11.10.1940. blagoslivlje pred Katedralom zvono darovano za župnu crkvu u Buniću.

24.10.1940. otvara Hrvatski liturgijski kongres u Zagrebačkoj katedrali.

03.-04.11.1940. sudjeluje u radu "Četvrtog hrvatskog socijalnog tjedna".

24.-27.10.1940. sudjeluje na "IV. hrvatskom liturgijskom kongresu" u Zagrebu.

19.01.1941. njegovom inicijativom otpočinje objavljivanje katoličkog dnevnika "Hrvatski Glas".

03.02.1941. sudjeluje na proslavi sv. Vlaha u Dubrovniku.

03.02.1941. sudjeluje na proslavi sv. Tripuna u Kotoru.

10.02.1941. zamolio je pomoć kardinala Piazze, patrijarha u Veneciji, za povratak u Zagreb Višeslavove krstionice, a prigodom hrvatskog 1300. godišnjeg kršćanskog jubileja; pothvat je ostvaren 1942.

10.04.1941. proglašena je Nezavisna Država Hrvatska uz saznanje dr. V. Mačeka, vođe hrvatskog naroda.

19.04.1941. najavljuje da se poradi nastalih prilika odgađa Euharistijski kongres u Zagrebu kao završetak "Svete hrvatske jubilarne godine" i hodočašće Svetome Ocu u Rim, ali ne prestaje rad na duhovnoj narodnoj obnovi. U Zagrebačkoj nadbiskupiji održane su pučke misije u 115 župa, a u 77 župa obnova misija.

23.04.1941. upućuje prosvjedno pismo ministru unutarnjih poslova dr. A. Artukoviću zbog donošenja rasističkog zakona.

Mons. Alojzije Stepinac, nadbiskup koadjutor, dolazi na blagoslov vatrogasnog doma u Draganiću, 15. srpnja 1934.

28.04.1941. poziva svećenstvo da se zauzme za izgradnju mlade Hrvatske države utemeljene na strahu Božjem i na božanskim i evanđeoskim načelima.

12.05.1941. upućuje svim župnim uredima molbu da prihvate slovenske svećenike, koje je iz njihovih župa i biskupija prognala Hitlerova vojska.

13.05.1941. upućuje prosvjed dr. Anti Paveliću, Poglavniku NDH, zbog pokolja pravoslavaca u Glini.

14.05.1941. uputio je prosvjedno pismo dr. Paveliću, u kojem je upozorio: "Molim vas da poduzmete najhitnije mjere na cijelom teritoriju Nezavisne Države Hrvatske, da se ne ubije nijedan Srbin ako mu se ne dokaže krivnja radi koje je zaslužio smrt."

15.05.1941. upućuje svim župnim uredima okružnicu u kojoj je iznio načela Katoličke crkve o vjerskim prijelazima.

30.05.1941. uputio je prosvjed Ministru unutrašnjih poslova o teškim posljedicama provedbe zakona o rasnoj pripadnosti.

21.07.1941. upućuje molbu dr. Anti Paveliću, da se ublaži nesnošljivo stanje pravoslavaca i Židova u sabirnim logorima.

26.10.1941. govorio u Zagrebačkoj katedrali o ljubavi prema bližnjemu, prema čovjeku bez razlike kako se zvao, pozivajući na prestanak rasnih i vjerskih progona.

20.11.1941. upućuje prosvjed dr. Paveliću, u kojem reče: "Neka se najstrože zabrani svaki protuzakoniti postupak protiv osobne slobode i svojine grkoistočnjaka, a neka se izriču nad njima kazne kao i nad drugim građanima samo nakon provedenog sudbenog postupka. U prvom redu neka se najstrože kazni svaka privatna akcija za rušenje grkoistočnih crkvi i kapela, i otuđivanje njihova vlasništva." U istom prosvjedu Nadbiskup traži poštivanje crkvenih zakona kod vjerskih prijelaza.

06.12.1941. traži od nadležnih vlasti da za Božić dopuste svećenicima unići u logore i omogućiti da Karitas podijeli božićne darove svim logorašima.

31.01.1942. upućuje okružnicu o zadovoljštini za narodne grijehe.

23.02.1942. prigodom otvaranja Hrvatskog Sabora, na vratima crkve Sv. Marka u Zagrebu, pozdravlja dr. Pavelića upozorujući kako Sabor mora donositi pravedne zakone i jednake za sve građane.

02.03.1942. upućuje okružnicu župnicima o načelima prema kojima se moraju ravnati prilikom prijelaza inovjeraca u Katoličku crkvu.

31.05.1942. u propovijedi na svršetku procesije u župi Majke Božje Lurdske u Zagrebu opominje "umišljene veličine" u svijetu i osuđuje "novi poredak", u kojem se ne poštuje ljudska osoba ni besmrtna ljudska duša.

21.06.1942. suprotstavlja (u propovijedi) tvrdnji ministra dr. Mile Budaka: "Mirotvorstvo treba uništiti", evanđeosko blaženstvo: "Blago mirotvorcima".

29.06.1942. osuđuje (u propovijedi u Katedrali) državnu cenzuru, koja brani objavljivati njegove govore o pravu

ljudske osobe, te se zauzima za nevino progonjene pravoslavce.

10.09.1942. upućuje okružnicu "O pobožnosti i posveti Majci Božjoj"; za Zagrebačku nadbiskupiju odredio je posvetu za blagdan Materinstva Majke Božje (11.10.).

25.10.1942. osuđuje (u propovijedi) rasne progone, jer svi narodi i rase potječu od Boga.

08.11.1942. otvara Dijecezanski muzej u Zagrebu.

14.03.1943. govori (u propovijedi prigodom proslave Papinog dana) o dostojanstvu ljudske osobe, brani prava obitelji, te prava malenih i slabih naroda.

26.05.1943. odlazi u Rim noseći dokumentaciju o zločinima koje su na tlu NDH počinili nacisti, fašisti, četnici i ustaše, da tako opere hrvatski narod od ljage kojom su ga u svijetu osramotili razni spletkari.

03.10.1943. predvodi pokorničku procesiju u svetište Majke Božje "Odvjetnice Hrvatske" u Remete.

30.10.1943. Na blagdan Krista Kralja, nakon velike pokorničke procesije, drži pred Katedralom govor u kojem osuđuje nepravde, ubijanje nevinih, paleže mirnih sela. Odbija svaki poredak koji se ne temelji na Božjem i naravnom zakonu.

29.11.1943. Josip Broz Tito proglasio je novu državu: Narodnu Republiku Jugoslaviju, utemeljenu na komunističkim načelima.

07.03.1943. objavljuje oštar prosvjed zbog savezničkog bombardiranja civilnih objekata u Zagrebu 22.02.1943. (poginulo devet dominikanaca - 7 svećenika).

14.04.1944. blagoslivlje novosagrađeni Karmel bosonogih karmelićanki u Brezovici.

17.09.1944. predvodi pokorničku procesiju u svetište Majke Božje "Odvjetnice Hrvatske" u Remete.

07.01.1945. upućuje okružnicu: "Pouzdanje u Boga u strašnim vremenima koja proživljujemo".

07.03.1945. uspostavlja za svoju nadbiskupiju "Nedjelju kršćanske ljubavi".

11.03.1945. govori na Papin dan. Govori o papinstvu kao istinskoj zaštiti slabih i malih naroda.

18.03.1945. govori, u propovijedi sveučilišnoj mladeži, o uvjetima pravoga mira. Poradi te propovijedi Beogradski radio ga nazvao "ratnim zločincem".

24.03.1945. Predsjedništvo BK uputilo Pastirsko pismo, u kojem biskupi ističu pravo svakog naroda na svoju slobodu te donose imena svećenika i katolika koje je umorila partizanska vojska.

08.05.1945. partizanska vojska (pod komunistčkim vodstvom) preuzela vlast u Zagrebu.

17.07.1945. nadbiskup Stepinac je uhićen i stavljen u pritvor.

03.06.1945. Nadbiskup je pušten iz pritvora i vratio se u Nadbiskupski dvor.

4.06.1945. susreo se s Josipom Brozom Titom, predsjednikom NRJ, kojom prigodom je Tito ponovio prijedlog očitovan predstavnicima klera i Kaptola **02.06.** o osamostaljenju Katoličke crkve u Jugoslaviji od Rima.

Sluga Božji Alojzije Stepinac kao hodočasnik na grob Blaženoga Augustina Kažotića u Luceri, prigodom Hrvatskoga nacionalnog hodočašća u Rim 1939.

06.06.1945. izvješćuje predsjednika vlade dr. Bakarića o pohranjenom arhivu ministarstva vanjskih poslova NDH; **13.06.** arhiv je predan novim vlastima.

13.07.1945. raspustio je sva katolička udruženja, jer je policija zatražila prijaviti njihov popis te imena njihovih članova.

19.09.1945. Katolički episkopat, okupljen na zasjedanju BK, zaiskao je maršala Tita da se u Zagrebu pomiluje 200 nevinih ljudi osuđenih na smrt.

22.09.1945. Biskupi Jugoslavije na svršetku Biskupskih konferencija izdali su zajedničko pastirsko pismo o progonu Katoličke crkve u novoj Jugoslaviji.

04.11.1945. tajna jugoslavenska policija organizirala je u Zaprešiću atentat na nadbiskupa Stepinca, koji je dolazio otvoriti novu župu. Nadbiskup je, uz spretno reagiranje vozača, izbjegao najgore, zadobio lakše ozlijede.

07.11.1945. piše okružnicu kleru o događaju u Zaprešiću. S bolju u srcu obavješćuje svoj kler, da nakon ovog događaja više ne može vršiti pastirsku službu izvan Zagreba.

11.11.1945. provedeni pod velikim terorom izbori za ustavotvornu skupštinu.

24.12.1945. Nadbiskup je obaviješten da se sakupljaju potpisi sa zahtjevom, da ga se osudi na smrt.

04.01.1946. primio je don G. Masucci, tajnik Papinog izaslanika pri Hrvatskom episkopatu, obavijest o postojanju "Tajnog Titova društva", kojemu je cilj da pod svaku cijenu ubije nadbiskupa Stepinca.

07.01.1946. nadalje pred Nadbiskupskim je dvorom danju i noću postavljen auto tajne policije.

12.01.1946. organizirane su protiv Nadbiskupa demonstracije pred Nadbiskupskim dvorom.

27.01.1946. na proputovanju za Beograd, Nadbiskupa je pohodio mons. J. P. Hurley, novi upravitelj Nuncijature u Beogradu.

19.09.1946. u 5.30 sati, dok se pripremao u svojoj kapeli za Misu, Nadbiskup je uhićen i odveden u istražni zatvor.

23.09.1946. nadbiskupu Stepincu je uručena optužnica.

24.09.1946. Vrhovni sud N.R. Hrvatske u Zagrebu

Sluga Božji okružen svećenicima i bogoslovima na jednom pastirskom pohodu Zagrebačke nadbiskupije

odlučuje da se krivični postupak protiv Stepinca spoji s postupkom protiv Lisaka, Šalića i drugih.

03.10.1946. Nadbiskup u završnoj riječi proziva Komunističku partiju, a ne narod, kao svoga tužitelja. Zastupajući istine vjere i slobodu Katoličke crkve, očitovao je spremnost umrijeti za njih radije nego li ih zanijekati radi lažnih kompromisa s bezbožnom vlašću.

11.10.1946. nadbiskup Stepinac je osuđen "na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom u trajanju od 16 godina, te na gubitak političkih i građanskih prava u trajanju od pet godina".

19.10.1946. Nadbiskup je dopremljen na izdržavanje kazne u "Kazneno-popravni dom" u Lepoglavi.

26.04.1950. biskupi Jugoslavije pismom "*Non expedit!*" upozoruju svećenstvo na zle posljedice što ih za jedinstvo Crkve ima podržavanje staleškog svećeničkog udruženja "Sv. Ćirila i Metoda" (CMD), koje vodi tajna policija.

05.12.1951. nadbiskup Stepinac je, bolestan, pušten na "uslovni otpust", koji će trajati do isteka vremena za koje je izrečena kazna, tj. do dana 18.09.1962. U tom vremenu dužan je boraviti u Krašiću; to maleno mjesto ubrzo će postati logor, a župni dvor tamnica. Nitko bez posebne dozvole, koja se redovito nije izdavala, nije mogao pohoditi i dalje zasužnjenog Nadbiskupa.

06.12.1951. odgovara na pitanje američkog novinara, koja je sada njegova dužnost, ovim riječima: "Trpjeti i raditi za Crkvu."

26.09.1952. Biskupi Jugoslavije uputili su svećenicima pismo "*Non licet!*" kojim su ih upozorili da nije dopušteno pristupiti u udruženje CMD.

29.11.1952. objavljeno je da će Pio XII. nadbiskupa Stepinca imenovati kardinalom.

13.12.1952. je dr. Danko Riesner, u župnoj kući, izvršio operaciju poradi tromboze na lijevoj nozi.

17.11.1952. Zbog imenovanja nadbiskupa Stepinca kardinalom Jugoslavija prekida diplomatske odnose sa Svetom Stolicom.

12.01.1953. Pio XII. je nadbiskupa Stepinca učinio kardinalom rekavši: "Živo želimo da bi cio svijet znao da smo ga počastili dostojanstvom rimskog grimiza ... da nagradimo njegove izvanredne zalsuge."

U proljeće 1953. Kardinal je već teški bolesnik. Prof. John Lawrence i prof. Ludwig Heilmayer pokušali su, uz pomoć domaćih liječnika, liječiti smrtonosnu bolest "Vasques" ("*polycitaemia rubra vera*"), ali jer je bolesnik bio podvrgnut sustavnom progonu i uznemiravanju, nije bilo pravog uspjeha.

U početku 1954. Kardinal osjeća bolove i poteškoće kod mokrenja. Liječnik misli da se radi o prostati i propisuje lijek. Kod obdukcije je bilo ustanovljeno da je imao u mokraćnom mjehuru veliki kamen.

26.10.1955. slavi srebrni svećenički jubilej.

28.05.1957. piše duhovnu oporuku vjernicima Zagrebačke nadbiskupije, koju proteže na sav hrvatski narod. Potiče na slogu, vjeru u Boga, vjernost Petrovom nasljedniku, čašćenje Majke Božje kao zalog narodnog opstanka, te oprašta svojim progoniteljima.

21.04.1959. novoizabrani papa Ivan XXIII. šalje Kardinalu dragocjeni prsten, kao simbol vjere i jedinstva.

31.05.1959. svečano kruni kip Gospe Fatimske, koji je blagopokojni Papa Pio XII. blagoslovio i izrazio želju da ga Kardinal okruni kao "Kraljicu Orijenta" za crkvu u Bijeljini (Bosna).

24.06.1959. slavi svoj srebrni jubilej biskupskog posvećenja. Najveća radost mu je čestitka Sv. Oca Ivana XXIII.

05.12.1959. šalje odgovor Organu narodne vlasti koji ga je želio sudski preslušavati. Radi se o novom procesu

Jugoslavenske vlasti uhitile su nadbiskupa Stepinca 19. rujna 1946. i odvele i osudile na montiranom procesu 11. listopada 1946.

protiv njega, a zbog pisama koja su došla u ruke UDBI. U dopisu napominje kako je presuda njemu izrečena **11.10.1946.** bila pravno ubojstvo jednog nevinog čovjeka, a sada ga mogu i tjelesno dotući. Zna svoju dužnost: "Milošću Božjom ja ću je izvršiti sve do kraja bez mržnje prema bilo kome, ali i bez straha od bilo koga."

10.02.1960. umro je u 2 sata i 15 minuta uz riječi: "Blagoslovljeno bilo ime Gospodnje! Budi volja Tvoja!"

13.02.1960. pokopan je u Zagrebačkoj katedrali, koja je otada mjesto hodočašćenja i brojnih uslišanja.

18.02.1960. Ivan XXIII. je u propovijedi na zadušnicama za kardinala Stepinca rekao u bazilici Sv. Petra u Vatikanu: "Molimo se za proslavljenje njegova izabrana duha."

04.12.1980. otvoren je u Rimu, u tajnosti, biskupijski postupak za proglašenje blaženim i svetim Zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca.

14.02.1992. Hrvatski državni sabor rehabilitira kardinala Stepinca; presuda suda od 11.10.1946. imala je politički cilj. Jedini razlog toj osudi bila je činjenica što nije htio prihvatiti crkvenu shizmu, stvoriti "hrvatsku crkvu" odvojenu od Rimskog pape.

16.06.1993. završen je biskupijski dio postupka za proglašenje blaženim i svetim Zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca.

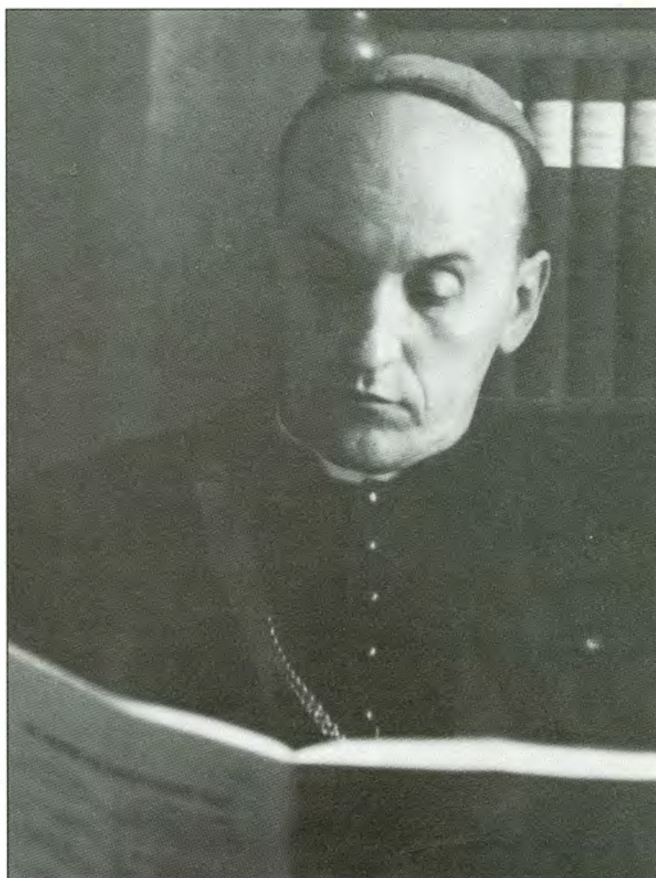
22.-23.06.1993. izvršeno je prepoznavanje posmrtnih ostataka Sluge Božjega Alojzija Stepinca ("ekshumacija"), a potom su provedena vještačenja njegovih zemnih ostataka. U njegovim je kostima, uz druge, pronađena i toksička supstanca arsena.

10.09.1994. Ivan Pavao II. pohodio je njegov grob u Zagrebačkoj katedrali i na njemu se pomolio.

11.11.1997. Zbor teoloških savjetnika Kongregacije za proglašenje svetaca priznao mučeničku smrt Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

Prikaz mučenčke smrti sv. Nikole Tavelića u hravatskom svetištu u Jeruzalemu (detalj s prozora) u kojem se prepoznaje i stara Zagrebačka katedrala

Iako zasužnjen, nadbiskup Stepinac se nije prepustio dokolici; rado je čitao životopise svetaca, osobito mučenika i crkvenu povijest

MAJKA, TI I SVIBANJ

U rascvjetanim danima svibnja pred
Sto godina pobožna Te rodila mati,
K Tebi u zoru krunicu stavila i
Odmah spremno bila Bogu Te darovati.

O toj svojoj tihoj, skrovitoj, majčinoj želji
Nikada nije govorila nikom ...
Samo, je postila često, moleći svaki dan,
Paleć' u svibnju uljanica pred Gospinom slikom

Kada su Taai rascvjetani tekli dani i
Kada su Te hladne zatvorske šibale zime,
vruće je za Te molila starica majka,
krunice nižuć Gospi, nježno šapćuć Tvoje ime.

Opet u svibnju susret u zatvoru, kao onaj
Na križnom putu, bolni susret majke i sina.
O bi li se ta bol uopće izdržati mogla da
Nije bilo čudesne pomoći sa visina.

Gle , opet je rascvjetani svibanj i
Na čast Tebi i Majci bezbroj ruža cvate.
Daj da nas zrake milosti i uslišanja po
Tvom zagovoru na našem putu prate.

Dubravka Beljan, travanj '98.

Hrvatski vojnici - ročni i djelatnici 33. inženjerijske brigade - razgledaju "Spomen-zbirku iz ostavštine Sluge Božjega Alojzija Stepinca"

Nakon svečanog otvaranja "Spomen-zbirke sluge Božjega Alojzija Stepinca" 7. veljače 1995. u prizemlju Nadbiskupskoga duhovnog stola u Zagrebu, iza katedrale, tisuće vjernika i Kardinalovih štovatelja imala je prilike izbližega upoznati njegovu osobu, život i djelo. Na dan 38. obljetnice Kardinalove smrti "Spomen-zbirku" je posjetilo oko 1300 posjetitelja, a 28. ožujka ove godine njih 300.

Iz brojnih zapisa odabrali smo nekoliko misli koje sabiru molitve i želje za beatifikacijom kardinala Stepinca, udivljenje posjetitelja nad njegovom duhovnom i moralnom veličinom i utjecanje u njegov moćni zagovor.

Ovih božićnih dana posjetila nas je naša seka Dragica iz Kanade, da nas zagrli u Gospodinu i da nam donese pozdrave naših milih. Zahvalni smo Gospodinu da smo imali našeg dragog Kardinala i da zajedno s njime dijelimo naš dragi zavičaj. Molimo da nas zagovara. Hvala mu za sve što je učinio za naš hrvatski narod. Zaista se možemo dičiti i napajati na izvorima nade u zajednički susret u vječnosti. Hvala Kardinale! Tvoje u Gospodinu - Dragica i Zlata rođ. Vlašić - 3. siječnja 1998.

* * *

U Novoj godini 1998. i dalje u treće tisućljeće neka nam žrtva za Boga i hravtski narod, koju je prinio kardinal Stepinac, bude svjetlo i put za bolji i svetiji život ispunjen vjerom, nadom i pokorom - Zvonimir P. - 3. siječnja 1998.

* * *

Hvala Ti Gospodine što si poslao kardinala Stepinca u hrvatski narod da nam bude svjetlo u ovim mračnim vremenima. Po njegovu zagovoru podari, Bože, svoj hrvatskoj mladeži da bude dostojna zvati se djecom Božjom - N. N. - 3. siječnja 1998.

* * *

Zahvaljujem Gospodinu na milostima i duhovnim darovima po zagovoru Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Obogaćena svetošću života i smrti tog Božjeg ugodnika, preporučam se i nadalje zagovoru za osobno posvećenje i za naš hrvatski narod. - s. Maristela - 10. siječnja 1998.

Dragi naš Kardinale, molimo te da nam uslišiš molitve i da izmoliš zagovor kod Isusa za uspjeh u školi, u obitelji i da možemo ljubiti druge - Vjeroučenici iz župe Sv. Nikole Tavelića, Kustošija (Zagreb) i s. Katarina - 25. siječnja 1998.

* * *

Danas su ovo sveto mjesto posjetili kandidati za pričuvne časnike HV "Učilišta Hrvatske kopnene vojske" prva generacija. Molimo Kardinalov zagovor za Hravtsku vojsku da nas Isus vodi i čuva. -28. ožujka 1998. - U ime prve generacije kandidata za pričuvne časnike UHKOV-a poručnik Zdravko Rubil.

Vjernici koji na zagovor sluge Bošjega budu uslišani, zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

Postulatura Sluge Božjega
Alojzija Stepinca
Kaptol 31
10000 ZAGREB

Svaki dopis na Postulaturu kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena na slugu Božjega neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni, neka to napomenu u dopisu.

MOLITVA ZA PROGLAŠENJE BLAŽENIM ALOJZIJA STEPINCA

Gospodine Bože, ti si sluzi svome Alojziju Stepincu udijelio milost ne samo vjerovati u Isusa Krista, nego i trpjeti za njega. Neustrašivim apostolskim žarom i ljubavlju prema Crkvi ostao je vjeran do smrti.

Proslavi ga čašću oltara, da nam bude primjer i zagovornik u borbama života na putu vječnoga spasenja. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

SUSRETI SA STEPINCEM BILI SU PREKRETNICA MOG ŽIVOTA

Sluga Božji dolazi na godišnju skupštinu Hrvatskoga književnog društva Svetog Jeronima

MOJ STEPINAC

Dugo sam oklijevao dok sam napisao naslov ovoga članka, koji je više nego skroman doprinos golemoj literaturi o životu i djelu Velikog mučenika. Može li Stepinac uopće biti nečiji, moj, naš? U stanovitom smislu ipak može. Svatko je Stepinca doživljavao na svoj način, pa i moja malenkost. Po prvi put je to bilo god. 1946., kad sam bio jedan od onih koje je Nadbiskup krizmao. Bilo je to jednog lijepog sunčana dana pred Zagrebačkom katedralom. Visok, mršav i nekako prozračan, nadbiskup Stepinac je izgovarao riječi namijenjene krizmanicima. Što je rekao više se ne mogu sjetiti, ali znam da me je to kao mladoga dečka duboko potreslo. Bio je to osjećaj jedne izvanredne situacije.

Moj drugi "susret" sa Stepincem bio je nešto posve oprečno svečanom događaju krizmanja. Sa stražnjih prozora V. muške gimnazije (danas Muzej Mimara) promatrali smo dnevno dovođenje optuženika u procesu zagrebačkom nadbiskupu. Jedan milicionar, jedan optuženi, opet jedan milicionar, pa jedan optuženi... Mi gimnazijalci šutke smo promatrali tu "povorku" i ne sluteći što se zbiva u dvorani za suđenje. Ono što smo znali o tome, čitali smo u novinama, ali nismo baš previše tome vjerovali. Među nama - C razred je imao oko 30 đaka - bio je samo jedan skojevac. Ostali su bili djeca zagrebačkog građanstva i seljaka, odnosno radnika iz Hrvatske. Premda mladi (bio je to moj treći razred gimnazije), osjećali smo da je proces "Stepincu i ostalima" (da bi se Stepinca kompromitiralo u preces su komunisti ubacili i ustaškog dužnosnika Erika Lisaka), nešto nepravedno. U tome smo smislu i diskutirali o sudskom postupku. Na V. muškoj gimnaziji još nije bilo dovoljno denuncijanata da nas prijave upravi škole zbog "protunarodnih djelatnosti". Takvi interni procesi uslijedili su kasnije. Na njima su skojevci naglavce bacali iz škola svoje političke protivnike, ili pak one koje su proglasili takovima.

Treći "susret" sa Stepincem bio je sredinom 1997. na njegovu grobu u Zagrebačkoj katedrali. Pisac ovih redaka nije tradicionalni katolik, a niti kasni obraćenik, nego sasvim "običan" vjernik svjestan svojih ograničenosti. Moleći pred Stepinčevim grobom osjetio je neizmjernu potresenost, jednu mješavinu ushićenosti i tuge. Osjetio je svoju malenkost i veliko žaljenje što nije u vjerskom pogledu učinio više u svome životu, ali i neizmjernu radost što je bio svjedokom Stepinčeva doba. Ove snažne emocije bile

su popraćene znojenjem i suzama. Čitav doživljaj je trajao najviše nekoliko minuta. Autor i sam nije potpuno svjestan što mu se dogodilo, ali je uvjeren da mu se zbilo nešto neobično. O tome neka sude drugi. U svakom slučaju pisac ovih redaka osjeća se obvezatnim prema Veli-kom mučeniku i svjedoku vjere.

Nakon stanovitog vremena uslijedili su razgovori o doživljenome i inače o Stepincu s jednim njegovim velikim obožavateljem u španjolskoj. Zamolio me je za ovaj članak. U njemu bi trebalo biti govora o prihvaćanju Stepinčeva primjera i svjedočanstva u tzv. velikom svijetu. O tome bi se stvarno dalo mnogo pisati. O veličini Stepinca govorila je ne samo Crkva i njezini vrhovni poglavari, nego i državnici, senatori, ugledni intelektualci. Ulice i trgovi u obje Amerike nose njegovo ime. U New Yorku postoji Trg kardinala Stepinca, ali ne i u Zagrebu. Mogli bismo reći, nitko nije prorok u svojoj zemlji, no je li to uopće neko objašnjenje s obzirom na podatak da u našoj metropoli postoji "Trg maršala Tita", dakle trg čovjeka koji je naredio da se sudi Stepincu. Možda te proturječnosti nisu svjesni vladajući u Hrvatskoj, ali stranci koji nas stalno kritički motre mogu se pitati kakav smo mi narod koji prešućuje svoje velikane (makar na ulicama glavnog grada), i još se "diči" njihovim zlotvorima. Stepinac ipak ima svoj trg u srcima hrvatskih katolika. To mu mjesto nitko ne može oduzeti. Dakle, o Stepincu kao "svjetskoj pojavi" moglo bi se naveliko pisati, mogli bismo navoditi citate uglednika koji su govorili o njemu, koji su ga proglasili uzorom za vjernike i nevjernike, za narode, za ovaj svijet. U biti je to sve više manje poznato. Samo u Hrvatskoj se malo govori o Stepincu. Sad kad se, kako izgleda, smanjuje vremenski odmak od njegove beatifikacije, čuju se glasovi iz lijevih prikrajaka hrvatske političke scene kako ne bi trebalo "žuriti ono sa Stepincem". To govore oni čiji su prethodnici bili

Gosp. Francesco Cossiga, bivši predsjednik Italije, 16. siječnja 1998. moli na grobu kardinala Stepinca; prati ga mons. Josip Klarić, kustos Zagrebačke katedrale

organizatori Stepinčeva suđenja, i time krivci za njegovu mučeničku smrt. U šuvarovoj Hrvatskoj ljevici uzima se kao svjedoka protiv Stepinca čak i Krležu, čije je poznavanje vjerskih i crkvenih prilika zaista periferno. Ali za protivnike Stepinčeve Crkve "dobar" je svatko, pa i "prakticirajući ateist" Miroslav Krleža.

Ako se trenutno apstrahira sve ono što su govorili o Stepincu poznati i priznati stranci, on je za Hrvate koji poznaju suvremenu povijest svoga naroda velika ličnost. Stepinac je naprosto fascinantan jer se na vjetrometini naših prostora ekzemplarno ponašao kao veliki crkveni knez, veliki vjernik i nepokolebljivi rodoljub. Prožimanje tih triju kvaliteta nešto je jedinstveno u povijesti Crkve u nas, kao i Hrvata kao naroda.

Stepincu su često htjeli nametnuti političke konotacije. Govorilo se o njemu kao o "solunašu". Čak je tome nasjeo i jugoslavenski kralj Aleksandar, dajući svoj placet njegovu imenovanju za koadjutora zagrebačkom nadbiskupu Baueru. Stvari su stajale ipak drukčije. Stepinac se kao austrijski zarobljenik u Italiji mogao vratiti u Hrvatsku samo kao "dragovoljac" južnoslavenskih postrojba na Solunskoj fronti. Učinio je to da izbjegne nevoljama zarobljeništva, a ne da pokaže svoje "jugoslavenstvo". Uostalom kao i tisuće ostalih hrvatskih zarobljenika.

Kao malo koji crkveni velikodostojnik Stepinac je već za vrijeme Kraljevine Jugoslavije osjetio tutanj nadolazeće komunističke diktature na hrvatskim prostorima. španjolski građanski rat bio je za njega signal koji je upozoravao na slične razvitke u Hrvatskoj. To je više puta rekao u svojim propovijedima. Možda u to vrijeme i nije bio dovoljno shvaćen, neki su takove njegove opomene smatrali pretjeranima. Kasnije se pokazalo da je bio potpuno u pravu. Ima u tim njegovim upozorenjima o komunističkoj opasnosti mnogo proročanskoga.

Iako pristaša HSS i njezina predsjednika Vladka Mačeka, političara velikih mirotvorskih dimenzija, Stepinac je obnovu hrvatske države 10. travnja 1941. smatrao "ispunjavanjem davnih želja hrvatskoga naroda", ali je gotovo odmah na početku osjetio - i to javno govo-

rio - da režim koji je uspostavio NDH nije isto što i država za kojom su čeznuli Hrvati. Stepinac je imao snage da upozori Pavelića i njegove, kako se Država ne može izgrađivati na nasilju, nepravdi i rasnim zakonima. Postoje brojni svjedoci koji govore da su Pavelić i ustaše mrzili Stepinca.

Što se više približavao konac II. svjetskog rata, to je Stepinac bio otvoreniji u svojim osudama nacističkog i komunističkog nasilja. Dočekao je Tita i njegove pobunjenike u Zagrebu, potpuno svjestan mogućnosti da bude izvrgnut njihovim sotonskim pritiscima i njihovoj osveti. Za vrijeme rata partizani su u svojoj promidžbi koristili neke Stepinčeve riječi, uostalom isto tako kao i londonski BBC. To mu, međutim, nije koristilo kad je bio suočen s brutalnom Titovom željom da se Katolička Crkva "odijeli" od Vatikana. Tim su traženjem Titovi partizani pokazali neizmjerno nepoznavanje biti Katoličke crkve, jer bez Rima Katolička crkva nije ono što jest već 20 stoljeća!

Stepinčev odnos prema novim vlastima nakon 1945. bio je kristalno jasan: "Bogu božje, caru carevo." U svojoj posvemašnoj zaslijepljenosti komunisti su mislili da će Stepinca "prenijeti žedna preko vode", ponudivši mu mogućnost osnivanja nekakve "nacionalne hrvatske crkve". Stepincu nije bilo ni na kraj pameti da se uputi u tu sotonsku stupicu. On je, potpuno miran i svjestan mogućnosti da bude izložen mučeništvu, prihvatio izazov komunističkog režima, koji u opijenosti svojom fizičkom pobjedom nad protivnicima s druge strane barikade, nije mogao shvatiti da je vjera nešto što se ne može izmjeriti "divizijama tenkova". (Staljin se u svojoj umišljenosti rugao: "Koliko Papa ima divizija?"). Tito, Bakarić, Blažević i ostali mogli su samo pokrenuti mašineriju insceniranog procesa, i ništa više. Sve ostalo nije bilo u njihovim rukama.

Stepinac je za vrijeme procesa pokazao neizmjernu hrabrost i čistoću nastupa. Šutio je i govorio koliko je trebalo: ni manje, ni više. Malo je koji crkveni prelat ostavio tako sjajan dojam pred komunističkim krivosuđem u to "olovno doba" kao Sluga Božji Alojzije Stepinac.

Stepinac je primio presudu potpuno miran. Taj mir je izvirao iz njegove vjere i uvjerenja da je pravedan. Sve Stepinčeve fotografije iz toga doba posreduju lik jednog asketa koji se pomirio sa svojom sudbinom, očekujući samo sud Božji, i ničiji više. Stepinčevo mučeništvo - trovanje i zlostavljanje od strane komunističkog režima - kristalno je jasan dokaz da svaka ljudska sila ima svoje granice tamo gdje se sukobljava s vjerom u Boga.

U svojim memoarima Milovan Đilas opisuje kako su se Tito i Bakarić "ljutili" na Stepinca jer nije bio "kooperativan". Da je ušao u "kompromise s državom" - govorili su oni - "mogao je mnogo više učiniti za katolike u Hrvatskoj i šire". Taj način razmišljanja jasno pokazuje čak i intelektualnu ograničenost tih komunističkih silnika. Stepinac ne bi bio katolik da se povinuo željama komunističke vlasti. Svojim odbijanjem suradnje s njima neizmjerno je mnogo više učinio za Crkvu u Hrvata, nego da je postao jedan od onih koji su im služili kako bi sačuvali svoje jadne ovozemaljske privilegije. Od njih nije ostalo ništa čak i do današnjice, dok je Stepinčev primjer baklja koja svijetli za sva vremena i za sve generacije.

Da ta zublja bude vidljiva i u buduće, Stepinac će prije ili kasnije biti podignut na oltarsko štovanje. Ne bih htio ulaziti u teološke rasprave o tome, ali meni osobno to nije toliko važno.
"Doživljaje" sa Stepincem osjećam kao važne prekretnice u svome životu. Značenje tih osjećaja nitko mi ne može oduzeti. A takvih kao što je pisac ovih redaka zasigurno ima više: oni u Stepincu već vide blaženika i sveca. Kad će Crkva izvršiti svoju obvezu prema kardinalu Stepincu, za njih više nije od velike važnosti.

Gojko Borić

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA BLAŽENIM KARD. ALOJZIJA STEPINCA

Nakon objavljivanja zadnjeg broja Glasnika, svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje blaženim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji: Vrhovna uprava sestara "SLUŽAVKI MALOG ISUSA" - Zagreb; Župni ured KRAPINA; vlč. Nikola JUŽIĆ - Nova Kapela; vlč. Antun ĆORKOVIĆ - Pleternica; župni ured PITOMAČA; Župni ured PETROVINA; Hrvatska katolička župa "Naša Gospa Kraljica Hrvata" u Torontu (vlč. Josip GJURAN); Ivan PETROVIĆ - Tomislavgrad; vlč. dr. Matija BERLJAK - Zagreb; Mihael BREZOVIĆ - Duga Resa; Sestre BENEDIKTINKE - Hvar; Zvonimir HORVAT - Daruvar; Mira PETROVIĆ - Posušje; mons. Velimir ČAPEK - Rim; N.N. - Zagreb; Ivan KRAJAČ - Cleveland; Hrvatska katolička župa "Hrvatskih mučenika" u Mississaugi /Canada/ (vlč. Ivica KECERIN); Mirko BAJIĆ - Mississauga; Anna RUBČIĆ - Pittsburgh; John HRDI - Cleveland; Veronika ROŽIĆ - Prodindol (Sveta Jana).

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime:

Postulatura kard. Stepinca
devizni račun:
012101-01-2421741339
kunski račun:
012101-12-2320444313

Pismo Ivana Kamenarića

Onaj dan, kad je u našoj Katedrali bio pokop kardinala Stepinca, sjećam se, kako nas policajci nisu pustili na autobus kako bismo mogli poći na sprovod. Putovati je mogao samo tko je imao kakav službeni poziv. Isto tako se sjećam iz tadašnje predvojničke nastave, kako su se na nadbiskupa Stepinca nabacivali kojekakvim lažima i klevetama. Teško bih se snašao u takvoj situaciji, mlad i neiskusan, da nisam upoznao jednu časnu sestru, koja je bila rodom iz Krašića. Njoj je Kardinal, kao krašićki sužanj, bio ispovjednik kroz četiri godine još kao djevojci. Od nje sam ja saznao koliko je bio velika i sveta duša naš kardinal Stepinac.

Stariji ljudi iz naše župe znali su pričati o njegovoj propovijedi na svetim misijama kod nas. Osvrnuvši se na nemile događaje što ih je doživio kao upravitelj župe u Sv. Ivanu Zelini, rekao je kako će uvijek tražiti poslušnost, ali te je riječi Božji narod shvatio izgovorene kapelanu Janku Vedrini. Prvi neposlušan u Svetoivanjskom slučaju bio je kapelan Vedrina, koji je od nadbiskupa Bauera dobio dekret o premještaju i umjesto da ode, govorio je župljanima da ga čuvaju i da ga ne daju, Još danas ima starijih ljudi koji se sjećaju, kako je izlazio iz župnog dvora i poimence prozivao one koji ga nisu podržavali, što mi je posvjedočio Ivan Sermazi iz Krečavezi 10. Vidljivo je iz Domovinskog rata, kakvo zlo može učiniti nahuškani narod. Mi bismo međutim trebali biti zahvalni dragom Bogu što je dao snage kardinalu Stepincu da podnese žrtvu za svoj narod, jer bez te žrtve teško da bismo danas imali slobodnu domovinu. To je moje razmatranje o Sluzi Božjemu kardinalu Stepincu.

Od srca sve pozdravljam i molim Božji blagoslov svima.

Sveti Ivan Zelina, mjeseca veljače 1998.
Ivan Kamenarić

Ana Marija Jerković svira u tijeku bogoslužja u Trodnevnici za Stepinčevo

Priopćenje o. VINKA PULIŠIĆA

Od 1947. do 1948. godine bio sam na odsluženju u vojsci JNA. U ožujku 1948. služio sam vojni rok u Nišu. Kad jednog dana, dođoše dvojica vojnika i naoružani automatima provedoše me ulicama grada i dopremiše u vojni zatvor.

Bio sam osuđen na šest mjeseci strogog zatvora. Optužnica me teretila da sam napadao tekovine narodnooslobodilačke borbe... Naravno da je to sve bilo podmetnuto... Bio sam u samici, koja je bila niža od moje visine, tri noći bio sam okovan lancima (ne u lisicama)... ruke i noge su bile okovane s lokotom... Kroz te noći bio sam maltretiran strašnim povicima: Odreci se tvog Stepinca i sve ćemo ti oprostiti i bit ćeš major u našoj vojsci. Na moje odbijanje dobio sam batina sa žilama... i na kraju me oficir svojom čizmom udario u bok tijela da sam pao, i onda mi rekao: Sada se moli tvojem Stepincu.
Na kraju sam im rekao: Kad me toliko gnjavite, mučite, znači da nešto značim u vašim očima. Na te riječi kao da su pobjesnili i opet me tukli žilom i svojim čizmama... U tim teškim trenucima sačuvao sam mir (na taj moj mir, oni su bili bijesni)... Tko mi je pružao mir u tim teškim danima... noćima kroz šest mjeseci? U tišini sam zazivao pok. Alojzija Stepinca, i mogu reći da mi je spomen na kard. Alojzija Stepinca bila moja jakost...

Moj svećenički život je započeo baš po pok. Alojziju Stepincu, po čijim sam rukama 15. srpnja 1945. primio svećenički red... I na kraju: kad god dođem u Zagreb, uvijek pođem na njegov slavni grob da mu se za tolike pomoći zahvalim i preporučim za svoju budućnost. Isto imam njemu zahvaliti za pomoć koju sam osjetio dok sam jedan mjesec bio u bolnici (Vinogradska) i na uspješno obavljenoj operaciji...

Zato od sveg srca: HVALA za sve!

O. Vinko Pulišić, samostanski trećoredac, pučki misionar

Uz treću obljetnicu smrti Elene Martinez Jelavić

Ovih dana, 16. svibnja, navršava se treća godina od smrti naše drage prijateljice Elene. Svaka smrt, a ova posebno, izaziva višestruki osjećaj. Izaziva osjećaj boli nad gubitkom prijatelja, osjećaj naše zemaljske prolaznosti i osjećaj zahvalnosti Bogu da je uz nas i s nama živjela.

Elena je bila osoba koju je bilo vrijedno susresti. Nadarena prirodnom otmjenošću i velikodušnošću srca, nenametljivo je svjedočila svoju ljubav prema Crkvi, Domovini i Obitelji, kako je to posebno naglasio na njezinim zadušnicama msgr. Mario Tagliaferi, apostolski nuncij u Španjolskoj.

Sjećajući se Elene, mi njezini Španjolski prijatelji željeli bismo istaći njezinu ljubav prema Domovini, a isto tako ljubav njezina supruga, prema patničkoj Hrvatskoj. Njoj zahvaljujemo što nas je pobudila da u najtežim časovima koje je proživljavala Hrvatska svratimo naš pogled i zavolimo tu mučeničku zemlju. S Elenom smo molili, žrtvovali i suosjećali s Hrvat-skom. Ona je pridonijela približavanju Hrvatske Španjolskoj, i zato kada se bude pisala povijest naših odnosa, njezino ime ne smije se zaboraviti.

I još nešto. Kroz svoju tešku, dugu i bolnu bolest dala nam je primjer kršćanske strpljivosti. Istina, mnogi su molili za nju, i ona je, kako je opetovano priznala, osjetila Božju milost utjehe.

Sjećamo se, kako je iako teško bolesna s udivljenjem pratila na televiziji posjet Svetoga Oca Hrvatskoj. Divila se odzivu, pobožnosti i ushićenju pobožnog naroda. Posebno je zapazila pohod Svetoga Oca na Stepinčev grob. A ona je bila iskrena štovateljica kardinala mučenika. U njezinoj kući, slika kardinala Stepinca zauzimala je najintimniji kutić, i uz nju je uvijek bila svijeća, ruža ili karanfil.

Istu sliku vidjeli smo na stoliću u bolnici. Uz istu sliku otišla je u vječnost. Žarko je željela posjetiti Hrvatsku, doživjeti njezine ljepote i pomoliti se na Kardinalovu grobu. Bog je odlučio drugačije. Znala nam je reći kako je kardinal Stepinac kao zagrebački nadbiskup usrdno molio u katedrali, kako bi strahote građanskog rata prestale.

Ona je željela kleknuti na njegov grob i zahvaliti mu se. Ovu njezinu želju shvaćamo kao obvezu, a dotle vi, dragi hrvatski prijatelji, sjetite se na Kardinalovu grobu Elene, sviju nas i naše domovine Španjolske.

(Prikaz napisao Elenin prijetelj Španjolac, Madrid, svibanj, 1998.)

Elena Martinez Jelavić rođena je 11. rujna 1931. u Madridu iz ugledne obitelji. Osniva obitelj sa sveučilišnim prof. dr. Duškom Jelavićem, 5. rujna 1964. Umrla je 16. svibnja 1995.

BIO SI SVJEDOK NAŠE AGONIJE

Uspomeni kardinala ALOJZIJA STEPINCA u povodu 100. obljetnice njegova rođenja

Bio si simbol stradanja naših
i svjedok naše agonije smrtne -
postojan ko stanac kamen -
u danima kad Crvena neman vladaše
i htjede satrti naše duhovno biće
i Križa uništiti znamen.

Gledao si zatiranje našega roda
ognjem i mačem,
spaljena ognjišta
i dima oblake guste...

I mač Te samrtni stegnu
kad Domaja zajauknu,
i Bleiburško se polje
krvlju zacrveni
i jame se napuniše nevinim žrtvama;
kad mnoge se majke zaviše u crninu,
a kolibe odjeknuše plačem
sred noći puste.

I sam si postao žrtveno janje
i predao sebe za otkup mnogih,
Istinu braneći svetu.

I tiho umirući u zatišju svome,
uzdao si se u Gospodina,
koji ima moć da promijeni
sudbinu našu,
žrtvu blagoslovi Tvoju,
i Silu uništi kletu!

I sad sred vječnoga Svjetla
bdij nad Domajom našom
koja podnese agoniju smrtnu,
stradanja i razaranja
od zle i tamne moći...

Neka je utješi Višnji
i snagu novu joj dade,
Slobodu žuđenu, pravu...

I naše nek rasvijetli noći!

Bio si izagnan...
A sada Tvoje tijelo počiva časno
u svetištu katedrale Tvoje...

Među nama si
da nam snaga, putokaz i pomoć budeš...

I moli, da se jednom svi nađemo
u okrilju Oca,
koji nas ljubi
sred vječne Hrvatske svoje!

U noći od 28. na 29. siječnja 1998.
S. MARIJA OD PRESV. SRCA

Lijepo molim primite ovaj novčani prilog s nakanom da na grob Sluge Bodjega Alojzija Stepinca, o 100. obljetnici njegova rođenja, stavite 100 ruđa kao znak moje zahvalnosti za primljena dobra na njegov zagovor i preporuku u njegov zagovor u daljnjem životu. - Nadja Danica SCH. iz Harsefelda kod Hamburga u Njemačkoj.

Časopis **Sluga Božji Alojzije Stepinac** glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 5 (1998) Broj 5

Cijena: 5 kn; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USD
Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.
Izdavač: Postulatura sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31 - 10000 Zagreb
Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Kaptol 31 - 10000 Zagreb
Adresa uredništva: Postulatura sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: **4811781**

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva "čudo", "svetost", "svetac" i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske, br. 532-03-1-7-94-01, časopis "*Sluga Božji Alojzije Stepinac*" oslobođen je plaćanja poreza na promet.

Lektor: dr. Ante STAMAĆ
Design: **DNK**
Slog: LASER plus
Tisak: Tiskara PULJKO

KAZALO

Mons. Alojzije Stepinac s rodbinom prigodom dijeljenja potvrde u župi Vrhovac

ODBOR ZA PRIPRAVU I PROSLAVU 100. OBLJETNICE ROĐENJA SLUGE BOŽJEGA ALOJZIJA STEPINCA

Dana 8. svibnja ove, 1998. godine navršava se 100. obljetnica rođenja Sluge Božjega Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga i kardinala Svete Rimske Crkve.

Naš je Nadbiskup prigodom te značajne obljetnice uputio svećenstvu, redovništvu i Kristovim vjernicima laicima pastirsko pismo, napominjući da je obljetnica rođenja kardinala Stepinca prigoda za duhovnu obnovu naše Nadbiskupije i cijele Crkve u hrvatskom narodu. Za uspjeh te obnove potrebno je "promotriti njegovu uzornu apostolsku osobu, njegovo životno djelo i njegovo patničko svjedočanstvo za čast i prava Božja kao i za dostojanstvo i prava čovjekova na Bogu utemeljena." (*Najsvjetliji lik...*, 3)

Budući da će proslava spomenute obljetnice biti početak priprave za sam čin proglašenja blaženim kardinala Stepinca to će se tijekom cijele godine pastoralna nastojanja usmjeriti za osvjetljavanje duhovne baštine Sluge Božjega kao temelja za duhovnu obnovu svega Božjeg naroda jer je kardinal Stepinac "spasiteljski putokaz i svjetionik za Crkvu u hrvatskom narodu" (*Najsvjetliji lik...*, 35).

Za uspješnu provedbu toga pastoralnog zadatka na Konzistorijalnoj je sjednici, održanoj pod predsjedanjem samoga Nadbiskupa 16. travnja ove godine, uspostavljen posebni odbor. Odboru je povjerena skrb za pripremu bogoslužja, tehnička služba, prijem hodočasnika, usklađivanje prometa, tiskanje plakata, spomen-sličica i druge djelatnosti s time povezane. Osim toga je određeno:

1. Da će za što bolju animaciju proslave svi župni uredi dobiti prigodni plakat koji neka se postavi na vidno mjesto u župnoj crkvi.

2. Braća svećenici neka pozovu vjernike da na samu 100. obljetnicu rođenja Sluge Božjega hodočaste u Krašić, a svoj dolazak te broj vjernika koji će hodočastiti jave na sljedeće telefonske brojeve: **01/4814-707**; **01/4814708** ili na **faks: 01/4814-710**.

3. U svakoj župi neka se kroz tri dana, početkom mjeseca svibnja ili kroz trodnevlje koje prethodi 8. svibnju, unutar svibanjskih pobožnosti i misnih slavlja progovori Božjem narodu o Sluzi Božjemu, osobito na temelju spomenutog Nadbiskupova pastirskog pisma, te s vjernicima izmoli molitva za proglašenje blaženim Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

U vidu pastoralnog djelovanja za proslavu ove Stepinčeve godine, gospodin Nadbiskup je i na spomenutoj Konzistorijalnoj sjednici pozvao braću svećenike i sav Božji narod da iskoriste ovu godinu kao izvrsnu priliku "za upoznavanje i prihvaćanje svete baštine našega Sluge Božjega". Pozivajući se na okružnicu br. 1060/1998. objavljenu u *Službenom vjesniku Zagrebačke nadbiskupije br. 1/1998.*, aktualizirao je poticaj da ovu Stepinčevu godinu iskoristimo te "s djecom, mladima, vjeručenicima, ministrantima i drugim skupinama vjernika hodočastimo Stepinčevu grobu u našoj katedrali i da pohodimo Krašić, njegovo rodno mjesto".

Preporučio je da se u svakoj župi i redovničkoj zajednici pripreme euharistijska klanjanja, potakne vjernike na obiteljsku molitvu te na čitanje štiva o Sluzi Božjemu.

"U Tebe se, Gospodine, uzdam!" bilo je biskupsko geslo nadbiskupa i kardinala Stepinca. Neka ono i nas, u ovoj značajnoj obljetnci za život naše Nadbiskupije, osmjeli za vjernost Kristu i njegovoj Crkvi.

Kardinal Franjo Kuharić predvodi svečano Euharistijsko slavlje u crkvi Presvetoga Trojstva u Krašiću na 38. obljetnicu preminuća Sluge Božjega Alojzija Stepinca 10. veljače 1998.

